

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
466

Subotica, 2. ožujka 2012. Cijena 50 dinara

vrijeme otkupa
PREMIJERA FILMA
RAJKA LJUBIĆA

IKAVICA - NARODNI
GOVOR HRVATA U BAČKOJ

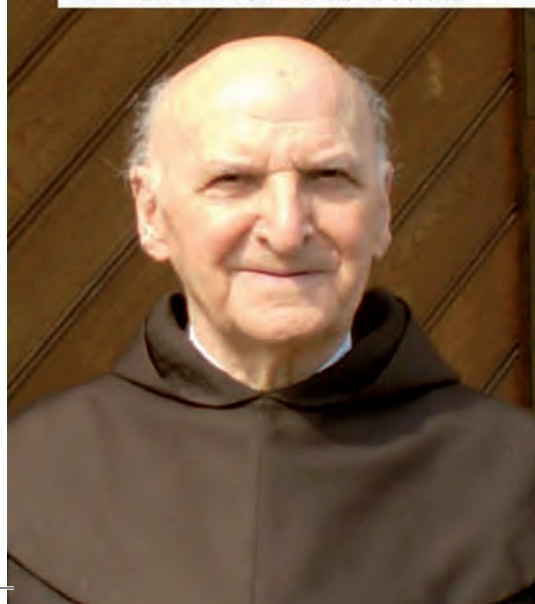
OSNUTAK »HOSANE«
U SOMBORU

GOSPODARSTVO U
OPĆINI APATIN

INTERVJU
O. ANTE STANTIĆ

PETAR KUNTIĆ
I DALJE NA
ČELU DSHV-A

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Közvéllalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

Energetska platna kartica

ŠTEDI NOVAC I ENERGIJU

infoTelefon
021 488 4452
www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukorištene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

SGINTERNET

brz

moćan

stabilan

jeftin

prvi u
gradu

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORDEV PUT 2 TEL: 024 555-465

JÖVŐ

VODA POWER

ENERGIA

WATER

BUDUĆNOST

VÍZ FUTURE

ENERGIA

JKP Vodovod i Kanalizacija
Subotica

Stvaranje odgovora

Čuvena je izreka da život piše romane, no život piše i nepravde, koje nisu baš sve opisane u romanima. Zapitajmo se ovom prilikom kako je bilo moguće da su u školama, u vrijeme komunističkog režima, ismijavana i ponižavana djeca koja su govorila bunjevačkom ikavicom? A jest bilo tako! Ovdašnji ikavski govor je zaprječivan od strane onih koji su učili djecu u školama. Takvo što se sada nastoji objasniti činjenicom da je to bilo vrijeme jedne pogrešne ideologije. I jest bila pogrešna, ali zapitajmo se i kako je moguće da u današnje vrijeme postoje pokušaji svojatanja i standardiziranja bačke bunjevačke ikavice, kao ekskluzivnog jezika onih koji se izjašnjavaju kao Bunjevci ne-Hrvati?

Povijest, već kao povijest, traje li traje, a Hrvati u Bačkoj nalazili su se i nalaze u raznim stupicama povijesnih okolnosti. Uglavnom u nepovoljnim političkim kontekstima, od vremena kada su se radala nastojanja za ostvarivanje i razvoj kulturne i političke autonomije, koja je u raznim periodima bila gušena i uz veliki trud se ponovno u segmentima uspostavljala, ali pitanje je – dokad tako?

Zapitajmo se i kako je bilo moguće nasilno oduzimanje zemljišta u privatnom vlasništvu, nakon Drugoga svjetskog rata, od strane (opet, valjda nisam sad zlonamjeran) komunističkog režima, a najveće žrtve u Subotici i okolici su bili bunjevački Hrvati. Objašnjenje je (opet) povijesno točno detektirano u vladavini nakaradne ideologije, ali treba reći, sada bez zgrade, tomu nasilništvu sigurno nije bila kriva sirotinja koja se doseljavala u Bačku. No, ta je nepravda prouzročila odumiranje salaša, a time i slabiju uporabu ikavice, koja jest bila i govor salašara. Uz sve nedaće, bački Hrvati nisu prestali govoriti, niti pisati ikavicom. Pisati, istina, s ruba matične književnosti, ali to jest značajno, jer bez rubova nema središta. Pri ovoj tvrdnji nisam imao namjeru pozivati se na Schopenhauera koji je inzistirao na toj činjenici, ali sam imao namjeru iznošenja te očiglednosti baš u ovo vrijeme postmoderne epohe u kojoj se kvazi-tvrdnjom da središte nije bitno, suptilno zavode lakovjerni.

Prošle nedjelje, na Izornoj skupštini DSHV-a za predsjednika stranke je ponovno izabran dosadašnji predsjednik Petar Kuntić, koji se u svom izlaganju, kao što je to činio i ranije, založio za očuvanje hrvatske ikavice, a to jest, među ostalim aktualnim političkim problemima, bitan segment za daljnu opstojnost vrednota našega hrvatskog etnosa. Naravno, postoje i neslaganja i kritike glede rada ove stranke – ništa čudno, niti to treba biti, a prednjače zamjerke koje se odnose na nužnost pomlađivanja kadrova u vodstvu stranke. Ali! Stoji i pitanje neuključivanja u rad stranke onih koji upućuju kritike ili njihovog neuključivanja u rad kojim bi pridonijeli rješavanju određenih problema radi boljitka ovdašnje hrvatske zajednice. Bez kritičkih promišljanja nema boljitka, ali treba reći i da je činjenica kako DSHV preko dvadeset godina nastoji odgovoriti na razne izazove i aktualne probleme koji ovdašnje Hrvate ne mimoilaze već desetljećima, tako pridonoseći perspektivi da se pitanje »dokad tako?« više neće morati postavljati.

Z. S.

SADRŽAJ

AKTUALNO

Potpisani ugovori između pokrajine i vojvođanskih općina

AKTIVNA POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA6

TEMA

Sjednica HNV-a

KUPNJA DRUGOG DIJELA KUĆE U PRERADOVIĆEVOJ?.....11

Ikavica – narodni govor Hrvata u Bačkoj

DJECA IKAVICE.....14-15

INTERVJU

Otac Ante Stantić

JEDINSTVO JE ONO ŠTO NAM NEDOSTAJE.....12-13

SUBOTICA

Obilježen izlazak 100. broja »Glasnika Pučke kasine 1878.«

UVIJEK SMO SE VODILI ISTINOM...21

Curi vodovodna mreža

ZBOG ZIME PUCALI VODOMJE-RI.....23

DOPISNICI

Najveći dio privatiziranih poduzeća u Apatinu više ne postoji

GOSPODARSTVO U KOLAPSU.24-25

Ogranak »Hosane« u Somboru još uvijek samo u najavi

ČETVEROGODIŠNJI NAPORI ZA OSNUTAK OGRANKA.....26-27

KULTURA

Dokumentarni film Rajka Ljubića »Vrijeme otkupa« premijerno prikazan u Subotici

REFORMA S OKUSOM TRAUME.....32-33

SPORT

Tomislav Sivić, nogometni trener

REZULTATI GOVORE49

SJEDNICA SKUPŠTINE APV

Usvojen rebalans proračuna

U ponedjeljak, 27. veljače, Skupština Autonomne Pokrajine Vojvodine održala je 34. po redu sjednicu na kojoj je usvojen čitav niz odluka koje imaju za cilj ojačati razvojni potencijal Razvojne banke Vojvodine. Pokrajinska skupštinska odluka o prestanku rada Fonda za razvoj AP Vojvodine, Odluka o pokretanju i načinu provedbe postupka emitiranja dugoročnih vrijednosnih papira, radi jačanja financijskog potencijala Razvojne banke Vojvodine, i Odluka o rebalansu proračuna AP Vojvodine za 2012. godinu, usvojene su da bi se

omogućio racionalniji i pristup sličniji republičkoj Vladi koja je u prijedlogu Zakona o razvojnoj banci Srbije planirala da Fond za razvoj Srbije postane bitan čimbenik Razvojne banke Srbije. Zbog toga je jedna od točaka bila i rebalans proračuna kako bi se ta ideja provela u djelo. Predložene odluke obrazložio je predsjednik Vlade AP Vojvodine dr. *Bojan Pajtić*, istaknuvši kako će republička Vlada nekoliko milijardi dinara investirati u Razvojnu banku Vojvodine, a da će Pokrajina ostati većinski vlasnik. No naponi usmjereni na jačanje gospodarstva i poljo-

privrede bit će zajednički kroz uvećanje financijskih sredstava. Doprinos i sudjelovanje u realizaciji mjera predviđenih Programom Vlade RS, AP Vojvodina podupire mjerama za konsolidiranje financijskih institucija čiji je osnivač ili većinski vlasnik, u svrhu očuvanja njihove financijske stabilnosti čime pridonosi očuvanju stabilnosti financijskog sektora Srbije.

Zastupnici su usvojili i Odluku o izmjeni odluke o imenovanju članova i tajnika Pokrajinskog izbornog povjerenstva i njihovih zamjenika, Odluku o prestanku važenja

Pokrajinske skupštinske odluke o uređivanju pitanja vezanih za sukob interesa u tijelima APV, te Prijedlog odluke o donošenju Prostornog plana područja posebne namjene Specijalnog rezervata prirode »Koviljsko-petrovaradinski rit«, Prijedlog odluke o donošenju Prostornog plana područja posebne namjene Specijalnog rezervata prirode »Gornje Podunavlje« i Prijedlog odluke o donošenju Prostornog plana područja posebne namjene za infrastrukturni koridor za dalekovod 2x400 TC »Pančevo 2« granica Rumunjske.

Ankica Jukić-Mandić

POTPISANI UGOVORI IZMEĐU POKRAJINE I VOJVOĐANSKIH OPĆINA

Aktivna politika zapošljavanja

Predsjednik Vlade AP Vojvodine dr. *Bojan Pajtić* i pokrajinski tajnik za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova *Miroslav Vasin*, potpisali su u utorak ugovore o sufinanciranju programa i mjera aktivne politike zapošljavanja s predsjednicima 43 općine u AP Vojvodini. Ovaj program obuhvaća udruživanje sredstava Pokrajine s lokalnim samoupravama radi realizacije programa javnih radova, pripravnika, stručne prakse i obuke.

U prethodnim godinama, pokrajinska Vlada zaposlila je preko 69 tisuća ljudi na teritoriju Vojvodine, od čega 24 tisuće upravo preko Tajništva za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova. U teškim vremenima potrebno je koncentrirati sve napore i sredstva upravo na otvaranje novih radnih mjesta, rekao je Pajtić. Zbog toga je upravo definiran projekt udruživanja sredstava s gradovima i lokalnim samou-

pravama s teritorija Vojvodine, s ciljem zajedničkog ulaganja i investiranja u programe javnih radova, prije svega njegovateljstva, gdje se zapošljava ženska radna snaga. Zatim u programe zapošljavanja pripravnika i druge programe koji će dovesti do otvaranja novih radnih mjesta. Istovremeno, financijski su podržani i programi obuke, koji će omogućiti zapošljavanje ljudi koji nemaju dovoljne kvalifikacije. Oko 2,5 tisuće ljudi će biti zaposleno kroz ovaj program, a oko 750 ljudi će biti obučeno kako bi ostvarili pravo i mogućnost zaposlenja, istaknuo je predsjednik Vlade AP Vojvodine Pajtić.

Pokrajinski tajnik za rad, zapošljavanje i ravnopravnost spolova *Miroslav Vasin* rekao je da se promovira novi metod zapošljavanja udruživanjem sredstava s lokalnim samoupravama s teritorija Vojvodine, gdje Pokrajina udružuje 126 milijuna dinara s ukupno 205 milijuna dinara, koliko izdva-

jaju općine. Riječ je o vrlo značajnim ukupnim sredstvima u iznosu od 331 milijuna dinara za programe javnih radova, pripravnika i obuke. Kroz ovaj program bit će zaposleno 1900 ljudi na javnim radovima, 600 pripravnika, a 750 ljudi imat će obuke u novom Centru za obuke, koji će uskoro biti otvoren u Novom Sadu. Ovo je samo jedan od programa, rekao je Vasin i dodao da će biti izdvojeno još 190 milijuna dinara za programe samozapošljavanja i

novozapošljavanja, tako da će i ove godine svako novo radno mjesto koje bude otvoreno u Vojvodini, biti stimulirano subvencijom od 130 tisuća dinara. To znači da će 116 tisuća dinara dobiti svaki pojedinac koji se želi baviti vlastitim poslom. Vasin je izrazio očekivanje da će zajedno s Nacionalnom službom za zapošljavanje ove godine biti otvoreno između 11 i 12 tisuća novih radnih mjesta, čime bi bio održan trend iz prošle godine.

Zeleno svjetlo za kandidatski status Srbije

Vijeće EU-a za opće poslove, koje čine ministri vanjskih ili europskih poslova zemalja članica, preporučilo je u uto-rak Europskom vijeću, koje se sastaje krajem ovoga tjedna, da odobri kandidatski status za Srbiju. »Drago mi što smo suglasili da preporučimo kandidatski status za Srbiju«, izjavio je nakon sastanka danski ministar za europske poslove *Nicolai Wammen*.

»Vijeće preporučuje da se Srbiji dodijeli kandidatski status i očekuje potvrdu te odluke na Europskom vijeću u ožujku«, kaže se u zaključcima.

U zaključcima se također »prima na znanje namjera Europske komisije« da počne s izradom studije izvedivosti o mogućnosti da Kosovo započne pregovore o Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju »bez prejudiciranja pozicije zemalja članica« o statusu Kosova. Takva formulacija se koristi jer još pet zemalja članica ne priznaje kosovsku neovisnost.

U raspravi o Srbiji pojavio se neočekivani zastoj kada je Rumunjska postavila pitanje vlaške manjine u istočnoj Srbiji. Rumunjska želi da se Vlasi, kojih ima oko 40.000 i koji uglavnom žive u Timočkoj krajini na istoku Srbije, izjašnjavaju kao Rumunji i da se njihov jezik prizna kao rumunjski. Predsjednik Srbije *Boris Tadić*, koji je doputovao u Bruxelles u očekivanju pozitivne odluke, rekao je da je to pitanje individualnih ljudskih prava i da se u Srbiji svatko može izjašnjavati kako želi. U Banatu, u Vojvodini živi oko 30.000 Rumunja, dok se dio od oko 40.000 Vlaha u Timočkoj krajini, smatra Rumunjima, a dio Srbima. Dobro obavješteni diplomatski izvori smatraju da se ovaj potez Bukurešta može tumačiti kao pokušaj da se njime iznudi ulazak Rumunjske u Schengenski prostor, čemu se protivi Nizozemska, unatoč ocjeni Europske komisije da Bugarska i Rumunjska ispunjavaju sve uvjete za ulazak u prostor bez unutarnjih graničnih kontrola.

Iz zaključaka nije jasno hoće li čelnici EU-a samo potvrditi ministarsku preporuku ili će o tome voditi raspravu. »Zaključke razumijem na način da Srbija dobiva kandidatski status«, poručio je preko Twittera finski ministar za Europu *Alexander Stubb*.

Švedski ministar *Carl Bild* je sa svoje strane poručio: »Današnje zeleno svjetlo za kandidatski status treba potvrditi Europsko vijeće u četvrtak. Čestitam!«

(Hina)

Izbori će biti raspisani 13. ožujka

Predsjednica Skupštine Srbije *Slavica Đukić-Dejanović* najavila je u ponedjeljak da će izbori biti raspisani 13. ožujka. »Na teritoriju čitave zemlje ću raspisati izbore, ali to neće biti opći lokalni izbori zato što nekim vijećnicima ne istječu mandati u ovom razdoblju nego tek za godinu ili dvije, a zakon kaže kako nitko nema pravo skratiti mandat vijećnicima«, rekla je Đukić-Dejanović za Radioteleviziju Srbije. Ona je kazala da će izbori biti održani 29. travnja ili 6. svibnja.

Na pitanje kako će se glasovati na Kosovu i Metohiji za lokalne izbore Đukić-Dejanović je rekla da će to ići u suradnji s međunarodnom zajednicom i u skladu s rezolucijom 1244.

NATJECANJE UČENIKA OSNOVNIH I SREDNJIH ŠKOLA Eko kviz »Lijepa naša« u Subotici

Eколоški kviz »Lijepa naša« za učenike iz Vojvodine bit će održan u ponedjeljak, 5. ožujka, u Osnovnoj školi »Ivan Milutinović« u Subotici. Nastupit će ekipe učenika subotičkih osnovnih i srednjih škola iz Podunavlja. Otvaranje kviza predviđeno je za 9 sati i 15 minuta.

Kviz »Lijepa naša« provodi istoimena udruga iz Zagreba, a natjecanje se nalazi u programu Ministarstva obrazovanja, znanosti i sporta Republike Hrvatske.

SKUP U ZAGREBU

Sastanak Središnjeg odbora HSK-a

Od 1. do 3. ožujka u Zagrebu će se održati sastanak Središnjeg odbora Hrvatskoga svjetskog kongresa (HSK), na kojemu će sudjelovati predstavnici mnogobrojnih nacionalnih kongresa iz cijeloga svijeta, pa tako i iz Republike Srbije. Članovi Izvršnog te Središnjeg odbora, kao i radnih tijela HSK-a podnijet će izvješća o radu. Bit će predstavljeni budući programi djelovanja i mogućnosti bolje suradnje HSK-a s Vladom Republike Hrvatske i relevantnim ustanovama. Poglavitito će biti rasprave o nedavno donesenom Zakonu o Hrvatima izvan Republike Hrvatske u kojemu je HSK sudjelovao sa svojim prijedlozima. Također, tijekom priprema za sljedeće Hrvatske svjetske igre zauzet će značajno mjesto u raspravi kao temeljni projekt Kongresa. Na sastanku će se posebice raspravljati i o skorom ulasku Hrvatske u Europsku Uniju te o suradnji Kongresa s Hrvatskim narodnim saborom BiH. Središnji odbor radit će i na izmjenama Poslovnika, a bit će imenovani i novi dužnosnici u Izvršni odbor Hrvatskoga svjetskog kongresa.

Susret predstavnika Hrvata iz Srbije s ministrima Vlade RH u Zagrebu

Predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća dr. sc. *Slaven Bačić*, predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini *Petar Kuntić* i ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov* u dvodnevnom su posjetu Zagrebu 1. i 2. ožujka gdje će se sastati s ministrima u Vladi Republike Hrvatske. Tijekom posjeta sastat će se s ministrom znanosti, obrazovanja i sporta doc. dr. sc. *Željkom Jovanovićem*, ministricom kulture prof. dr. sc. *Andreom Zlatar Viočić*, te zamjenikom ministra vanjskih i europskih poslova mr. sc. *Joškom Klisovićem* s kojima će razgovarati o aktualnim problemima hrvatske zajednice u Srbiji. Sastancima će nazočiti i generalna konzulica RH u Subotici mr. sc. *Ljerkica Alajbeg*.

U SUBOTICI ODRŽANA IZBORNA SKUPŠTINA DEMOKRATSKOG SAVEZA HRVATA U VOJVODINI

Treći mandat

»starog-novog« predsjednika

*Petar Kuntić, koji je bio jedini kandidat za predsjednika, izabran ponovno na tu dužnost * DSHV će na predstojeće izbore ići u koaliciji okupljenoj oko Demokratske stranke*

Petar Kuntić izabran je po treći put zaredom za predsjednika Demokratskoga saveza Hrvata u Vojvodini na 11. redovitoj izbornoj skupštini stranke održanoj u nedjelju, 26. veljače, u Subotici.

Skupštini koja je održana u subotičkoj Gradskoj kući, od pozvanih 317 nazočilo je 257 izaslanika mjesnih odbora DSHV-a iz Bačke i Srijema. Oni

su tajnim glasovanjem, osim predsjednika, izabrali i nove članove Vijeća i Predsjedništva stranke koji će voditi DSHV-a u iduće četiri godine.

Narodni zastupnik Petar Kuntić bio je jedini kandidat za dužnost predsjednika, a od ukupnog broja izaslanika dobio je 219 glasova. Također, izabrani su i novi dužnosnici Statutarnog i Nadzornog odbora, a usvojeno je i financijsko izvješće

Petar Kuntić iznio program u 15 točaka

Konstituirano vodstvo stranke

Konstitutivna sjednica novog Predsjedništva i Vijeća DSHV-a održana je u utorak, 28. veljače, u sjedištu stranke u Subotici. Zamjenik predsjednika stranke ostaje poznati subotički odvjetnik i dugogodišnji aktivista u hrvatskoj zajednici Martin Bačić. Novi dopredsjednici DSHV-a su: Josip Gabrić i Vesna Prčić – Podružnica Subotica, Mata Matarić – Podružnica Sombor, Andrija Adin – Podružnica Južno Podunavlje i Andrej Španović – Podružnica Srijem. Svi ostali članovi Predsjedništva, koje broji ukupno 17 članova, dobili su nova zaduženja u stranci. Od 52 člana Vijeća, njih 14 su prvi puta birani na dužnosti u stranci, navodi se u priopćenju DSHV-a.

Glede predstojećih izbora, na sjednici je odlučeno kako će DSHV sudjelovati na svim razinama u široj koaliciji okupljenoj oko Demokratske stranke Borisa Tadića. U onim sredinama gdje se ne postigne dogovor oko zajedničkog nastupa s DS-om, DSHV će ići na izbore samostalno ili s drugim koalicijskim partnerima.

Također, na sjednici su utvrđene i konačne liste kandidata DSHV-a na proporcionalnoj listi DS-a za izbore zastupnika na republičkoj, pokrajinskoj i lokalnoj razini (Subotica, Sombor, Apatin, Bač, Srijemska Mitrovica, Irig). Kandidat za zastupnika u Narodnoj skupštini je dipl. ing. Petar Kuntić, dok će kandidati za mjesto u pokrajinskoj skupštini biti: inženjer Mata Matarić iz Sombora i cestovni inženjer Ivan Karačić iz Vrdnika. Kandidate DSHV-a u izvršna tijela institucija Republike Srbije Vijeće DSHV-a odredit će nakon izbora shodno njihovim rezultatima i angažmanu pojedinaca u izbornoj kampanji stranke, zaključuje se u priopćenju.

za proteklo razdoblje. Izaslanici stranke su jednoglasno podržali Hrvatsko nacionalno vijeće u daljnjim koracima glede nalaženja rješenja u sporu oko imenovanja urednika televizijskog programa na hrvatskom jeziku Radiotelevizije Vojvodine.

PROGRAM U 15 TOČKA

Novoizabrani predsjednik DSHV-a Petar Kuntić u svojem je programu od 15 točaka za idući mandat kao najvažnije istaknuo zaštitu manjinskih prava Hrvata u Srbiji kroz oživotvorenje postojećih zakonskih odredbi, zapošljavanje pripadnika hrvatske manjine u državnim tijelima i poduzećima, te daljnje izgrađivanje institucija hrvatske zajednice.

»Zaštita prava hrvatske manjine koja živi na području Srbije jedna je od najvažnijih zadaća političkog djelovanja DSHV-a, svakako i jedan od ključnih momenata za uspostavljanje potpune normalizacije u

odnosima Republike Srbije i Republike Hrvatske. Zakonska regulativa implementirana kroz Zakon o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina dobar je temelj sukladan europskim standardima, ali s obzirom da često nije zadovoljavajuća razina njegove primjene, to je novo poglavlje djelovanja HNV-a, pa i DSHV-a, na oživotvorenju tih zakonskih odredaba«, naglasio je Kuntić.

Kuntić je također najavio i osnivanje novih mjesnih organizacija stranke (među ostalim i u Beogradu), aktivan odnos prema »bunjevačkom pitanju«, uspostavljanje željezničkog prometa na relaciji Subotica – Zagreb, te zalaganje za opstanak Hrvata u ovim krajevima.

»Uvjereni smo da pripadnici hrvatske zajednice u Srbiji, počevši od institucionalne pa do osobne razine, i dalje s velikom željom i nadom gledaju u vrijeme koje dolazi, uvjereni da je moguće ondje opstati, u zajednici s cijelim hrvatskim

narodom, te razvijati suradnju sa svima koji nas uvažavaju. Pokazujući svoje kulturno naslijeđe sebi i drugima na najbolji način ćemo pomoći budućim generacijama u brizi oko vlastitog identiteta, a kroz suradnju s državnim tijelima, domicilne i matične države, institucijama i pojedincima, želimo pridonijeti bogatstvu suživota na prostorima na kojima živimo», istaknuo je Kuntić.

POTPORA PARTNERA

Izornoj skupštini, među ostalima, nazočili su i gosti iz vodstva Demokratske stranke, te hrvatske diplomacije u Srbiji.

Gradonačelnik Subotice *Saša Vučinić* istaknuo je dobru suradnju između DS-a i DSHV-a, kao i njihov zajednički doprinos poboljšanju odnosa dvije susjedne zemlje – Srbije i Hrvatske.

Predsjednik vojvođanskog odbora Demokratske stranke *Dušan Elezović* zahvalio se DSHV-u na suradnji u osiguravanju boljeg položaja hrvatske zajednice u Srbiji, ali i u tome da država postane bolje mjesto za život.

»Siguran sam da ćemo i u narednim godinama zajedno na svim razinama izvršne vlasti činiti daljnje korake prema

Sve odluke donijete velikom većinom ili jednoglasno

Primjedbe na centraliziranost

Jedina rasprava na skupštini pokrenuta je oko pitanja decentralizacije stranke, budući da Vijeće stranke preglasava pojedine prijedloge koji stižu iz njezinih podružnica. Takav odnos centrale prema podružnicama kritizirali su izaslanici iz Sombora, odnosno Srijema – *Mata Matarić* i *Ivan Karačić*.

»Voljeli bismo da se poštuju naši prijedlozi, da taj mali dio kolača koji dobivamo, bude ono što smo mi izabrali«, kazao je *Ivan Karačić* iz Vrdnika.

Mata Matarić, ali i *Ivan Mamužić* iz subotičke podružnice, upozorili su kako stranka na izbore treba ići s DS-om, ali samo u ravnopravnom položaju, u kojem bi DSHV mogao uvijek zastupati interese hrvatske zajednice.

tome da Subotica, Vojvodina i Srbija budu bolje mjesto za život. Pozivam vas da i ubuduće dajete svoj doprinos ostvarenju našeg zajedničkog cilja – da Srbija, poput Hrvatske, postane i formalno dio Europske Unije«, rekao je *Dušan Elezović*.

Generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg* istaknula je kako je DSHV najvažnija stranka hrvatske manjine u Srbiji, ali da treba osnažiti poziciju mladih u svojim redovima.

»DSHV je stranka koja je najviše ojačala na ovim prostorima i artikulirala se kao najveća stranka Hrvata u Vojvodini. Postoji još jedna, a bilo ih je četiri, što samo znači da su ovdašnji Hrvati prepoznali vrijednost i potencijal stranke. Njezin će se pravi potencijal pokazati kada bude mogla na izbore izaći samostalno. DSHV je uspio privući i organizirati mladež, ali im treba pružiti i priliku da se nađu u izvršnim strukturama stranke«, rekla je konzulica.

Osim navedenih, skupu su nazočili ministar za životnu sredinu i prostorno planiranje te član Predsjedništva Demokratske stranke *Oliver Dulić*, kao i prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu *Darko Sabljak*.

D. Bašić Palković

Glasovalo preko 250 izaslanika iz mjesnih organizacija

Temeljem članka 3. Odluke o dodjeli proračunskih sredstava Pokrajinskog tajništva za propise, upravu i nacionalne manjine za dotacije organizacijama etničkih zajednica (»Službeni list APV« broj: 5/2006), Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice raspisuje

NATJEČAJ

za dotacije organizacijama etničkih zajednica u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini

koji se raspisuje za sufinanciranje redovite djelatnosti, projekata i organiziranje manifestacija, kao i nabave opreme i investicijska ulaganja organizacija etničkih zajednica s teritorija Autonomne Pokrajine Vojvodine **u 2012. godini.**

I. RASPODJELA SREDSTAVA

Natječaj se raspisuje na ukupan iznos od 30.500.000,00 **dinara.**

Nacionalna zajednica	Ukupni iznos sredstava za organizacije etničkih zajednica
Mađari	14.820.000,00
Hrvati	3.130.000,00
Slovaci	3.130.000,00
Rumunji	2.330.000,00
Romi	1.500.000,00
Rusini	1.200.000,00
Bunjevci	1.100.000,00
Makedonci	680.000,00
Ukrajinci	424.000,00
Nijemci	296.000,00
Česi	130.000,00
Aškalije	100.000,00
Egipćani	100.000,00
Grci	100.000,00
Ostali	1.460.000,00
Ukupno	30.500.000,00

II. UVJETI NATJEČAJA

Rok za podnošenje prijava je 20. ožujka 2012. godine.

Na natječaj se mogu prijaviti isključivo registrirane pravne osobe – organizacije i udruge pripadnika etničkih zajednica sa sjedištem na teritoriju Autonomne Pokrajine Vojvodine, čija se djelatnost zasniva na očuvanju i njegovanju nacionalnoga i kulturnog identiteta ili čija se djelatnost zasniva na očuvanju i promicanju međunacionalne tolerancije.

Na Natječaj se ne mogu prijavljivati izravni i neizravni proračunski korisnici.

Neće se uzimati u razmatranje nepravodobne i nepotpune ili nepravilno popunjene prijave, prijave koje nisu podnesene od strane ovlaštenih osoba, kao ni prijave koje nisu predmet Natječaja.

Neće se uzimati u razmatranje prijave od strane aplikanta kojima su dodijeljena sredstva temeljem prethodnih natječaja Tajništva, a nisu izmirili preuzete obveze po tim natječajima ili nisu pravodobno, do isteka roka za prijavu po ovom natječaju, zatražili od Tajništva produljenje roka za realiziranje sredstava dobivenih temeljem ranijih natječaja Tajništva.

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice zadržava pravo zatražiti od podnositelja prijave po potrebi dodatnu dokumentaciju i informacije ili izaći na lice mjesta, odnosno da za dodjelu sredstava odredi ispunjenje dodatnih uvjeta;

Tajništvo nije obvezno obrazložiti svoje odluke;

Protiv ovih odluka Tajništva ne može se uložiti pravni lijek;

Prijave i priložena dokumentacija se podnositeljima ne vraćaju.

III. NAČIN APLICIRANJA

Prijave se podnose **u dva primjerka, s dvije izjave ovjerene i potpisane od strane ovlaštene osobe podnositelja prijave**, isključivo na natječajnim obrascima Tajništva. Kompletan natječajna dokumentacija s uputama i pravilima može se preuzeti od ponedjeljka, 20. veljače 2012. godine, u prostorijama Tajništva ili na web adresi www.puma.vojvodina.gov.rs

Uz prijavu se obvezno podnosi :

Zvaničan dokaz o registraciji organizacije,

Potvrda o poreznom identifikacijskom broju i

Zvaničan dokaz o otvorenom računu u banci.

Prijave na natječaj se podnose na srpskom ili na jeziku nacionalne manjine koji je u službenoj uporabi u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini;

Prijave se podnose osobno, predajom pisarnici pokrajinskih tijela uprave u Novom Sadu (zgrada Vlade APV) ili se upućuju poštom na adresu:

Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice

21000 Novi Sad

Bulevar Mihaila Pupina 16.

ZA NATJEČAJ

Rezultati natječaja se objavljuju na zvaničnoj web adresi Tajništva.

Pokrajinski tajnik mr. Andor Deli v.r.

SA SJEDNICE NACIONALNOG VIJEĆA HRVATSKE NACIONALNE MANJINE

Kupnja drugog dijela kuće u Preradovićevoj?

Hrvati u Srbiji su u poziciji da sami sebi moraju kupovati zgrade za svoje institucije, rekao je Petar Kuntić podsjećajući da su Srbi u Hrvatskoj, zahvaljujući propisima koje je svojedobno država donijela na svom europskom putu, sve ključne institucije dobili od države Hrvatske

Ugovor o besplatnom pravnom zastupanju pripadnika hrvatske zajednice od strane odvjetničkog ureda »Aleksić i Ratković«, te odluka o početku pregovora o kupnji drugog dijela kuće u kojoj se nalazi dom Hrvatskoga nacionalnog vijeća, bile su glavne teme rasprave 23. redovitog zasjedanja vijeća, krovnog tijela hrvatske zajednice u Srbiji, održanog u petak, 24. veljače.

Vijećnici su imenovali Peru Horvackog za predsjednika Odbora za obrazovanje. Usvojeni su završni račun i izvješće o utrošku sredstava Vijeća, kao i izvješća o financijskom poslovanju NIU »Hrvatska riječ« i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Ponuda odvjetničkog ureda »Aleksić i Ratković« iz Novog Sada o besplatnom zastupanju pripadnika zajednice prihvaćena je tijekom zasjedanja Vijeća. Prednosti ovakvog tretmana pripadnika zajednice su velike, potvrdio je vijećnik Petar

Kuntić, dodajući: »Veliki je problem dosad bio što se nakon incidenta, osobe koje su oštećene, ostave takoreći 'na cjedilu' i prepuštene da se same bore za svoja prava. Odvjetničko zastupanje je više nego potrebno i sada ćemo imati više nego odgovarajućeg zastupnika po ovom pitanju. Ipak je to jedna od najjačih odvjetničkih kuća u nas«. Vijećnici su već ranije raspravljali o potrebi rješavanja problema smještaja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Ponuda vlasnice za prodaju drugoga dijela kuće u kojoj se sada nalazi dom Hrvatskoga nacionalnog vijeća, otvara mogućnost iznalaženja trajnog rješenja smještaja Zavoda te su stoga vijećnici ovlastili predsjednika HNV-a dr. Slavena Bačića za pregovore o mogućoj kupnji dijela kuće.

Tijekom rasprave rečeno je kako Zavod za kulturu godišnje za stanarinu utroši 4.800 eura, te je jedan od prijedloga bio da se tim iznosom otplaćuje kredit kojim bi se kupio drugi dio kuće

u Preradovićevoj ulici nakon čega bi ta imovina prešla u vlasništvo Zavoda.

Vijećnica Josipa Ivanković, kao predstavica udruge Pučke kasine zatražila je potporu HNV-a za inicijativu ove udruge koja, pozivajući se na Zakon o povratu imovine, traži povrat zgrade u Ulici Petra Drapšina. Ona je rekla kako je to dovoljno velik prostor za smještaj Zavoda za kulturu kao i nekoliko manjih udruga, te da u dosadašnjim razgovorima i konzultacijama s odvjetnikom, Pučka kasina ima izgleda dobiti tu zgradu. Međutim, Slaven Bačić je izrazio sumnju u pozitivan ishod takvog zahtjeva jer, kako je rekao, Pučka kasina nema pravnog sljedbeništva budući da je sada riječ o potpuno drugoj udruzi. On je napomenuo da sličan problem postoji s još dvije zgrade – OKUD »Mladost« koja je svojedobno pripadala Hrvatskoj kulturno-prosvjetnoj zajednici, koja također više ne postoji, te dom »Matija Gubec«

u Rumi. Petar Kuntić je rekao kako se o spomenutoj imovini razgovaralo s gradskim vlastima u više navrata godinama unazad, ali da trenutačno ne postoji zakonski osnov za povrat, te je podupro prijedlog HNV-a o kupnji drugog dijela kuće u Preradovićevoj. On je sa žaljenjem konstatirao da su Hrvati u Srbiji u poziciji da sami sebi moraju kupovati zgrade za svoje institucije, podsjećajući da su Srbi u Hrvatskoj, zahvaljujući propisima koje je svojedobno država donijela na svom europskom putu, sve ključne institucije dobili od države Hrvatske. Kuntić je rekao da hrvatske institucije zasad nemaju drugu alternativu, te je podupro prijedlog da se uđe u pregovore o kupnji drugog dijela objekta.

Predsjednik IO Darko Sarić Lukendić, za program Radio Subotice, objašnjava: »Ovo ne znači da će taj dio kuće i biti kupljen, nego smo samo spremni o tomu pregovarati. U slučaju stjecanja prava vlasništva, riješili bismo problem trajnog smještaja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Dakle, nismo donijeli odluku o kupnji, nego o ovlaštenju predsjednika HNV-a da vodi te pregovore.« Član Izvršnog odbora Andrej Španović izvijestio je vijećnike da je u Općini Šid izmijenjen Statut te je u službeni uporabu uveden i hrvatski jezik u naseljenim mjestima Sot i Batrovci. Krovno tijelo hrvatske zajednice obećalo je poduzeti korake u vezi s odlukom čelništva Radiotelevizije Vojvodine, kojom nije uvaženo mišljenje Hrvatskoga nacionalnog vijeća prilikom imenovanja vršitelja dužnosti urednika televizijskog programa na hrvatskom jeziku. U planu je i sudski spor zbog kršenja Zakona o nacionalnim manjinama, kažu u HNV-u.

S. J. i S. M.

Jedinstvo je ono što nam nedostaje

Razgovarao: Zlatko Žužić

Ove će godine o. Ante Stantić proslaviti 93 godine života, 69 godina misništva, 74 godine života u karmelićanskoj karizmi te 49 godina života i rada pod svodovima starodrevnoga pavlinskog samostana i svetišta Majke Božje Remetske u Zagrebu. Zahvalit će otac Ante ove godine Bogu i Remetskoj Gospi za milost vjere, nade i ljubavi koju je započeo živjeti u svojoj obitelji u Đurđinu i kasnije pod okriljem Gospinog škapulara u Redu Karmelićana, te što je cijeli svoj Bogom dani život posvetio navještenju Božje riječi.

S ocem Antom Stantićem, zaboravljenim biserom kulture bačkih Hrvata, razgovarali smo u prostorijama pavlinskog samostana i svetišta Majke Božje Remetske u Zagrebu.

HR: Otac Ante je Vaše redovničko karmelićansko ime. Koje je Vaše rođeno ime?

Rođen sam kao *Alojzije Stantić*, 4. ožujka 1919. u Đurđinu, pokraj Subotice, a moje redovničko ime kao karmelićanina je *Ante od Djeteta Isusa*. Zanimljivost je da mi taj podatak o rođenju piše u krsnom listu dok je u matrici rođenih upisano kao mjesto rođenja Žednik, a datum rođenja 6. ožujka 1919. Otac mi se zvao *Šime*, a majka *Giza*, rođena *Dulić*. Bio sam peto dijete u obitelji u kojoj je odrastalo nas devetero djece, jedna sestra i osmero braće. Nažalost, moja braća i sestra više nisu živi. Moji su roditelji tada imali malo gospodarstvo, oko deset jutara zemlje koju su prvo iznajmljivali, a zatim prodali i 1925. godine kupili kuću u Subotici i jedno jutro »varoške« zemlje, kako se to tada zvalo. Pučku školu, takozvanu »Golubovu školu«,

kao i četiri razreda gimnazije završio sam u Subotici, a 5. i 6. razred gimnazije pohađao sam u Somboru kao sjemeništara karmelićana.

HR: Koliko nam je poznato Vi ste se vrlo rano odlučili za Karmelski red. Zašto baš za njih?

Isprva sam dvojio između franjevac i biskupijskih svećenika. Naime, osobito me je privlačio lik Crne Gospe u franjevačkoj crkvi u Subotici. Znao sam pred Gospinim likom često moliti i razmišljati o tome bih li pošao u franjevce ili u biskupijske svećenike. Bili su mi dragi franjevci, osobito o. *Radoslav Kujundžić* i o. *Apolinar Braničković*, ali i biskupijski svećenici *Pavao Bešlić*, moj kateheta u pučkoj školi, a dobro sam poznao i neke, tada još bogoslove, među kojima je bio biskup *Matija Zvekanović* te *Aleksa Kokić*. Oni su stanovali u mom susjedstvu, kao i maestro *Albe Vidaković*. Posjedujem i jednu fotografiju s njima koju čuvam kao najljepšu uspomenu. Međutim, kako sam ljetne školske praznike proveo na salašu kod strine, ratne udovice, jer se moj stric *Alojzije* nikada nije vratio iz Prvoga svjetskog rata, a o njegovoj sudbini nitko nikada službeno nije obavijestio moju strinu, pod ruku mi je došla knjižica Sluge Božjeg o. *Gerarda Stantića*

»Cviće Karmela«, napisana za promicanje karmelskih zvanja. Sjećam se da sam je pročitao u hipu, a u njoj su me se posebno dojmile riječi: »Bog je htio da draga Gospa, Majka Božja, bude najljepši cvitak Karmela... Oni koji su se opredijelili za njezin red dobili su ime Braća Gospe karmelske«. Osim toga, u toj svojoj knjižici Sluga Božji o. Gerard Stantić među karmelskim »cvitovima« spominje *Ivana od Križa*, *Tereziju Avilsku* i *Malu Tereziju iz Lisieuxa*, a mene je sve to toliko oduševilo da sam odlučio stupiti u red karmelićana. Predao sam molbu za pristupanje karmelićanima te sam na Uskrsni ponedjeljak, 1935. godine, otišao u Sombor raspitati se je li moja molba usvojena. Nakon svete mise svećeniku sam objasnio zašto sam došao te me je on zbog velike gužve odveo u stranu i rekao da pričekam. Prišao mi je o. Gerard i nakon što me je saslušao kategorički je ustvrdio: »Ti ćeš biti karmelićanin! Ako je Božja volja!« Tako je moje karmelićansko zvanje niklo u Subotici, a zapravo me zanio žar toga prvog hrvatskog karmelićanina i jedini sam živi karmelićanin kojeg je odgajao Sluga Božji o. Gerard.

HR: Kada ste stupili u Karmelski red?

Polovicom rujna 1935. godine, kada sam imao 16 godina, došao

sam u sjemenište u pratnji oca, a nakon dvije godine, kada sam završio gimnaziju, stupio sam u Karmelski red. Bilo je to 6. rujna 1937. godine. Kasnije su me poglavari iz Sombora poslali u Czernu, u Poljsku, u samostan okružen prekrasnom borovom šumom gdje sam završio Novicijat i 7. rujna 1938. položio privremene zavjete, a prvu godinu studija filozofije završio sam u Wadovicama. Zbog rata i regrutacije vratio sam se kući, a zatim studij nastavio i završio u Trevisu u Italiji. Teologiju sam od 1940. do 1945. studirao na Karmelićanskom bogoslovnom fakultetu Teresianum u Rimu gdje sam i magistrirao. Budući da je Drugi svjetski rat te iste godine završio nisam znao što mi je činiti, vratiti se ili ne, te sam pisao biskupu *Budanoviću*. On mi je odgovorio da nastavim studirati, te sam od 1945. do 1950. nastavio studij crkvene povijesti na Sveučilištu Gregorijani u Rimu na kojem sam i doktorirao 1950. godine. U isto vrijeme bio sam pomoćnik magistra bogoslova u istom međunarodnom zavodu Karmelićana Teresianum.

HR: Životni put vodio Vas je diljem svijeta?

Poslije doktorata u Gregorijani imenovan sam, 1950. godine, zamjenikom poglavara na gori Karmel u Izraelu, a šest mjeseci kasnije poglavarom župe koju

vode karmelićani u Haifi. Četiri godine kasnije imenovan sam poglavarom u samostanu na gori Karmel. U Rimu, u Teresianum, vraćen sam listopada 1956. godine i imenovan odgojiteljem bogoslova karmelićana u tom međunarodnom karmelićanskom obrazovno-odgojnom zavodu. Imao sam oko 90 bogoslova na brizi sa svih kontinenata gdje djeluju karmelićani uz tri pomoćnika suradnika. U jesen 1959. imenovan sam poglavarom brojne zajednice karmelićana toga zavoda, gdje sam imao 160 redovnika u zajednici, te predavao povijest karmelskoga reda.

HR: Kada ste se vratili u Hrvatsku?

Poslije prvog trogodišta poglavarSKI mandat međunarodnoga karmelićanskog obrazovno-odgojnog zavoda produljen mi je na još tri godine. Međutim, kako je 1960. godine osnovan prvi samostan karmelićana u Remetama braća su molila generalnu upravu da me vrate u domovinu. Tako sam se 1963. godine iz Rima vratio u Hrvatsku i postao prior u Remetama, ujedno i odgojitelj prve grupe bogoslova karmelićana u Remetama. Bilo nas je tada samo šest svećenika karmelićana – četiri u Somboru i dva u Remetama, pa se stoga moralo vršiti više službi u isto vrijeme.

HR: To znači da ćete sljedeće godine obilježiti svoj značajan jubilej, pola stoljeća boravka u svetištu Majke Božje Remetske...

Ako me dragi Bog poživi. U ovih 49 godina života i rada pod svodovima ovoga pavlinskog samostana i svetišta Majke Božje Remetske bio sam četiri trogodišta i povjerenik karmelskog reda u tadašnjoj Jugoslaviji. Od 1969. do 1981. godine sam, uz službu povjerenika, bio i župnik u Remetama te uz pomoć braće osnovao dvije filijalne kapelice Čret i Bešlići, a Bešlići su u međuvremenu postali samostalna župa. Dok sam bio župnik započeo sam i obnovu dragocjenih fresaka u remetskoj crkvi, a pazinskim kamenom je obnov-

ljeno i njezino pročelje. Također sam, uz sve dužnosti, bio i vjeroučitelj te održavao brojne duhovne vježbe.

HR: Ove godine obilježit ćete i 69 godina misništva te 74 godine redovničkih zavjeta...

U pravu ste. Ove ću godine zahvaliti Bogu za 49 godina života i rada u svetištu Majke Božje Remetske, ali i za 69 godina koje kao svećenik slavim Gospodnja otajstva, te 74 godine života u karmelićanskoj karizmi. Zahvalit ću Bogu i Remetskoj Gospi za milost vjere, nade i ljubavi koju sam započeo živjeti u svojoj obitelji u Đurđinu i kasnije pod okriljem Gospinog škapulara u Redu Karmelićana, te što sam cijeli svoj Bogom dani život posvetio navještenju Božje riječi.

imao krasne suradnike, suradnike kakvi se samo poželjeti mogu. Sa mnom su bili jedan Irac, Nizozemac i Španjolac, a naše zajedništvo je rezultiralo uspješnim radom i, naravno, velikim zadovoljstvom.

HR: Poznajete i našeg Antu Sekulića?

S Antom sam bio i ostao veliki prijatelj. Zajedno smo bili u mladim danima u sjemeništu te jedno vrijeme zajedno sjedili u školskoj klupi. O zaslugama Ante Sekulića nepotrebno je govoriti, jer je poznato da je za Hrvate Bunjevce učinio neizmerno puno, ono što nitko ne bi napravio, te ima našu vječnu zahvalnost.

HR: Više od dvadeset godina radili ste i na golemom i nadasve odgovornom poslu

uspomene *Matija Zvekanović*, a pripremio sam ga i koordinirao s nizom suradnika. Predano i ustrajno smo radili dugi niz godina, a napisano je oko deset tisuća stranica. Naime, rukopise Sluge Božjega o. Gerarda Stantića je valjalo prepisati i unijeti u računalno, te sve prevesti na talijanski jezik. Naravno, rukopise pisane njemačkim ili mađarskim jezikom trebalo je prvo prevesti na hrvatski, a onda sve na talijanski jezik. Tu mi je pomoglo i moje znanje latinskoga, talijanskog, španjolskog, francuskog i, naravno, hrvatskog jezika, a služim se i mađarskim i njemačkim jezikom. Osim brojnih zabilježki o. Gerarda koje je trebalo prepisati i prevesti, trebalo je i brojne svjedočke ispitati i različita svjedočanstva prikupiti te na kraju svu tu građu uskladiti s uputama Kongregacije za svete. Nakon svršenog posla u subotičkoj je stolnoj bazilici svete Terezije 21. rujna, održana zaključna javna sjednica Biskupskog sudišta za proglašenje blaženim i svetim sluge Božjega o. Gerarda Stantića i time svečano završena prva faza u postupku za njegovo proglašenje blaženim i svetim. Potpisani su dokumenti Postupka, a pripremljeni materijal je zapečaćen biskupovim žigom i u listopadu iste godine predan Kongregaciji za Svete u Rimu. Tri godine kasnije, 2006. godine, proglašen je pravovaljanim, a sada je u tijeku obrada u Rimu takozvane »Pozitio«, pod vodstvom »relatora«, službenika te institucije na temelju cjelokupne dokumentacije.

HR: U 93. ste godini života. Kroz to, gotovo cijelo jedno stoljeće prošli ste i vidjeli puno toga, imate doista veliko, neprocjenjivo iskustvo. Što biste za kraj našeg razgovora poručili Hrvatima?

Jedinstvo! Jedinstvo je ono što nam nedostaje, a toliko nam treba. Ta naša povijesna razjedinjenost prati nas kao sjena kroz prošlost, zato se moramo vraćati svojim korijenima i nadograđivati ih, jer smo taj nedostatak jedinstva kroz povijest skupo platili.

Otac Ante Stantić je u 93 godine života izdao mnogobrojna djela od kojih navodimo samo jedan dio. Budući da je pisao na talijanskom i latinskom jeziku tri djela su mu objavljena u Rimu od 1960. do 1962. godine: »Giovanni Calagoritano OCD 1564 – 1615«, (dio doktorske radnje o. Ante Stantića), »Karmelićani« K.S. Zagreb, 1995., »De educatione – Questiones selectae«. Pisao je u brojnim časopisima, u »Vjesniku Đakovačke biskupije« je objavio studiju naslova »Dio jedne problematike«, Teme o svećenicima – neposredno poslije Koncila vat. II., »Naučavanje svete Terezije Avilske o redovničkom životu«, Makarska. U Remetama mu je 1972. godine objavljeno djelo »Otajstvo kršćanske molitve«, a 1973. također u Remetama »Redovnički život u svjetlu dokumenata Drugoga vatikanskog sabora«. Pisao je i u časopisima »Služba Božja«, »Obnovljeni život«, »Effatha« i »Marija«. U Zagrebu mu je 1982. godine objavljena knjiga »Pregled povijesti Karmelskog reda i Terezijanske obnove«, a 1994. knjiga životopisa oca Gerarda Stantića pod nazivom »Zagrliti Krista i Duše«. Knjiga »Karmelićani – povijest reda« izašla mu je u Zagrebu 1995. godine, kao i knjiga »La figura del sd. Gerardo Tommaso Stantić – nei suoi scritti autografici« 2006. godine, a 2007. objavljena je knjiga »Sd Gerardo Tommaso Stantić 1976. – 1956«. Stalan je i neumoran suradnik subotičkog mjesečnika »Zvonik« i subotičkoga godišnjaka »Subotička Danica«, gdje poglavito piše u rubrikama o Sluzi Božjem Gerardu Stantiću.

HR: Kada Vam je tijekom tih 74 godina života u karmelićanskoj karizmi bilo najteže, a kada najljepše?

Najteže mi je bilo kao poglavaru župe 1950. godine u Haifi, u Izraelu, a najljepše u Rimu, dok sam bio magistar na međunarodnom karmelićanskom obrazovno-odgojnom zavodu Teresianum. Naime, tamo sam

vicepostulatora u Postupku za proglašenje blaženim i svetim somoborskog karmelićanina o. Gerarda Stantića?

Dužnost vicepostulatora Postupka za proglašenje blaženim i svetim o. Gerarda Stantića povjerena mi je 1985. godine. Taj je Postupak posebno podupirao i na njemu oduševljeno radio i tadašnji subotički biskup blage

Djeca ikavice

Ako mlađe generacije, iz bilo kojeg razloga, prestanu govoriti nekim govorom on će neminovno nestati, kaže Marina Balažev

** Kao dio baštine, napose književne, naravno da je ikavica od velikoga značaja. Stoga bi je valjalo što češće osvještavati u javnosti, ali na primjeren način, govori Tomislav Žigmanov*

Ikavski govor, uz ostale brojne kulturne identitetske odrednice, povezuje Šokce i Bunjevce u isti, hrvatski narod. Treba li to ponavljati? Izgleda da treba, jer pojedini instant političari i povjesničari pokušavaju krivotvoriti znanstvene činjenice koje egzaktno kazuju da ikavica jest u temelju hrvatskoga književnog jezika, te da su njome tradicionalno govorili katolici koji su se vremenom oblikovali u hrvatsku naciju. Ovdašnji pripadnici hrvatske etničke skupine, uz uporabu hrvatskoga književnog jezika, i danas čuvaju i njeguju staroštokavski govor kojim govore Šokci s vojvođanske strane Dunava i novoštokavski ikavski dijalekt kojim govore Bunjevci u Bačkoj, znajući i osjećajući važnost očuvanja ikavice kao autentičnoga govora Hrvata u našem podneblju.

Bez obzira na pritiske raznih političkih opcija i pokušaje ras-hrvaćivanja novoštokavske ikavice, koja se nastoji standardizirati kao jezik Bunjevaca koji se izjašnjavaju kao ne-Hrvati, ovi ikavski govori i dalje svjedoče i iskazuju opstojnost i međusobnu povezanost Šokaca i Bunjevaca u Vojvodini i njihovu navezanost na hrvatsku kulturnu tradiciju.

TERENSKO ISTRAŽIVANJE MJESNIH ŠOKAČKIH GOVORA U BAČKOJ

Profesorica hrvatskoga jezika, Marina Balažev, prošle je godine započela terensko istraživanje šokačkih govora u Beregu,

Bačkom Monoštoru, Santovu i Sonti. Govoreći o ovome projektu naglašava da se šokačka ikavica očuvala tek u malom broju vojvođanskih sela.

»Za temu diplomskoga rada odabrala sam obraditi govor moga rodnog mjesta, Berega. Kasnije, nakon diplome, uz potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata odlučila sam zabilježiti govore i drugih mjesta u kojima se još čuva hrvatski staroštokavski govor. Takozvani 'šokački' govor jest govor hrvatskoga jezika, a pripada grupi govora slavonskoga dijalekta. To je staroštokavski govor koji još djelomice čuva staro mjesto naglasaka, kao i naglasak koji se zove novi metatonijski akut. Najrasprostranjeniji je u Slavoniji. Kod nas u Bačkoj 'šokačkim' govori hrvatska narodna skupina Šokci. Cilj je istraživanja bio istražiti, zabilježiti i obraditi govore Berega, Monoštora, Santova i Sonte. To su ujedno i jedina preostala sela u kojima se 'šokački' još koliko-toliko očuvao. Osim spomenutih sela, šokačka se ikavica ranije mogla čuti i u Vajskoj, Bođanima, Plavni i Baču. I danas se tamo može čuti ikavica, ali ne više staroštokavska.

Mijene su u jeziku neminovne. Jezici se mijenjaju i izumiru, a razlozi su brojni i različiti – ne uvijek i ne samo jezične prirode. Šokačka se ikavica danas čuje u znatno manjoj mjeri i to uglavnom kod starijih govornika. Kako ju očuvati? Bojim se da na to pitanje nema jednoznačnog odgovora. Ako mlađe generacije, iz bilo kojeg razloga, presta-

nu govoriti nekim govorom on će neminovno nestati. Takav je slučaj i sa šokačkom ikavicom. Jedino što se još može učiniti jest što više od govora zabilježiti, obraditi, napraviti tonske zapise i naravno govoriti starošokačkom ikavicom.

Marina Balažev se sjeća da je u vrijeme njezina odrastanja u rodnom Beregu, tijekom osamdesetih godina, bilo uobičajeno čuti ikavicu.

»Odrasla sam u vrijeme u koje je ikavicu u selu bilo uobičajeno čuti, no školovanje na ekavici, a kasnije na ijekavici, pridonijelo je djelomičnom zaboravljanju ikavice. Unatoč tomu, još uvijek je to govor kojim se služim u obitelji. Nakon srednje medicinske škole završila sam studij kroatistike i komparativne književnosti na Filozofskom fakultetu u Zagrebu. Radim za Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, a trenutačno sam zaposlena u Subotici kao profesorica hrvatskoga jezika i književnosti.

JEZIK JE SKUP CIJELOG NIZA GOVORA

Nastavljajući razgovor o ikavici, Marina Balažev smatra važnim uporabu šokačke ikavice za identitet ovdašnjih Hrvata.

»Jezik je na ovim prostorima iznimno važan dio nacionalnog identiteta pojedinca. Stoga je bitno osvjestiti u ljudima činjenicu da su 'šokački' govori – govori hrvatskoga jezika. Oni po svojim osobinama pripadaju grupi govora slavonskog dijalekta, imaju određene prepo-

znatljive karakteristike, u njima se može vidjeti poveznica i s drugim govorima hrvatskoga jezika, tako da kada govorimo 'šokačku' ikavicu mi također govorimo hrvatski jezik. Često se pod pojmom hrvatski jezik podrazumijeva samo standardni hrvatski jezik, a zaboravlja se da jedan jezik čini cijeli niz govora, dok je standardni oblik službeni, normirani i dogovorni oblik jezika. U hrvatskom je društvu odnos prema dijalektima znatno drukčiji negoli je to slučaj u Srbiji. Tamo nema stigmatiziranja i negativnih konotacija u toj mjeri, kada je o lokalnim govorima riječ, te ih je svakako lakše i u javnosti koristiti.

Pohvalne su aktivnosti, u naporima za očuvanjem i promidžbom ikavice, šokačkih udruga kulture kroz rad dramskih odjela, pjevačkih zborova, mladih recitatora i sl. Ustanovljena je i nagrada za najbolju neobjavljenu pjesmu pisanu šokačkom ikavicom, koja se dodjeljuje na »Šokačkoj večeri« u Sonti, a Marina Balažev ističe i važnost djela suvremenih autora koji objavljuju na šokačkoj ikavici.

»Primjerice, Ruža Silađev iz Sonte objavljuje djela na šokačkoj ikavici, uskoro će biti objavljena knjiga pjesama za djecu Josipa Dumendžića iz Bođana, a treba spomenuti i Ivana Andrašića iz Sonte, koji je iznimno predan i aktivan u očuvanju ikavice. Vjerujem da autora koji pišu zavičajnim govorom, u ovom slučaju šokačkom ikavicom, ima i u

Slavoniji, no s time sam slabije upoznata. Svakako je važno da se potiče pisanje na ikavici, a nagrade i drugi oblici priznanja su svakako dobrodošli kao poticaj. Kako već više od desetljeća živim na drugim adresama, nažalost, malo sam upoznata s radom HKUD-a 'Silvije Strahimir Kranjčević' iz Bačkog Brega. No, ako su na tragu čuvanja tradicijskih običaja, vjerujem da, na primjer, izvođenjem i čuvanjem pjesama čuvaju i djelić jezika. Breg je malo selo, a posljednjih godina broj stanovnika drastično opada, tako da je, vjerujem, i ovoj udruzi teško opstati.«

ZABRANJIVANJE IKAVSKOG IZRIČAJA

Književnik Tomislav Žigmanov, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata objavio je, među drugim djelima, i dvije knjige na bunjevačkoj ikavici – zbirku pjesama »Bunjevački blues« i zbirku pripovijedaka »Prid svitom – saga o svitu koji nestaje«. Kaže da mu je ikavica ostala u uhu od djetinjstva, sve do danas.

»Bunjevačka ikavica se govorila stalno, kao uostalom i u većini tavankutskih obitelji sedamdesetih i osamdesetih godina XX. stoljeća. Riječju, ja sam dijete ikavice i u ambijentalnome smislu i u izričajnome. Stoga je jasno zašto mi je ikavica i danas u uhu i da je nastojim rabiti u svakodnevnoj komunikaciji, ali i kao sredstvo za umjetnički izraz. Ovdašnji ikavski govor nisam zaboravljao već je on u mene, zbog naloga od strane učitelja, nastavnika i profesora, bio zaprječavan i potiskivan. Tek kasnije, postavši svjesna osoba, ikavski sam izričaj češće koristio u svakodnevnoj komunikaciji bez ikakve nelagode ili, pak, stida. Štoviše, koncem osamdesetih godina u Tavankutu je kod nas mladih to bila čak i neka vrsta trenda.

Danas, čujem ikavicu u rodnom Tavankutu češće negoli u drugim našim mjestima, gdje se

mahom može čuti od najstarijih osoba, a u Tavankutu se njome služe i ljudi srednje, ali i mlađe generacije, no dosta manje. Hoću reći kako ona, nažalost, gubi bitku pred različitim procesima unifikacije i simplifikacije u komunikacijskim obrascima, što sve dolazi iz kulturnoga i jezičnog prostora većinskoga naroda.«

Razgovarajući o mjesnim govorima, pitao sam Tomislava Žigmanova kako se odlučio pisati i na dijalektu, a ne samo na hrvatskom književnom jeziku.

»Kao prvo, ikavica se pokazala zahvalnom u književnoj praksi daleko prije mene – i u narodnom i u suvremenom umjetničkom stvaralaštvu, napose kod Ivana Pančića i Vojislava Sekelja – pa sam je i ja kao govornik htio iskušati. S druge strane, ona se u današnje vrijeme gdje-gdje znala profanirati gotovo do besmisla, i to od strane onih Hrvata koji sebe samoimenuju Bunjevcima. Naime, napisi na njoj su kod dijela njih prepuni književno minornih sadržaja, a jezična inkompetencija autora dodatno izopačuje ljepotu ovoga govora, čime ovi uradci predstavljaju, kako sam već jednom rekao, 'ruženje jezika i svita'. U svojim sam, pak, djelima – 'Bunjevački blues' i 'Prid svitom – saga o svitu koji nestaje' – pokušao bunjevačkoj ikavici vratiti izgubljeni dignitet. Tim prije sam to smatrao potrebnim jer se ona uvelike u javnosti negativno percipira i često je bivala i jest predmetom poruga, koje su onda trpjeli subjekti toga govora.«

NEPRIHVATANJE ZNANSTVENE ISTINE I POKUŠAJI PONIŽAVANJA

»Glede ikavice i srbijanska lingvistika je rekla svoje zadnje riječi – treba samo vidjeti što su o njoj govorili i pisali Pavle Ivić ili Ivan Popović. Naravno, drugi je red stvari to što netko neće, ne želi ili nije u stanju prihvatiti znanstvene istine. U

tom smislu, u ravni slobodnoga opredjeljivanja takvo što je legitimno pravo koje je na raspolaganju svakome pojedincu, kao što je legitimno pravo da se netko zalaže za uvjerenje da zemlja nije okrugla već da je ravna ploha. Međutim, temeljni problem s tim jest taj što takva zalaganja nisu ni blizu užljebljena u razumska ishodišta, no oni koji su uključeni u to, a nisu Bunjevci, znaju što rade – rashrvaćivanje im je cilj«, kaže Tomislav Žigmanov o pokušajima standardiziranja bačke bunjevačke ikavice, kao književnog jezika, za politikantske potrebe onih koji zagovaraju izdvajanje Bunjevaca, kao nekakve posebne etničke skupine.

U razgovoru se nadovezalo i pitanje o uvođenju i sadržaju nastavnog programa za niže razrede osnovne škole nazvanog bunjevački govor s elementima nacionalne kulture. Što li se imalo na umu prilikom takve odluke?

»O tome sam u jednom svojoj radnji već pisao i, nakon provedene analize dijela sadržaja toga nastavnoga programa koji se odnosi na pjesničko stvaralaštvo, zaključio sljedeće: 'Najveći problem s ovakvom 'poezijom' je taj što je ona dobila ne malo priznanje od države, što sad posjeduje stanovitu verifikaciju, što je intervencijom države ona dobila status izučavanja u školama, što je...'. S druge strane, vrijedi ukazati i na to da se i putem nje, istina više na nekom simboličnom planu, s sjedne strane zadobiva određena slika naroda. U tom smislu, vrijedi imati na umu i sljedeće upozorenje Charlesa Taylora iz njegova glasovita eseja 'Politike priznanja': 'Ukoliko jednoj osobi i/ili skupini, ljudi ili zajednica ograničavajuća, ponižavajuća i prezriva, utoliko se izobličuje i identitet te osobe i/ili skupine, i to saobrazno tim slikama. Stoga je razumljivo da nepriznavanje ili naopako priznavanje odista može nanijeti štetu,

budući da predstavlja oblik tlačenja time što nekoga zatvara u lažan, iskrivljen i reduciran način bivstvovanja – izričit je Taylor. A s takvim uradcima, naime, slika je posve malovrijedna, što onda otvara nemali broj problema u izgradnji identitetskoga i karakternoga okvira mladih Bunjevaca. Naime, s takvim sadržajima svaki se od njih/nas visoko kandidira da mu stid bude trajna sastojina, da ga kulturna inferiornost dovede u trajni deprivirani položaj, da se kroz usvajanje ovakvih sadržaja na vijeke vjekova njegova slika svijeta i života posve debilizira. Država i oni koji su donosili odluku da se odobri Nastavni plan i program bunjevačkog govora s elementima nacionalne kulture, imali su još jedno na umu. Na ovaj način će se snažno potkopati eventualne pozitivnosti identitetskih resursa i u onih Bunjevaca koji se smatraju i Hrvatima. Naime, dio slike i o njima gradit će se i preko ovakvih sadržaja«, kaže Tomislav Žigmanov i na završetku ovoga razgovora o ikavici tvrdi da u ovdašnjim medijima na hrvatskom jeziku treba objavljivati i priloge i na hrvatskom dijalektu.

»Treba objavljivati priloge i na ikavici, ali samo na teme i načine koji ikavica dopusti. Naime, ikavica kao govor ni u leksičkom ni u sintaktičkom smislu ne može u pisanome obliku tematizirati zahtjevnije društvene fenomene. Dijalekt, drugim riječima, ima svoja ograničenja kada je u pitanju pisani oblik, a ako to netko ne zna onda na djelu imate 'siljenje jezika' i 'ruženje svijeta'. Kao dio baštine, napose književne, naravno da je ikavica od velikoga značaja. Stoga bi je valjalo što češće osvještavati u javnosti, ali na primjeren način. S druge strane, od velike je važnosti i suvremeno književno stvaralaštvo na ikavici, dakako samo ako djelo udovoljava estetskim kriterijima. Naime, znademo da postoji 'stvaralaštvo' na ikavici koje je posve bezvrijedno!«

Zvonko Sarić

Kuća Marka Dulića – Somborski Put 15

Piše: dr. Viktorija Aladžić

Parcela na kojoj se danas nalazi kuća na Somborskom putu br. 15 postojala je već 1778. godine u vrijeme prvoga, nama poznatog, premjeravanja grada inženjera *Karla Leopolda Kovača*¹ u povodu proglašenja Subotice slobodnim kraljevskim gradom. Parcela je tada bila mnogo veća i na njezinoj sredini se nalazila jedna seoska kuća. Do sljedećeg premjeravanja grada parcela je podijeljena na četiri dijela, a dio na kojemu se nalazi predmetna kuća dobila je broj 105 i bila je u vlasništvu *Ivana Tumbasa*, učitelja. Na parceli se nalazila jedna nova seoska kuća, zabatom orijentirana prema današnjem Somborskom putu.

SUKLADNO PROJEKTU

Od 1838. godine pa sve do 1899. godine nemamo podataka o vlasnicima parcele, sve dok nije dospjela u ruke zemljoposjednika *Marka Dulića*. On, 1899. godine, predaje molbu za dobivanje građevinske dozvole kako bi na dijelu parcele prema Somborskom putu podigao prizemnu građansku kuću i pomoćni objekt u dvorištu, prema projektu *Géze Koczke*². Kuća je u cijelosti izgrađena sukladno projektu. Suhim ulazom bila je podijeljena na dva dijela. U istočnome, manjem dijelu se nalazila jedna soba orijentirana prema ulici, a kuhinja pak prema dvorištu u koju se ulazilo iz podkapijskog prostora. U zapadnom dijelu kuće, u odnosu na kapiju, nalazile su se tri sobe orijentirane prema ulici i zatvoreni trijem prema dvorištu. U trijem se, također, ulazilo iz podkapijskog prostora. U zapadnom dijelu kuće, u odnosu na kapiju, nalazile su se tri sobe orijentirane prema ulici i zatvoreni trijem prema dvorištu. U trijem se, također, ulazilo iz podkapijskog prostora.

ra, a na kraju trijema nalazila se smočnica. Uistinu, ovo je karakteristična osnova prizemne građanske kuće pravokutnog tipa u XIX. stoljeću, s jednim poduljenim traktom, duž ulične regulacijske linije i zatvorenim trijemom orijentiranim prema dvorištu. U dvorištu je bio predviđen pomoćni objekt duž naspramne stranice parcele. Uz šupu i staju, u ovom objektu, bila je planirana i trodijelna kuća s dvije sobe i kuhinjom u sredini, vjerojatno namijenjena domaru ili sluškinji. Nije poznato je li u vrijeme izgradnje kuće bio izgrađen i pomoćni objekt. O tomu zasad nema podataka i nije poznata nijedna karta na kojoj bi bio ucrtan ovaj objekt.

U STILU NEORENESEANSE

Géza Koczka projektirao je fasadu kuće *Marka Dulića*, u stilu neorenesanse. Glede toga, treba napomenuti kako su mnogi građani Subotice, nemađarskog podrijetla, iskazivali neslaganje i otpor prema sve jačim kulturnim i političkim utjecajima iz Budimpešte i započeli se naglašeno okretati Beču, zamjetno se identificirajući s kulturnim i drugim utjecajima koji su dolazili iz toga ozračja, a među ostalim prihvaćajući i neorenesansni arhitektonski stil omiljen u Beču. S ovim stilskim smjerom u arhitekturi identificirali su se, inače, predstavnici bečke liberalne buržoazije, imajući na umu formiranje Firentinske

republike i slobodne građanske klase u Firenci još u XIII. stoljeću³.

Kuća *Marka Dulića*, osim neorenesansne vanjštine, imala je i uočljiva osobna obilježja vlasnika, odnosno inicijale MD u dekorativnom ukrasu postavljenom u obliku i na mjestu gdje bi se nalazio ključni kamen lučne kapije, da je luk izgrađen od kamena. Ključni kamen je kamen u tjemenu luka koji se posljednji ugrađuje u konstrukciju luka, dajući dotada nestabilnoj konstrukciji konačnu čvrstinu oblika. Zbog te svoje uloge ključni se kamen često naglašavao ili zasebno dekorirao, a kao ukrasni detalj rado se primjenjivala i imitacija ključnog kamena – i iznad lukova i kapija koji nisu napravljeni od kamena, kao u ovom slučaju. Iako je dekorativni ukras iznad kapije premazan debelim slojem *hirofe* prepoznatljivi su kosa i grabulja, s lijeve strane, a s desne inicijali imena vlasnika, kao i na nekim drugim već opisanim kućama na Somborskom putu, koji nas obavještavaju o zanimanju, pa i društvenom statusu vlasnika kuće.

Dodajmo, tijekom posljednjeg desetljeća XIX. stoljeća u Subotici se počinju graditi kuće i palače u kojima je kuponica s kadmom bila u zasebnoj prostoriji, što ranije nije bila

praksa. Spremnost da se ovo prihvati spada među elemente za procjenu načina promišljanja ondašnjih kućevlasnika, upotpunjujući našu predstavu o njima, budući da nam svjedoči u kojoj mjeri su bili skloni prihvaćanju novih zamisli. Odnosno, jesu li u gradnji trošili novac samo na vanjsku reprezentativnost koja je trebala zadiviti ili su vodili računa o stvarnim potrebama vlastite obitelji, pridajući potrebnu važnost pojedinostima koje uvećavaju njezin udoban i lagodan način života. Analizirajući kuću *Marka Dulića* u odnosu na kuće njegovih suvremenika može se reći da je bio staromodan, jer u njegovoj kući isprve nije bilo kupaoalice ni neophodnih pomoćnih prostorija. Ovaj propust *Dulić* je nadoknadio 1903. godine kada je predao molbu za dogradnju kupaoalice u kući⁴, koja je izgrađena na mjestu smočnice. Danas je ova kuća jedna od rijetkih u kojoj je sačuvana originalna izvedba kupaoalice s početka XIX. stoljeća, s ukopanim četvrtastim bazenom veličine uobičajene kade koji je obložen keramičkim pločicama. Među pločicama kupatila je i ona s potpisom *Teodora Sanitera*, uglednog pećara koji je živio u svojoj najamnoj palači, u današnjoj ulici Dimitrija Tucovića⁵.

3 Karl. E. Šorske, *Fin-de-siècle* u Beču, Politika i kultura, Beograd: Geopoetika 1998, 24 - 105.

4 IAS, ép. eng. IV kör 21/1903.
5 Prčić V. G., Aladžić V., Grlica M., *Gradotvorci I*, Subotica: Gradski muzej, 2004, 174 – 177.

Obrana Sigeta

Jedan od najznačajnijih hrvatskih ratnika koji je svojom borbom i junačkom smrću stekao slavu u cijeloj Europi je svakako *Nikola Zrinski-Sigetski* (Nikola IV. Zrinski) koji se istaknuo u borbama protiv Turaka, kako u Hrvatskoj tako i u Europi. Godine 1529. sudjeluje u obrani Beča od turske opsade, dok 1542. brani Peštu na čelu hrvatske vojske. Te iste godine radi svojih zasluga proglašen je hrvatskim banom, a 1546. godine od kralja dobiva Međimurje s gradom Čakovcem. Svojim ratnim uspjesima uspio je sačuvati preostali dio Hrvatske od osvajanja Turaka, a uspjeh koji mu je donio europsku slavu je obrana Sigeta što je spriječilo tursko osvajanje Beča. Sultan *Sulejman Veličanstveni* 1566. godine okuplja veliku vojsku, približno 100.000 vojnika, i kreće u pohod osvajanja Beča. Na putu prema Beču, južno od Pečuha, nalazio se grad-tvrđava Siget čiju je obranu predvodio Nikola Zrinski s još 2500 Hrvata. Opsada tvrđave započinje 5. kolovoza i premda pomoć braniteljima nije stizala, uspjeli su je braniti mjesec dana. Nikolu nije pokolebalo ni to što su Turci zarobili njegovog sina *Jurja* i u zamjenu za njegov život tražili predaju tvrđave. Tvrđava je spaljena 7. rujna. Preostali branitelji predvođeni Nikolom krenuli su u posljednji juriš. U ovom jurišu Nikola i gotovo svi branitelji (samo je četvero preživjelo i otkupljeno od Turaka) su poginuli. Premda je Siget osvojen Turci su izgubili 30.000 vojnika, a tijekom jednomjesečne opsade umro je i sultan *Sulejman Veličanstveni*. Iz tih razloga Turci su odustali od daljnjeg pohoda i osvajanja Beča. U bečkom povijesnom muzeju čuvaju se sablja, kaciga i ogrtač koji su pripadali Nikoli Zrinskom.

SABLJA NIKOLE ZRINSKOG

Sablja Nikole Zrinskog, premda bogato ukrašena, po obliku predstavlja tipičnu husarsku sablju tog razdoblja. Obložena je pozlaćenim limom, a križnica je od pozlaćenog srebra s dugim krakovima na čijim krajevima se nalaze kuglice. Sablja je s izraženim jalmanom, tj. zadebljanjem na posljednjoj trećini sječiva koje služi za veću jačinu udarca, a samo sječivo pripada »širokom« tipu sječiva. Na kraju drške nalazi se srebrna glavica s osmerokutnim grbom Zrinskih i stiliziranom utvrdom gdje je još urezano NCPDZ-Nicolaus Comes Perpetus de Zrin. Sačuvana kaciga ima izdužen oblik s reljefnim oblicima izduženih kapljica i pripada tipu kaciga »šišak«, kao posljedicu bruniranja (zaštita od korozije)

i ima plavičasti odsjaj. Plašt koji je nosio Nikola Zrinski izrađen je od bijelog atlasa sa zlatnim i cvjetnim uzorcima, a nosio se preko oklopa u paradne svrhe. Premda nisu sačuvani, Nikola je, prema zapisima kroničara, posjedovao oklop koji je pokrивao vitalne dijelove tijela dok je za pojasom imao samokres.

USKOCI

Uskoci označavaju kršćane, uglavnom katolike, koji su pobjegli s područja Hrvatske i Bosne pod turskom vlašću te sudjeluju u obrani preostalih tvrđava, a također napadaju i turske pljačkaške skupine i oduzimaju im plijen. Premda su uskoci djelovali na području cijele Vojne krajine najpoznatiji su oni s područja Senjske kapetanije koji su se podjednako borili protiv Turaka i Mlečana, a glavna

utvrda im je bila tvrđava Nehaj iznad Senja. U uskočkim pot-hvatima sudjelovali su stanovnici mnogih primorskih mjesta od Rijeke do Zadra, stanovnici otoka kao i podanici plemićkih obitelji Zrinskih i Frankopana. Oružje uskoka činila je obvezna puška, tipa fitiljača, kao i nekoliko vrsta hladnog oružja. Od hladnog oružja uskok je posjedovao mač »paloš«, a nerijetko je mač zamjenjivala zaplijenjena turska sablja. Također, u uporabi je bio i mač »schiaivone« čiji je rukobran bio sačinjen od isprepletenih željeznih traka. Od ostalog oružja korišten je buzdovan, topuz ili nadžak, oko pojasa je nošena kutija s puščanim nabojima, barutnica te nož ili manji bodež.

BANSKI HARAMIJA

Riječ haramija ima korijen u turskom jeziku gdje označava razbojnika, bandita dok u hrvatskom označava vojnika pješaka opremljenog po lokalnom običaju. Prvi odred haramija Hrvatski sabor organizira 1539. godine pod nazivom orsaške ili banske haramije čija je zadaća bila osiguravanje puteva i borbe protiv turskih pljačkaških odreda. Sredinom druge polovice 16. stoljeća njihov broj se povećava te osim osiguravanja puteva postaju i branitelji pograničnih utvrda, a središte im se nalazilo na području Pokuplja. Osnovno oružje haramija bila je puška s mehanizmom na fitilj, dok je preko ramena nošen pojas s deset drvenih posudica u kojima se nalazio barut za jedno punjenje. Ove posudice su bile izričito važne jer su omogućavale brzo punjenje točnom količinom baruta. Na kraju pojasa nalazila se vrećica s kuglama i rezervnim fitiljima kao i rog iz kojeg se sipao barut u posudice. Od hladnog oružja haramije su nosile sablje koje su bile kraće i sa širim sječivom nego konjaničke, a neki modeli su na dršci imali mjesto za puščane naboje te sjekire na dugačkoj dršci ili buzdovane.

J. F. Mucke, N. Š. Zrinski na sigetskoj kuli

O VETERINARSKOJ PROFESIJI SADA I NEKADA: ALEKSANDAR I JULIJE LIPOZENČIĆ

Imanja se primaknula selu i asfaltu

U Starom Žedniku ambulantu u sastavu Veterinarske stanice »Subotica« više od desetljeća vodi Aleksandar Lipozenčić, a pomaže mu otac Julije, ne odvajajući se u mirovini od veterinarske struke

Gospodarstvima na području Starog Žednika i okolice veterinarske usluge pruža dr. vet. **Aleksandar Lipozenčić**, zaposlen u ovom selu u ambulanti u sastavu Veterinarske stanice »Subotica« od 1998. godine, ubrzo nakon što je diplomirao na Veterinarskom fakultetu u Zagrebu. Danas je i specijalist, opredijelio se za porodiljstvo, sterilitet i umjetnu oplodnju i jedan je od rijetkih stručnjaka u ovom području koji je dodatno završio i školu ultrazvuka, te u okviru specijalizacije primjenjuje i ultrazvučne preglede.

Uz Aleksandra u ovoj je ambulanti još jedan stručnjak, i to višedesetljetnog iskustva, Aleksandrov otac **Julije**, veterinar u mirovini i – volonter. Svakoga dana radi ovdje ne odvajajući se od struke, premda takvih radnih obveza nema, nego voli i dalje biti u poslu i aktivan.

Tako veterinarska ambulanta u ovom selu ne ostaje prazna kada Aleksandar pođe na teren, uvijek je tu još jedan veterinar kojem se mještani mogu obratiti. Julije Lipozenčić je rođeni Starožedničanin, podrijetlom je

sa zemlje i salaša u okruženju gdje je proveo djetinjstvo i dio mladosti, do 1950. godine kada je imanje obitelji konfiscirano, a Lipozenčići iseljeni. Život su nastavili u gradu, premda je Julije profesijom ostao vezan za selo, a potom i sin Aleksandar. Stanuju u gradu i svaki dan se vraćaju selu nadomak kojega su živjeli i njihovi preci.

POVRATAK STAROM ŽEDNIKU

Život pravi takve spletove i isprepleće prošlost i sadašnjost, jer upravo se u ambulanti u Starom Žedniku, očevu rodnom mjestu, ukazala prilika za zaposlenje kada je Aleksandar završio veterinu. U podsjećanju na protekla vremena Julije Lipozenčić kaže kako je svojevremeno sina upućivao prema zanimanju s manje terenskog rada u svakojakim uvjetima, ali... »Želio sam da Aleksandar upiše stomatologiju, a on navečer javlja: 'Tata, upisao sam veterinu, čuo sam da je to dobro!'«. Aleksandar je dvojio između veterine i geologije jer je primljen na oba fakulteta. Prevagnula je veterina, a potom

je nastavio specijalizaciju i druge forme usavršavanja u području za koje je posebno zainteresiran, a to je porodiljstvo, sterilitet i umjetna oplodnja.

Djelatnost veterinarske ambulante u selu je provoditi propisane mjere zdravstvene zaštite, preventivne, kao što je cijepjenje, kao i liječenje stoke. U Starom Žedniku, kaže Aleksandar na temelju višegodišnjeg iskustva, u stočarstvu prevladava govedarstvo i svinjogojstvo kao što je uglavnom u Vojvodini. Ambulanta je otvorena svaki dan (uključujući nedjelju) i pruža i danonoćno dežurstvo. »Proizvođači su danas educirani, puno znaju pa i sami rješavaju brojne probleme, a noćni pozivi u dežurstvu najčešće se događaju kod poteškoća u telenju«, kaže Aleksandar.

U okviru specijalizacije najčešće su potrebe u liječenju steriliteta krava. »Drže se rase za intenzivnu proizvodnju mlijeka i tu ima problema sa sterilitetom.«

Za razliku od ranijih vremena, više nema čestih odlazaka na one nekadašnje salaše. »Sve ih je manje. I u ovom razdoblju otako radim, broj nekadašnjih salaša je smanjen, sele se bliže selu

radi putova, uvjeta, načina života, škole, djece... Proizvodnja je danas većinom koncentrirana uz selo, što bliže asfaltu.«

SJEĆANJE NA NEKADAŠNJA POLJOPRIVREDNA DOBRA

»Bio sam seljačko dijete, imali smo stoku, goveda, svinje, konje... Volio sam i sada volim konje, a ta ljubav prema konjima odvela me do veterinarskog zanimanja«, kaže Julije Lipozenčić o opredjeljenju za struku u kojoj je radio 40 godina (od 1958. do 1998. godine), a i danas je svim interesima vezan za nju pa vrijeme provodi volontirajući u ambulanti u Starom Žedniku. Ali u vrijeme kada se Julije opredijelio za studij obitelj je već ostala bez svog velikog imanja, te se najveći dio studentskog života uzdržavao sam. Po stjecanju diplome zaposlio se na PD »Bikovo« na Gabriću, a zatim u bajmočkoj »Ravnici« odakle je otišao u mirovinu. »Nekada su poljoprivredna dobra imala veliki broj stoke. U ono vrijeme na Gabriću je bilo 700 muznih krava, preko 2000 krmača i puno tovljenika. Kada sam počeo raditi bilo je i 140 konja. Na Gabriću je postojala čak i trkačka štala, bilo je to dobrostojeće imanje koje je sebi moglo dopustiti i takav luksuz da ima trkačku štalu, ne veliku, ali je imalo nekoliko grla.«

O svom opredjeljenju da pomaže u ambulanti kaže kako mu je to zadovoljstvo i ispunjava vrijeme, a da pridonosi i da se funkcionalnije radi jer je ambulanta otvorena i na usluzi i u vrijeme kada zaposleni veterinar, Aleksandar, obavlja terenske poslove.

Katarina Korponaić

2. ožujka 2012.

Sin i otac veterinari:
Aleksandar
i Julije Lipozenčić

MONTESSORI STRUČNI DANI U SUBOTICI

Slabije jačamo, a jake potičemo da budu još bolji

U organizaciji Montessori društva Srbije u Subotici su 23. i 24. veljače održani Montessori stručni dani na kojima je sudjelovalo više od 80 odgojitelja iz cijele Srbije.

»Nije slučajno što je ovo redovito godišnje stručno usavršavanje odgojitelja, učitelja, defektologa i stručnih suradnika održano baš u Subotici«, saznajemo od *Erzsébet Bedrosian*, predsjednice Montessori društva Srbije, inače specijalistice predškolske pedagogije i Montessori edukatorice. »Naime, Predškolska ustanova 'Naša radost' jedina je ustanova u Srbiji koja ima odobrenje Republičkog Ministarstva prosvjete i znanosti za uvođenje prilagođenog Montessori programa.«

Prvog dana održana su predavanja na teme »Komunikacija i djeca s teškoćama u razvoju« te »Poticanje bilingvalne sredine kroz Montessori materijale«. Osim *Erzsébet Bedrosian*, glavna predavačica bila je pedagoginja i defektologinja iz Splita *Ligija Krolo*, Montessori pedagoginja i utemeljiteljica prvog takvog vrtića u Hrvatskoj, koji postoji

već 21 godinu. Drugi dan je bio rezerviran za posjet vrtićima »Marija Petković« i »Neven«, jedinim vrtićima u Subotici koji djeluju po Montessori programu.

kakva jesu i na temelju dječjih sposobnosti i potreba utvrđuje individualni način rada sa svakim djetetom ponaosob«, kaže *Ligija Krolo* i dodaje: »Sve je

Montessori vrtići u Subotici su veoma dobri, istaknula je *Ligija Krolo*

uspješno integriraju. Montessori metode i neki dijelovi aktivnosti iz praktičnog života jako su dobre za razvoj komunikacije i cjelokupnog njihovog razvoja«, istaknula je *Ligija Krolo*. »Subotica kao višenacionalna i višejezična sredina pogodna je za razvoj bilingvalizma kod djece. To je određena spontanost koja se ne treba posebno stvarati nego samo upravljati i pravilno razvijati. Montessori materijal koji se koristi za učenje materinskog jezika može se iskoristiti i u učenju stranoga jezika«, kaže *Ligija Krolo* i ističe važnost što ranijeg opismenjavanja djeteta i učenja da samostalno vlada ovim vještinama kako bi se ono i samostalno podučavalo jer glavna krilatica Montessori metode i jest 'Pokaži mi kako da uradim sam'. Stoga mi Montessori programom slabije jačamo, a jake potičemo da budu još bolji.«

Ligija Krolo je istaknula kako je ovo njen drugi posjet Subotici te da s radošću može ustvrditi da su Montessori vrtići u Subotici veoma dobri i ne razlikuju se od drugih Montessori vrtića, odnosno odgovaraju standardima. Najavljena je i mogućnost suradnje te uspostavljanje partnerskog odnosa PU »Naša radost« i vrtića u Splitu.

Montessori stručni dani završeni su okruglim stolom na kojem su sudionici razmijenili svoja iskustva.

Bernadica Ivanković

Inače, vrtić »Marija Petković« istodobno je i prvi vrtić u Srbiji gdje je prije 10 godina uvedena ova metoda rada. Od ove školske godine, točnije od rujna 2011. u Beogradu djeluje i prva Montessori škola u Srbiji koja je u privatnom vlasništvu.

»Montessori metoda odgoja prihvaća svu djecu onakvima

više djece koja imaju poteškoća u komunikaciji, a Montessori program odgoja daje veoma dobre rezultate u njihovom integriranju u vrtićke skupine. Djeca s dijagnosticiranim poteškoćama u razvoju jezika, emocija i komunikacije iz autističkog spektra, često se javljaju u naš vrtić, te se u njemu ta djeca

PUTUJTE S **JP »SUBOTICA-TRANS«** NA MEĐUNARODNOJ LINIJI:

SUBOTICA-NOVI SAD-ZAGREB I OSTVARITE ZNAČAJNE POPUSTE.

POLASCI U 8,00 h SVAKOG DANA IZ SUBOTICE I ZAGREBA.

CIJENA KARATA:

DJECA DO 6 GODINA – VOZE SE BESPLATNO.

DJECA OD 6-12 GODINA (POPUST OD 50%) – 1.425,00 DINARA

STUDENTI:

JEDAN SMJER (POPUST OD 20%) – 2.280,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 30%) – 3.990,00 DINARA.

OSTALI:

JEDAN SMJER – 2.850,00 DINARA.

POVRATNA (POPUST OD 15%) – 4.845,00 DINARA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Tel.: 024/555-566

Gradska uprava pomaže oko zahtjeva za povrat imovine

Agencija za restituciju Republike Srbije objavila je javni poziv za podnošenje zahtjeva za povrat oduzete imovine, odnosno odštetu. Javni poziv kao i obrazac zahtjeva objavljeni su na internetskoj stranici Agencije za restituciju: www.restitucija.gov.rs, a zahtjevi se podnose od 1. ožujka 2012. godine Agenciji za restituciju – ovlaštenoj područnoj jedinici i to isključivo na šalterima pošte: 24101- SUBOTICA 1, Prvomajska 2-4, Subotica. Zahtjevi se podnose dvije godine od dana objave javnoga poziva Agencije.

U dopisu načelnice Gradske uprave *Marije Ušumović Davčik* navodi se kako će Gradska uprava Grada Subotice zainteresiranim građanima na zahtjev pružiti adekvatnu tehničku i pravnu pomoć pri popunjavanju zahtjeva za povrat oduzete imovine, odnosno odštetu.

S tim u vezi Gradska će uprava zainteresiranim građanima osigurati da blizu mjesta stanovanja, odnosno u mjesnim zajednicama, mjesnim uredima i Uslužnom centru Gradske uprave Grada Subotice, mogu: neposredno preuzeti tekst javnoga poziva preveden na mađarski i hrvatski jezik, preuzeti propisani obrazac zahtjeva i uputiti pitanja kako bi se pojasnile dvojbe vezane za popunjavanje obrasca i sl.

Istodobno, građani se mogu telefonom ili elektroničkom poštom obratiti Kontakt centru Gradske uprave Grada Subotice s pitanjima u vezi podnošenja predmetnoga zahtjeva. Kontakt telefon je 024/626-999, a e-mail: kontaktcentar@subotica.rs.

Bolje razumjeti sebe i svoju djecu

U okviru preventivnih aktivnosti za 2012. godinu Centar za savjetovanje i potporu obitelji, organizira edukativno-iskustvene grupe psihološke potpore samohranim roditeljima s teritorija Subotice. Predviđene teme za rad su: razrješavanje emocionalnih poteškoća, jačanje roditeljskih kapaciteta, jačanje suradnje među roditeljima nakon razvoda, razdvajanje roditeljske i partnerske uloge pojedinca, te strukturiranje obiteljskog života (učinkovitije raspolaganje vremenom). Sudionici će imati priliku, kroz rad na spomenutim temama, unaprijediti kvalitetu roditeljstva, bolje razumjeti sebe i svoju djecu, poboljšati kvalitetu osobnog života koristeći svoje potencijale, kao i uspješnije se snalaziti u kriznim razdobljima života. Zainteresirani samohrani roditelji mogu se javiti od 1. do 15. ožujka na telefon: 024/551-619, od 7 do 14 sati. Broj grupa i dinamika održavanja, kao i konkretni termini bit će određeni ovisno o broju zainteresiranih.

Bolji autobusni promet Subotica – Segedin

Javno poduzeće »Suboticatrans« nositelj je prekograničnog IPA projekta »Razvoj integralnog javnog transporta u regiji Subotica – Segedin« čiji je cilj redefiniranje autobusnog prometa između dvaju gradova. Projekt, vrijedan nešto više od 300.000 eura, podrazumijeva provedbu ankete među stanovnicima Subotice, Segedina i pograničnih mjesta kako bi se saznale njihove navike i želje u pogledu prometnih veza dviju zemalja u ovoj regiji. Na temelju te ankete, partner na projektu KTI Institut za promet iz Budimpešte,

izradit će dvije studije i strategije. Jednu o razvoju prekograničnoga javnog prijevoza, a drugu o reorganizaciji subotičkoga javnog prijevoznika. Osim toga, kako je najavio ravnatelj »Suboticatransa« *Tibor Fazekas*, radi harmonizacije prometa među prijevoznicima dvaju gradova, bit će nabavljena oprema vrijedna 70.000 eura za uvođenje elektronskog sustava naplate karata, tzv. tiketing sustava.

Realizacija projekta »Pass-port«

Glumci iz Srbije i Mađarske zajednički će ove godine realizirati prekogranični projekt »Pass-port«, koji u okviru IPA programa suradnje dvije zemlje sufinancira Europska Unija.

Udruženje »Mask« iz Segedina i kazalište »Dezső Kosztolányi« iz Subotice zajednički će, u okviru projekta, pripremati tri predstave o životu ljudi koji žive u pograničnoj regiji. Jedna će oslikati život u Vojvodini i ovdašnje prilike, u drugoj će biti riječ o životu u Mađarskoj, osobito u području Segedina, a u trećoj će biti poruke iz prve dvije predstave. Osim glumaca iz kazališta »Kosztolányi« u projektu će sudjelovati i dva glumca iz Srpske drame Narodnog kazališta u Subotici i dva glumca iz Segedina. Redatelj će biti *András Urbán*, a prije realizacije predstava glumci će provesti anketu među stanovnicima pograničnih naselja, kako bi stekli što bolji uvid u njihovo viđenje vlastitog života i okruženja. Ukupna vrijednost projekta je 100 tisuća eura, a 85 posto tih sredstava osigurava EU.

»Suboticatrans« izdao oko 4.000 legitimacija

Oko četiri tisuće Subotičana starijih od 65 godina preuzelo je od »Suboticatransa« iskaznice za besplatan prijevoz. Iskaznice za besplatan prijevoz važe od 1. ožujka.

Likovni natječaj JKP »Čistoća i zelenilo«

Javno komunalno poduzeće »Čistoća i zelenilo« raspisalo je likovni nagradni natječaj pod nazivom »Čuvajmo majku prirodu« za djecu u dobi od 7 do 14 godina. Ovim se želi na kreativan način skrenuti pozornost na značaj očuvanja okoliša i razvijati ekološku svijest kao kultura življenja najmlađih. Deset najboljih radova bit će tiskano na pločama upozorenja koje će biti postavljene u prirodi, na izletištima i divljim deponijima. Autori odabranih radova dobit će na dar mobitel, a škole koje budu sudjelovale materijal za satove likovnog odgoja. Natječaj je otvoren do 15. travnja, a izložba najboljih radova, proglašenje pobjednika i dodjela nagrada bit će održani tijekom travnja.

Izmuljivanje jezera

Prva faza radova na sanaciji Palića, kojom je predviđeno vađenje mulja iz jezera, trebala bi početi u svibnju, izjavila je *Suzana Dulić* članica Gradskog vijeća za ekologiju i komunalno područje. Tome će prethoditi javni poziv za izvođača radova prve faze radova koji će raspisati »Park Palić«. Ovo poduzeće je prenijelo iz prošle godine 130 milijuna dinara, a ove godine od Pokranije je dobiveno još 30 milijuna dinara.

OBILJEŽEN IZLAZAK 100. BROJA »GLASNIKA PUČKE KASINE 1878.«

Uvijek smo se vodili istinom

Sumiranjem dosadašnjeg rada i prigodnim domjenkom prošloga petka u subotičkom Gradskom muzeju obilježen je izlazak 100. broja »Glasnika Pučke kasine 1878«. Ideja o pokretanju glasnika rodila se 2003., iste godine kada je obnovljena udruga »Pučka kasina 1878« proslavljala 125 godina od osnutka. Od početnih osam stranica i fotokopiranih primjeraka, list se razvijao te se danas tiska na 32 kolor stranice s osuvremenjenom grafičkom pripremom. Tijekom desetljeća tiskanja u mjesečniku su, osim o aktivnostima Pučke kasine 1878, objavljeni različiti članci vezani za kulturnu povijest bunjevačkih Hrvata, o povijesti grada Subotice, kao i o aktualnim događanjima. U 100 brojeva zastupljeni su tekstovi 250 autora. Da je u pitanju projekt entuzijasta govori i činjenica da je svaki broj Glasnika, osim u vrijeme kraće suradnje s NIU »Hrvatska riječ«, nastajao u privatnim prostorijama članova, uz njihove vlastite tehničke resurse.

USPRKOS TEŠKIM UVJETIMA

Tehnički urednik »Glasnika Pučke kasine 1878« *Zlatko Ifković* je prigodom proslave istaknuo činjenicu opstanka časopisa, njegova redovita izlaza, ali i obrane od raznih napada.

»Treba čestitati na upornosti i odati priznanje svim djelatnicima, od suradnika do svih koji su tijekom deset godina uložili truda da 'Glasnik Pučke kasine 1878.' redovito izlazi. Sigurno je da ima dosta takvih kojima se 'Glasnik' ne sviđa iz ovoga ili onoga razloga, ali je isto tako sigurno da ima i svoje poštovatelje«, rekao je Zlatko Ifković.

Od početnih osam stranica i fotokopiranih primjeraka,

list se razvijao te se danas tiska na 32 kolor stranice

s osuvremenjenom grafičkom pripremom

Predsjednik »Pučke kasine 1878« i urednik »Glasnika« *Josip Ivanković* je naveo kako je taj list pisao o problemima kojim se drugi mediji nisu bavili, pritom se uvijek vodeći istinom. Po njegovim riječima, proteklo razdoblje bilo je teško glede financijske potpore, te je

u tom kontekstu izrazio nadu u bolji način raspodjele financijskih sredstava u hrvatskoj zajednici namijenjenih za informiranje.

»Ljudi nas podupiru i dobivamo informacije kako im se sviđa naš Glasnik. Također smo dobili i smjernice što treba mijenjati.

Djelovati konstruktivno

Proslavi je nazočila i generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg*. Ona je istaknula značaj rada Pučke kasine 1878, te izlaska njihova »Glasnika«, koji, kako je ocijenila, za sredstva koja ima – daje maksimum.

»Aktivisti Pučke kasine 1878 znaju nekad biti vrlo 'tvrdi' ako smatraju da nešto nije u interesu zajednice, ali isto tako i vrlo konstruktivni kada treba postići zajednički dogovor. Bez Pučke kasine ova zajednica ne bi bila to što jest, i zato je na ovoj udruzi velika odgovornost. Želim im da i dalje konstruktivno djeluju u hrvatskoj zajednici i da, usprkos svim nedaćama, ne odustanu od napora koje poduzimaju. Svakako je važno i da imaju svoje sljedbenike, odnosno privuku veći broj mladih, dajući im značajniji udio u stvaranju Glasnika i ostvarivanju ciljeva udruge«, rekla je konzulica Ljerka Alajbeg.

Što se tiče budućnosti, volio bih kad bi došli mlađi ljudi, polako preuzimajući posao od nas koji smo se malo umorili«, kazao je Ivanković.

MULTIMEDIJALNA PREZENTACIJA

O povijesti hrvatskog tiska u Subotici govorio je istraživač i kolekcionar *Petar Skenderović*, istaknuvši kako su novine na materinskom jeziku Hrvata imale značajnu zadaću, posebice u vrijeme nasilne mađarizacije. »U vrijeme kada nije bilo naših škola, novine su bile jedina duševna hrana našeg potlačenog naroda. Novine su bile čuvari narodne svijesti, kulture i tradicije«, naglasio je Skenderović.

Priznana je i multimedijalna prezentaciju o povijesti »Glasnika« i »Pučke kasine 1878«, koju je izradio grafički tehničar mjesečnika, inženjer *Siniša Šarčević*.

Za ovaj stoti broj je sačinjena kompletna bibliografija »Glasnika Pučke kasine 1878«, koju je napravio *Ljudevit Vujković Lamić*, nekadašnji tehnički urednik »Glasnika«.

D. B. P.

Izbori 2012.

SPS se ujedinio i reformirao

Gradski odbor Socijalističke partije Srbije se reformirao i ujedinio, rekao je u Subotici predsjednik Pokrajinskog odbora SPS-a, *Dušan Bajatović*, na tribini održanoj u amfiteatru Otvorenog sveučilišta. SPS je otvoren za razgovore prema sadašnjim i drugim mogućim koalicijskim partnerima, ali nije spreman na ultimatum, rekao je Bajatović. Danas je SPS stranka koja u svom postojanju ima iskustvo vlasti i oporbe, ratne i ekonomske krize i zbog toga je relevantan politički čimbenik, istaknuo je. Beneficija koalicije s Demokratskom strankom je političko pomirenje u Srbiji iz kojega je nastala Srpska napredna stranka i na političkoj sceni nema više političkih neprijatelja, a izbori će biti profiliranje za dvije opcije – ljevičarski i desničarski blok, rekao je Bajatović.

Subotički odbor SPS-a broji 1400 članova i ima formiran 31 mjesni odbor.

SNS najavila početak kampanje u Subotici

Visoki predstavnici Srpske napredne stranke, predvođeni potpredsjednicom Srpske napredne stranke *Jorgovanka Tabaković* najavili su na tribini u amfiteatru Otvorenog sveučilišta početak predizborne kampanje. »Naprednjaci« ističu da Srbija mora biti država snažnih institucija, a ne pojedinaca, i država u kojoj će svi biti jednaki pred zakonom. Jorgovanka Tabaković je istaknula problem neplaćanja poreza od strane najbogatijih, što bi u suprotnom moglo eliminirati deficit u državnom proračunu. »Naprednjaci« su kritizirali aktualnu Vladu za siromašenje države, prekomjerno zaduživanje, uništavanje ekonomije, mito, korupciju, jačanje birokracije kao i za medijsku blokadu.

SDPS u koaliciji na izborima

Od 80 anketiranih članova Gradskog odbora Socijaldemokratske partije Srbije, 60 posto njih se putem anketnih listića izjasnilo

kako bi subotički odbor na predstojeće lokalne izbore trebao izaći u koaliciji s nekom strankom. U opciji su bile sve stranke koje participiraju u političkom životu Subotice, a najviše njih izjasnilo se za koaliciju s DS-om, zatim s URS-om, SPS-om i LSV-om. Ostatak članstva podupro je ideju da GO SDPS samostalno izađe na izbore. Predsjednik gradskog odbora ove stranke *Dejan Antić* rekao je kako će konačnu odluku u vezi s koalicijskim partnerom donijeti sljedećeg tjedna, kada se organizira posljednja velika konvencija SDPS-a u Leskovcu, pred raspisivanje izbora.

Vratiti imovinu TUP Palić u gradsko vlasništvo

Neuspjela prodaja hotela Patria i Prezident nije najveći problem, prije toga treba utvrditi kako su uopće ovi reprezentativni ugostiteljski objekti mogli biti prodani pripadnicima narko kartela, rekao je *Mirko Bajić*, predsjednik Saveza bačkih Bunjevaca. On zahtijeva od ministra *Olivera Dulića*, u čijem resoru je i Geodetska uprava, da ispita kako je svojedobno, prije 2000. godine, uopće privatizirana imovina nekadašnjeg društvenog poduzeća TUP Palić. Bajić je ponovio tvrdnju da je većina poslovnih prostora na sumnjiv način prešla u privatne ruke tadašnjih visokih čelnika SPS-a i njihovih najbližih suradnika i srodnika, uz potporu tadašnjeg ravnatelja TUP-a Palić *Milorada Štavljanina*.

»Ligaši« zahtijevaju isticanje zastave Vojvodine u Subotici

Osam godina od donošenja odluke o zastavi Vojvodine, od 45 općina barjak je okačilo 36. Kako Subotica nije među njima, Gradski odbor Lige socijaldemokrata Vojvodine zahtijeva da ona bude istaknuta na Gradskoj kući i podsjeća da je Odluku o zastavi usvojio vojvođanski parlament, a zatim Ustav Srbije i Statuti Vojvodine i Grada kao i Zakon o lokalnoj samoupravi. Ovom inicijativom LSV istodobno želi skrenuti pozornost na svoj program koji je isti već 22 godine: vraćanje zakonodavne, izvršne i djelomično sudske vlasti pokrajini i vraćanje u pokrajinu prihoda koji se ubiraju s teritorija Vojvodine.

Temeljem članka 10 i članka 29 Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Sužbeni glasnik RS« br. 135/04, 36/09), Gradska uprava, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica – Trg slobode br. 1

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev broj IV-05-I-501-79 za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta »POSTAVLJANJE STANICE MOBILNE TELEFONIJE – SUBOTICA 19« investitora »Telenor D.O.O.«, Omladinskih brigada 90, Novi Beograd koji se planira na terasi objekta Tvornice za preradu voća – FRECH&CO u ulici Đorđa Natoševića br. 44 na teritoriju Grada Subotica.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, kao i Proračun očekivanog intenziteta elektromagnetne emisije u okruženju, uzimajući u obzir postojeće opterećenje životnog okoliša, dostavljeno od Instituta vatrogas Novi Sad, Bulevar vojvode Stepe bb, pod brojem 2501/12-271 AP, može se izvršiti u prostorijama Gradske kuće – soba 226, od 2. 3. 2012. do 12. 3. 2012. (svakog radnog dana od 10 do 12 sati).

Molim Vas da u gore navedenom roku dostavite mišljenja o zahtjevu za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš.

RJEŠAVAMO SVE VAŠE ZDRAVSTVENE PROBLEME

"MEDIC" poliklinika
SUBOTICA,
GEORGI DIMITROVA 5
Tel: 024/553-959, 024/551-595

HALOTERAPIJA-SLANA SOBA

ZBOG CURENJA U VODOVODNU SE MREŽU UPUMPAVALO DODATNIH 30 POSTO VODE

Zbog zime pucali vodomjeri

Veliki gubitak vode iz gradske mreže prije svega uzrokovan je brojnim kvarovima kod malih potrošača premda se ne isključuje mogućnost curenja i na uličnim vodovima, kaže Igor Galamboš voditelj službe briga o vodomjerima

D esetak ledenih dana, tijekom kojih se živa u termometru spuštala i do minus 22 stupnja Celzija, izazvalo je niz smrzavanja vodomjera i instalacija i priložilo značajnu štetu mnogim sugrađanima, kao i vodovodnom komunalnom poduzeću. Kako bi se u cijevima održao optimalan tlak, JKP »Vodovod« je zbog curenja morao u sustav upumpavati dodatnih čak oko 30 posto vode. »Od 10. veljače počeli su problemi sa smrznutim vodomjerima i instalacijama u privatnim kućama i stanovima, te privrednim objektima, a s toplijim vremenom suočavamo se s otapanjem tih instalacija i s plavljenjem objekata. I pored toga što smo jesenas apelirali i pozivali potrošače da utople vodomjere, tijekom ledenih dana imali smo velik broj intervencija, samo jedan vikend bilo ih je 72«, kaže Igor Galamboš voditelj službe briga o vodomjerima.

NAJVIŠE PROBLEMA U STARIM ZGRADAMA

On dodaje kako rekord ipak drži zima s kraja osamdesetih godina kada je samo u jednom danu popucalo stotinu vodomjera. Galamboš kaže kako se u »Vodovodu« godinama unatrag nisu suočavali s ovako brojnim problemima, te da je najviše intervencija bilo u starome dijelu grada. »Najviše problema je bilo u starim zgradama u Zmaj Jovinoj ulici i Korzu, gdje su na podrumima s vodomjerima polupana stakla i gdje nitko o tomu ne vodi računa. Tamo su se smrzavale i razvodne instalacije, pa i pored toga što smo im

Igor Galamboš

zamijenili vodomjer, potrošači nisu imali vode. Trudili smo se izaći im u susret i odlediti cijevi raznim fenovima s toplim zrakom i brenerima na plin, međutim, ako stanari sami ne održavaju te prostorije naravno da je opet dolazilo do smrzavanja.«

Probleme sa smrzavanjem vodovodnih instalacija u zidovima najčešće su imali stariji sugrađani u velikim kućama u kojima se grije samo jedna prostorija, u praznim kućama u kojima nitko ne živi i vikendicama u kojima su vlasnici zaboravili ispustiti i zatvoriti vodu. Zbog restrikcije struje privrednim potrošačima i zaustavljanja proizvodnje bilo je smrzavanja vode u pojedinim hangarima na razvodnim hidrantskim vodovima, a stradali su i stari prazni poslovni prostori u kojima susjedi primjete kvar najčešće kada je lokal već poplavljen.

Inače, prema propisima vodomjeri bi trebali biti postavljeni u šahtama, dubine od oko 1,2 metra, ispod točke smrzavanja na 80 centimetara, te u tom slučaju ni pri ovako niskim temperaturama neće stradati. »Ako je takav šaht poklopljen propi-

sanim poklopcem neće doći do smrzavanja. Pored toga, svake jeseni pozivamo potrošače da na to stave i neki izolacijski materijal, poput stiropora ili bale slame i onda ne moraju brinuti«, kaže Galamboš, te dodaje kako je obveza potrošača da utopli svoj vodomjer za čiju će zamjenu u slučaju smrzavanja morati platiti 4.500 dinara.

PREGLEDATI INSTALACIJE

On je pozvao potrošače da obišu objekte koji nisu nastanjeni ili su povremeno nastanjeni i pregledaju instalacije jer nerijetko dolazi do plavljenja kuća, pa su u nekim slučajevima

da izvire voda, ili bilo što što ukazuje na mogućnost nekog uličnog kvara, slijeganje tla, pločnika ili slično što je na našoj trasi. Bit ćemo zahvalni za takve dojave jer onda i mi možemo brže reagirati, ali mislim, i zasada se tako pokazuje, da veliki broj kvarova kod malih potrošača uzrokuje gubitak vode. Kada se voda već izlije na ulicu ili kada to netko primjeti treba znati da je riječ o jako velikim količinama, pa i po nekoliko stotina kubika po potrošaču. S jedne strane to je i financijsko opterećenje, a s druge strane štete na objektima su također jako velike«, upozorava Galamboš.

vima zbog ispušavanja vode bili angažirani i vatrogasci. Galamboš pretpostavlja kako je veliki gubitak vode iz gradske mreže prije svega prouzročeni brojnim kvarovima kod malih potrošača premda ne isključuje mogućnost curenja i na uličnim vodovima.

»Pozvali smo potrošače da nam prijave ako vide bilo gdje

On ipak kaže kako će i »Vodovod« imati posla na rekonstruiranju pojedinih svojih šahti i priključaka jer je bilo smrzavanja na mjestima naknadne regulacije uličnih dijelova, primjerice gdje je nakon spuštanja kolnika priključak ostao iznad točke smrzavanja.

S. Mamužić

NAJVEĆI DIO PRIVATIZIRANIH PODUZEĆA U APATINU VIŠE NE POSTOJI

Gospodarstvo u kolapsu

Piše: Ivan Andrašić

Od 30.000 žitelja općine Apatin, 7500 su umirovljenici, neuposlenih je više od 5000, a najalarmantniji je podatak da je u cijeloj općini svega 4500 uposlenih *
Od svega 120 službeno uposlenih Sončana, ukoliko se ne pronađe bilo kakvo pozitivno rješenje, na tržište rada će više od polovice

Nekada bogata, poljo-privredno i industrijski dobro razvijena apatinska općina trenutačno broji nepunih 30.000 žitelja. Od toga, uposleno je svega oko 4500 osoba. Samo prije dva desetljeća u Apatinu i okolnim selima postojala su 34 gospodarstvena subjekta, koja su upošljavala skoro 10.000 radnika. Čak 20 ovih poduzeća u međuvremenu je ugašeno, a više od 5000 radnika završilo je na evidenciji tržišta rada. Danas svega dva poduzeća – »Apatinska pivovara« i obućarsko poduzeće »Vero« – imaju više od sto uposlenih. Kako već godinama u općini Apatin nema novih investicija, za neuposlene zrelije dobi sve je manje nade da će na novim radnim mjestima zaslužiti svoju mirovinu. Čak i radnici u poduzećima koja još uvijek rade u latentnom su strahu od otkaza, a neisplaćene zarade, uz nemoć sindikata i mlake ili nikakve reakcije nadležnih institucija, postaju sve uobičajenija pojava.

PRIVATIZACIJA ILI PLJAČKA

Od 28 privatiziranih poduzeća u općini Apatin za sedam je privatizacija poništena. Negdašnja perjanica tekstilne industrije ove regije »Apateks«, upošljavao je više od 800 radnika. Danas je ovo poduzeće u stečaju, a preostala imovina se prodaje u bescjenje. Nakon privatizacije i otpuštanja velikog dijela od svojevremeno više od 400 uposlenika, u stečaj je, na nevjericu Apatinaca, otišlo i brodogradilište. Posrtanje negdašnjeg giganta brodogradnje na Dunavu općenito, započeto nakon privatizacije, pratilo su mnoge mutne, ali institucionalno nikada dokazane radnje. I ugostiteljsko poduzeće »Sjeverna Bačka« sa svojih dvadesetak objekata poslovalo je vrlo solidno i upošljavalo stotinjak radnika. Danas ni to poduzeće ne postoji, a objekti su rasprodani za mali novac. U stečaju je i »Korpora«, a imovina je toliko devastirana da za prodaju ništa i nije preostalo. Nekada

glasoviti Mlin »Prvi maj« nakon stečaja je prodan Švicarcima koji su ga odmah iznajmili trećem subjektu, a Gradska pekarna je poslije stečaja jeftino prodana u devastiranom stanju. Iz PIK-a »Prigrevica« novi vlasnik je otuđio silose i mješaonu stočne hrane, a i danas je vrlo neredovit u isplata plaća kako stalne, tako i sezonske radne snage. Prodaja »Likatransa« ni u nekoliko navrata nije uspjela, a iz sudskog je registra brisano čak devet poduzeća: Tiskara »Merkur«, »Ukusno odijevanje«, »Agrozajednica«, »Riječno brodarstvo«, obućarska poduzeća »Luksor«, »Istra« i »Ideal«, »Čarapara« i »Sjeverna Bačka«. Iz navedenih poduzeća na evidenciju tržišta rada upućen je 1681 radnik.

MANJE PODUZEĆA, KATASTROFALNIJE POSLJEDICE

Sonta danas sa svega 120 uposlenih dijeli nemilu sudbinu mnogih vojvođanskih ruralnih

sredina. Sunovrat gospodarstva u ovom mjestu započeo je ratnih devedesetih. Dotadašnji stabilni subjekti, PPK »Sonta«, »Mladi borac«, »Mlin-pek«, »Kudjeljara«, »Trgovine-Sonta« i »Novitet« s više od 400 stalno uposlenih i bar još tolikog broja sezonskih radnika, uz veliki broj onih koji su svoj kruh zaradivali u obližnjim gradovima, te uz relativno stabilno stanje poljogospodarstva, »hranili su« Sončane, i ne samo hranili. U selu se odvijao život kvalitete ne manje od onoga u manjim gradovima. Devedesete su donijele neuposlenost, strah za golu egzistenciju i nove migracije. Još tada je počelo posrtanje gospodarstvenih subjekata, po riječima bivših radnika praćeno nikada procesuiranim, a pogotovo dokazanim pljačkama. Privatizacija je dokrajčila ono što nije rat. Novi vlasnik PPK »Sonta« domaći Radomir Narančić doveo je ovo poduzeće do stečaja, prethodno rasprodavši svu iole vrijednu mehanizaciju, a radnici su završili na tržištu rada. Ista je sudbina zadesila i većinu radnika »Mladog borca«, a poslije prvog »gazde« Mileta Jerkovića, poduzeće je, 2. srpnja 2009. godine, tako što je isplatio sve Jerkovićeve dugove, zakupio odvjetnik Radovan Širbac (53), koji je kasnije uhićen zbog sumnji da je za Darka Šarića kupovao poduzeća u Srbiji i tako prao novac od kokaina. Danas, nakon definitivnog raskida ugovora s Miletom Jerkovićem, »Mladi borac« je u fazi restrukturiranja kroz program »Zelenog pula«, a upošljava manje od 30 radnika. Potkraj prošle godine na javnoj prodaji PPK »Sonta« dobiva novoga vlasnika, Đorđa Lazića iz Novog Sada, koji je najavio nastavak proizvodnje i upošljavanje tridesetak radnika. U objektima bivše »Kudjeljare« danas je pogon »Global produkta« iz Svetozara Miletića. Djelatnost ovoga poduzeća je izrada gajbica za voće i povrće. Ovdje je svoj kruh, ali ne stal-

ni i ne socijalnu i mirovinsku skrb, našlo šezdesetak Sončana, koji rade „po potrebi“ i za nadnicu puno manju od »minimalca«. I nekada dobrostojeći pogon novosadske tekstilne tvrtke »Novitet« preživljava svoje najernije dane od otvaranja. I ovo je poduzeće privatizirano. Kupio ga je vlasnik zemunske »Zekstre« Dragan Đurić u lipnju 2004. a preprodao u rujnu 2007. godine. Novi vlasnik, Francuz Siniša Božanić, na papiru gasi ovo poduzeće, otpušta sve uposlenike, osniva novo sa zvučnim nazivom »Apo fashion system« d.o.o. Sonta, upošljava nove radnike i od tržišta rada za to dobiva pozamašne subvencije. Sve to bez dana prekida u radu. Radnici su sve nezadovoljniji, radne norme su sve veće, a poslije smrti Siniše Božanića, njegovi nasljednici, supruga Zdravka i kći Lidija, zarađene plaće isplaćuju sve neredovitije. Nezadovoljni višemjesečnim kašnjenjem isplata, radnici su potpuno obustavili proizvodnju u trećoj dekadi prosinca prošle godine. Kako vlasnici nisu pokazala niti minimum dobre volje za bilo kakav dogovor sa sindikatom poduzeća, postoje naznake da će se u rješavanje problema uključiti i pokrajinska Vlada. Kako ovaj štrajk traje već dulje od dva mjeseca, vlasnici prijetu stečajem, sve je izvjesnije da će Sonta u vrlo bliskoj budućnosti imati novih sedamdesetak »statističkih jedinica« na evidenciji tržišta rada.

GODINA POČELA OTPUŠTANJIMA

Dio negdašnjih društvenih poduzeća u općini Apatin nastavio je rad i poslije privatizacije. Jedino je broj uposlenika znatno smanjen, a u najavi su i nova otpuštanja. Tako je u tržišnom centru KTC u prvim danima ove godine tehnološkim viškom proglašeno 11 radnika, a nekoliko uposlenika »Apatinske pivovare« potpisalo je sporazumne raskide radnog odnosa. No, lokalna vlast ulaže krajnje napore kako bi zadržala rast broja neuposlenih. Stvaraju se potrebni uvjeti za ino-ulaganja, ne bi li se privukli potencijalni poslodavci. Dobar poznavatelj ove problematike, referent iz Odjela za gospodarstvo općine Apatin Jovo Bokan,

nada se otvaranju novih radnih mjesta u ovoj godini. »Gašenjem svih navedenih poduzeća Apatin je ostao ne samo s bitno povećanim brojem neuposlenih, nego i bez dijela svoje bogate tradicije, poput ribarstva, riječnog brodarstva, korparstva, ugostiteljstva, užarstva i još nekih djelatnosti koje danas izumiru. Na temelju prilično pouzdanih pokazatelja očekujem pokretanje proizvodnje u 'Brodogradilištu', uz početno upošljavanje 100 do 300 radnika, očekujem i okončanje prodaje iz stečaja 'Korpare', dijela 'Apateksa' i GP 'Marko Orešković', u kojima bi se mogla pokrenuti proizvodnja. Očekujem i otvaranje novog pogona u Industrijskom parku u Kupusini, poput onog u Sonti, gde je PP 'Global produkt' iz

Svetozara Miletića uposlio 60 radnika na izradi gajbica za voće i povrće. Na dobrom smo putu i da s vlasnikom 'Apo fashion systema' postignemo dogovor koji će spriječiti slanje ovih radnica na tržište rada«, kaže Bokan. Jesu li ova očekivanja predstavnika lokalne vlasti realnost ili lijepe želje vrlo brzo će se pokazati. Sindikat u Srbiji evidentno nije snaga koju bi poslodavci respektirali, što je prvi preduvjet u zaštiti prava radnika, a institucije sustava premlako i presporo reagiraju ili uopće ne reagiraju na očita kršenja mnogih zakonskih normi naše države, tako da se na kraju svake od ovih priča kola uredno slome na leđima običnog radnika, tzv. malog čovjeka.

STVARANJE MOGUĆNOSTI ZA INOZEMNA ULAGANJA U OPĆINI APATIN

Predstavljeno pet atraktivnih projekata

Pet projekata iz kataloga Međunarodne asocijacije Klastera Tisa-Itca članovima apatinskoga Općinskog vijeća predstavio je ravnatelj ove institucije Bela Berkes iz Mađarske. Projekti su promovirani u Plavoj dvorani Skupštine općine Apatin u utorak, 21. veljače. Berkes je u uvodu napomenuo da je na ovaj skup došao u ime privatnih europskih tvrtki koje su izrazile spremnost za investicijska ulaganja u apatinsku općinu, a podsjetio je da su ovu međunarodnu asocijaciju osnovale Srbija, Rumunjska, Mađarska, Slovačka i Ukrajina početkom 2010. g. i da ista ima potpisane ugovore o suradnji s više od 50 općina, među kojima je i apatinska, te više od 100 fakulteta, škola i nizom gospodarstvenih subjekata iz navedenih država. Savez čini 21 klaster iz navedenih

zemalja, od kojih su tri iz Srbije, a provode se i aktivnosti glede uključivanja Hrvatske i Poljske. Ravnatelj Berkes je domaćinima predstavio 5 atraktivnih projekata – tip tvornice za proizvodnju i montažu mobilnih kuća, model i tehnologiju tvornice za proizvodnju solarnih kolektora, tehnologiju tvornice za izradu specijalnih betonskih elemenata i profila u čijoj proizvodnji se mogu rabiti otpadni materijali od stakla, model tvornice za popravljivanje građevinskih i drugih radnih strojeva, revitalizaciju i proizvodnju rezervnih dijelova za njih, te tip biotehnologije za proizvodnju bakterija koje bi se umjesto otrovnih herbicida rabile za rastvaranje štetnog otpada u poljoprivredi.

Ivan Andrašić

OGRANAK »HOSANE« U SOMBORU JOŠ UVIJEK SAMO U NAJAVI

Četverogodišnji naponi za osnutak ogranka

Vlač. dr. Marinko Stantić

Somborski župnik vlač. dr. Marinko Stantić godina-ma pokušava u Somboru osnovati ogranak Humanitarno-terapijske zajednice za odvikavanje od ovisnosti »Hosane«. Problem je osigurati objekt i prostor za zajednicu. Polovicom prošle godine činilo se da je rješenje blizu, s obzirom da je gradska skupština odobrila zamjenu nekretnina čime bi se osigurao adekvatan prostor za početak rada »Hosane« u Somboru. Međutim, prema posljednjim informacijama iz somborske Gradske uprave to ipak neće biti tako jednostavno realizirati, a i stajat će poprilično novaca.

SKUPŠTINA SE SUGLASILA S RAZMJENOM

Zahtjev lokalnoj vlasti za osnivanjem ogranka »Hosane« u Somboru podnesen je prije četiri godine. U međuvremenu je katoličkoj crkvi u Somboru vraćen objekt nekadašnje škole u salaškom naselju Gradina. Budući da taj objekt nije pogodan predložena je zamjena nekretnina. »Prijedlog da se zgrada nekadašnje škole u Gradini, koja je vraćena crkvi, zamjeni za objekt nekadašnje školske zgrade na Bezdanskom putu, čiji je vlasnik država, prvo je poduprt na Gradskom vijeću, a potom je usvojen na sjednici Skupštine grada Sombora. To je bilo u rujnu prošle godine. Nije jasno gdje je sada problem, jer ja nisam tražio da se daruje ništa od državne imovine, nego jednostavno zamjenu imovine«, kaže vlač. Stantić i dodaje da je dosada dobivao samo uvjerenja da je interes za osnivanje ogranka »Hosane« u Somboru obostran. I pokraj svega, poslije sedam mjeseci još je neizvjesno hoće li i kada će doći do razmjene nekretnina. Velečasnog Stantića dodatno je iznenadila i informacija koja mu je priopćena prilikom razgovora u somborskoj Gradskoj upravi da je razlika u vrijedno-

sti nekretnina 10.000 eura u korist državne imovine, što znači da toliko treba doplatiti za zgradu na Bezdanskom putu. »Ja nemam namjeru ništa plaćati jer smatram da je institucija za odvikavanje od ovisnosti, koju planiramo otvoriti, od širega društvenog značaja. Također, zgrada na Bezdanskom putu je

sjednici održanoj lani u lipnju, donijela Zaključak kojim se s Rimokatoličke crkvene općine – župa Svetog Trojstva u Somboru, nekretnina u Gradini prenosi u svojinu Republike Srbije, tj. Grada Sombora. S druge strane, s vlasnika Republike Srbije i korisnika Grada Sombora u korist Rimokatoličke crkvene

Objekt nekadašnje škole na Bezdanskom putu

prilično ruinirana i Grad ne zna što će s njom, pa je neshvatljivo da se sada za nju traži čak 10.000 eura«, kaže velečasni Stantić.

DRŽAVNA DIREKCIJA SVE VRATILA NA POČETAK

U Gradskoj upravi potvrđuju da je gradska skupština, na

općine – župa Svetog Trojstva, prenosi se nekretnina na Bezdanskom putu. »Površina nekretnine u Gradini je 16 ari i 93 četvorna metra, a njezina procijenjena tržišna vrijednost je 2.580,303 dinara. Nekretnina na Bezdanskom putu ima 85 ari i 67 četvornih metara, a njezina vrijednost procijenjena je na 3.463,340 dinara. Procjenu je, po nalogu Ministarstva financija iz Beograda, uradila podružnica Porezne uprave u Somboru. Cio predmet je u srpnju prošle godine upućen na dalje odlučivanje u Direkciju za imovinu Republike Srbije u Beograd«, pojašnjava ravnateljica Odsjeka za imovinsko-pravne poslove u Gradskoj upravi Sombor Marija Forgić. Međutim, odgovor iz Direkcije za imovinu stigao je tek prije mjesec dana, a u međuvremenu je na snagu stupio Zakon o javnoj svojini. »U obavijesti Direkcije navodi se da se u skladu

Crkveni objekat u Gradini

s odredbama članka 84, Zakona o javnoj svojini svi postupci podneseni u skladu s člankom 8, Zakona o sredstvima u svojini Republike Srbije obustavljaju. Također, navedeno je da se objekti pribavljaju, razmjenjuju ili otuđuju u skladu s tržišnom vrijednosti koju je utvrdilo porezno tijelo», kaže Forgićeva. To praktički znači da se Grad Sombor Direkciji za imovinu RS mora obratiti novim zahtjevom uz koji će dostaviti novu odluku Skupštine i izjašnjenje Grada Sombora o razlozima i opravdanosti ove razmjene

nekretnina. Nakon što u Beograd stigne tražena dokumentacija Direkcija će zahtjev za Vladu RS obraditi u skladu sa Zakonom o javnoj svojini.

Sve ovo znači da će proći još prilično vremena dok se razmjena nekretnina formalno riješi, uz obvezu plaćanja razlike vrijednosti nekretnina koje se razmjenjuju. Hoće li lokalna somborska vlast u međuvremenu tražiti način kako da do formalnog rješenja izađe u susret »Hosani« i projektu za koji nesumnjivo u Somboru ima prostora nismo doznali.

Inače, »Hosana« je jedina katolička zajednica za odvikavanje od ovisnosti u Srbiji. Program koji provodi »Hosana« program je zajednica »Čenakolo« koji se u Italiji počeo provoditi 1983. godine, a Humanitarno-terapijska zajednica za pomoć ovisnicima »Hosana« kod nas se nalazi u Starom Žedniku.

Zlata Vasiljević

HKUD »VLADIMIR NAZOR« NA FESTIVALU U HERCEGOVCU

Zadovoljni domaćinima i prijamom kod publike

Dramska sekcija Hrvatskoga kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor« iz Sombora sudjelovala je na XVIII. Danima hrvatskoga pučkog teatra u Hercegovcu u Republici Hrvatskoj. Somborci su izveli komediju »Oporuka«, rađenu prema motivima iz opere *Giacoma Puccinija*, u režiji Marije Šeremešić. Osim dramske sekcije »Vladimir Nazor«, na festivalu su sudjelovali i Pučka scena hrvatske čitaonice iz Hercegovca, Hrvatsko amatersko kazalište iz Travnik, Gradsko amatersko kazalište Županja i Piccolo teratar iz Starog Grada na Hvaru. Festival je održan 24. i 25. veljače, a »Oporuka« je izvedena drugog dana festivala. »Nazor« je ovo bilo peto sudioništvo na ovom festivalu, s kojega su se vratili s najpozitivnijim dojmovima. »Posljednji put na festivalu u Hercegovcu smo bili prije četiri godine, a ove smo godine dobili priliku predstaviti se na Danima hrvatskoga pučkog teatra. Za domaćine imamo samo riječi hvale, a što se tiče publike, to je publika koja redovito prati festival i zna što može očekivati od amaterskih kazališta. Naš je dojam da je predstava dobro primljena i da smo se pokazali u najboljem svjetlu«, kaže pročelnik dramske sekcije Zvonimir Lukač. Prema njegovim riječima, Somborci su zaslužili i medijsku pozornost – dvije TV i dvije radijske postaje snimile su prilog

Zvonimir Lukač

o Dramskoj sekciji HKUD-a. Uspostavljeni su i novi kontakti, pa ima mogućnosti da »Oporuka« bude izvedena u Pečuhu u Mađarskoj. Sofiji Vuković ovo gostovanje na festivalu u Hercegovcu bilo je drugo na toj smotri hrvatskoga pučkog teatra. »Bilo je korisno pogledati predstave na festivalu, kao jedno iskustvo više koje možemo iskoristiti u pripremama naših narednih predstava. Meni se na festivalu najviše dopala predstava dramske grupe iz

Travnika 'Prokleta avlija' Ive Andrića«, kaže Sofija Vuković, koja je dosad glumila u četiri komada HKUD-a »Vladimir Nazor«. Mladi Miloš Jeftić u dramskoj sekciji je desetak godina, a gostovanje u Hercegovcu iskoristio je da nauči još nešto novo, jer je sastavni dio festivala bila i radionica za sudionike. »Dobili smo dramski tekst, podijeljene su uloge i odmah smo morali odglumiti taj zadani tekst. Naučio sam neke nove gegove, pokrete, mimiku, kako se ponašati na sceni, kako izabrati tekst. Radionicu je vodila, iskusna redateljica i pedagogica Nina Kleflin«, kaže Miloš, kome je ovo također drugo sudioništvo na festivalu u Hercegovcu.

Gostovanjem u Hercegovcu članovi dramske sekcije su zadovoljni, a u ulozi domaćina oni će biti u lipnju kada HKUD »Vladimir Nazor« organizira III. međunarodnu smotru amaterskih dramskih društava.

Zlata Vasiljević

Sofija Vuković i Miloš Jeftić

34. SAJAM TURIZMA U BEOGRADU

Velika zainteresiranost za nove destinacije

Na minulom beogradskom Sajmu turizma, na kojemu je ove godine bilo više od tisuću izlagača iz 46 država, turističku promidžbu imala su i mnoga vojvođanska sela među kojima je i Bački Monoštor.

Sajam je trajao od 23. do 26. veljače, a posjetitelji su se mogli upoznati s uvjetima i ponudama izlagača raspoređenih u pet sajamskih hala. Turističke potencijale i konkretne ponude i programe, kroz nošnju i putem promidžbenog materijala, Monoštorci su prezentirali na nekoliko štandova sajma.

Prvoga su dana izlagali proizvode ručne radinosti i starih zanata na štandu Privredne komore Srbije u sklopu Klastera »Salaši« Sombor. Pored njih tamo su bili i *Jene Višinka*, poznati somborski slikar, *Ivan Kovač*, predstavnik Ekološke učionice

»Baračka« i *Vesna Čičovački* s ručno rađenim kapama i šeširima. Veliku pozornost posjetitelja izazvala je šokačka nošnja, a Monoštorke su na poziv mr. *Željka Kuprešaka*, veleposlanika Republike Hrvatske u Srbiji, posjetile štand Hrvatske

Kroz nošnje, običaje, glazbu, gastronomske specijalitete i domaće piće, posjetitelji su dobili djelić slike o bogatim sadržajima koje nude Donji Tavankut, Golubinci, Skorenovac, Turija, Kovilj, Belo Blato, Selenča

i upoznale se s izaslanstvom i djelatnicima Hrvatske turističke zajednice. Promidžbeni materijal bio je izložen i na štandu Turističke organizacije Grada Sombora, te na izlagačkom prostoru »Bogatstva različitosti« Podunavskoga turističkog klastera »Istar 21«. Kao dio aktivnosti IPA projekta prekogranične suradnje Srbije i Hrvatske »Tradicija za budućnost«, realiziran je i posjet sajmu partnera iz Osijeka.

Kao jedan od najprivlačnijih i najšarenijih štandova isticao se štand »Bogatstvo različitosti« na kojemu su se smjenjivale prezentacije vojvođanskih sela. Kroz nošnje, običaje, glazbu, gastronomske specijalitete i domaće piće, posjetitelji su dobili djelić slike o bogatim sadržajima koje nude Donji Tavankut, Golubinci, Skorenovac, Turija, Kovilj, Belo Blato, Selenča...

Opći utisak sa sajma je velika posjećenost i interesiranost gostiju za nove turističke destinacije, što gore navedena sela jesu i u čemu vide svoju šansu.

Zdenka Mitić

NASTAVLJENA IZRADA PRATEĆE OPREME ZA NARODNU NOŠNJU U PLAVNI

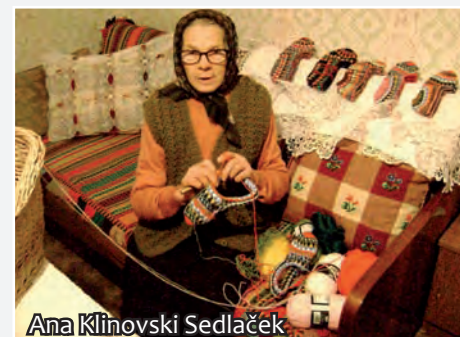
Pepule za »Matoševce«

Nakon završenih kućnih prela koje je HKUPD »Matoš« u Plavni organizirao kao svojevrsne radionice za izradu dijelova i prateće opreme uz narodnu nošnju, ovaj je projekt privukao pozornost i drugih ženskih osoba koje nisu članice ove mjesne hrvatske udruge. Zanimanje za suradnju i pomoć ovom društvu poraslo je odmah nakon završene pokladne večeri na kojoj su se okupili ne samo članovi »Matoša«, nego i mnogi drugi mještani te gosti iz susjednih mjesta.

Koncem prošle godine »Matoš« je provodio planirane aktivnosti u nešto suženom obujmu, ali zbog velikog interesa za ovakve ručne radove, nakon održanih tečajeva koja

su prerasla u kućna prela, okupljanje žena po kućama se i dalje nastavlja. Očito je da bi ovakvim radom mala seoska udruga kao što je »Matoš«, mogla bitno obogatiti vlastiti fondus narodnih nošnji i prateće opreme koja je, kao što smo već pisali, poprilično rasuta i zanemarena u ovome kraju.

Tako su neke mještanke – *Marija Petrović*, *Zlata Dujan*, *Katica Đurković*, *Erka Obadov*, *Magdalena Klinovski*, *Snežana Bunoza*, *Kata Pelajić*, *Ana Carić*, *Evica Bartulov* već darivale ovoj udruzi pojedine dijelove šokačke narodne nošnje ili materijale za izradu replika. Najviše zanimanja u svim ovim poslovima pobudila je izrada pepula u čemu su sve

Ana Klinovski Sedlaček

zainteresirane za ručno heklanje podučavale *Ana Klinovski Sedlaček* i *Jelisaveta Eržika Repa*, poznate u znanju i vještini ovoga zanata. One su i samostalno izradile više pari ove popularne šokačke obuće kojoj će postolari samo staviti poplate.

Z. Pelajić

2. ožujka 2012.

ŽELJKO BRESTOVAČKI, NARODNI ZASTUPNIK U SKUPŠTINI REPUBLIKE SRBIJE

Većina vijećnika podržala izmjenu Statuta

Na prethodnome skupštinskom zasjedanju usvojen je prijedlog Odluke o izmjeni Statuta kojim se omogućilo uvođenje hrvatskoga jezika u službenu uporabu u mjestima Sot i Batrovci

Razgovarala: Suzana Darabašić

Nedavno je na skupštinskom zasjedanju parlamenta Općine Šid usvojena Odluka o izmjeni Statuta općine kojom se omogućuje uvođenje u službenu uporabu hrvatskoga jezika u dva naseljena mjesta šidske općine Sot i Batrovci, gdje su ispunjeni uvjeti za provedbu ove Odluke. Bila je to prigoda za razgovor s narodnim zastupnikom u Skupštini Republike Srbije i šefom Odsjeka vijećničke grupe ZES Boris Tadić, *Željkom Brestovačkim*, o svim proteklom događanjima na području šidske općine vezanim za poboljšanje položaja Hrvata kao nacionalne manjine, ali i za mišljenje o izmjeni Statuta općine.

Kako komentirate dolazak predsjednika Republike Hrvatske u Srbiju i šidsku općinu i smatrate li da je njegov dolazak utjecao na poboljšanje položaja Hrvata kao nacionalne manjine na ovim prostorima?

U protokolu posjeta predsjednika Republike Hrvatske *Ive Josipovića* Republici Srbiji bio je predviđen i posjet šidskoj općini gdje smo mi u organizaciji, a i u suradnji s Katoličkom crkvom i predsjedništvom HKD-a »Šid« kao i s Hrvatskim nacionalnim vijećem, sudjelovali u prijmu predsjednika Josipovića. Svaki posjet visokoga državnog dužnosnika je značajan i za Republiku Srbiju i za AP Vojvodinu, ali i za Šid, a bila je to prigoda da se pokaže da je sve ono što se nekada događalo na ovim prostorima prošlost. Posjet predsjednika Josipovića najznačajniji je zbog poboljšanja bilateralnih odnosa Republike Srbije i Republike Hrvatske.

S obzirom da je šidska općina višenacionalna sredina,

smatrate li da je u posljednjih nekoliko godina došlo do poboljšanja položaja Hrvata i je li Demokratska stranka tomu pridonijela?

Demokratska stranka radi na zaštiti svih ljudskih prava, a osobito na zaštiti prava nacionalnih manjina i mislim da je situacija kod nas dosta stabilna te da imamo mnogo zajedničkih interesa, prvenstveno ekonomski razvoj. Osim toga, važno je uvažavati interese svih nacionalnih zajednica, ali i svih ostalih iz razloga što smo predodređeni živjeti skupa. Pričati o nekim tenzijama koje su ranije bile je izlišno. Treba njegovati kvalitetne međuljudske odnose, multikulturalnost i multietničnost. Dosad se pokazalo da smo na višem stupnju razvoja nego ranije, da smo civiliziraniji ljudi jer koliko cijeniš druge toliko cijeniš i sebe.

Hrvatsko nacionalno vijeće pokrenulo je inicijativu za uvođenje u službenu uporabu hrvatskoga jezika u mjestima Sot i Batrovci. Na prethodnom skupštinskom zasjedanju usvojen je prijedlog Odluke o izmjeni Statuta kojim bi se omogućilo provođenje ove Odluke. Koji je sljedeći korak?

Krenuli smo u izmjenu Statuta ne samo zbog uvođenja hrvatskoga jezika u službenu uporabu u dvije mjesne zajednice, nego i zbog drugih zakonskih obveza. To je sve išlo svojim tijekom kroz javne rasprave, povjerenstva i sjednice općinskog vijeća i na kraju je završilo na skupštinskom zasjedanju gdje je apsolutna većina vijećnika poduprla ovu izmjenu. Bilo je nesuglasica s pripadnicima određenih stranaka koji ne razumiju na pravi način ovu Odluku. Osobno sam pozvao sve vijećnike da glasu-

ju za, ne po nekim stranačkim direktivama nego da shvate da to znači činjenje ustupka ljudima koje su naši susjedi s kojima živimo i radimo, da ljudski iz duše dokažemo da pripadnicima hrvatske nacionalne manjine želimo osigurati beneficije, ali isto tako i Srbima koji su nacionalna manjina u drugim sredinama. Mislim da će ova Odluka pridonijeti boljim odnosima u ovoj sredini među svim građanima.

Općinska vlast pomogla je i materijalno pripadnicima svih nacionalnih manjina, pa tako i Hrvatima ...

Pomoć ide iz proračuna Općine. Naime, svake godine se planiraju iznositi predviđeni za unapređenje djelovanja vjerskih zajednica, ne samo Katoličke crkve nego i svima drugima, koliko je to moguće u ovoj ekonomskoj krizi. Nije bitan samo taj materijalni dio nego ljudski i moralni odnos prema ljudima. Tu imamo dobru suradnju sa svima, a i s Katoličkom crkvom i Hrvatskim kulturnim društvom »Šid«.

Što Vi, kao narodni vijećnik, možete obećati stanovnicima šidske općine, a samim tim i pripadnicima nacionalnih manjina? Za što ćete se najviše zalagati?

Trud koji smo uložili proteklih godina polučio je rezultate. Ja uvijek kažem ljudima da ne vjeruju onima koji uđu u predizbornoj kampanji s velikim obećanjima, nego da prije pogledaju tko je i što radio u svojoj karijeri. Neka se sjetite onih koji su vladali 90-ih godina, kako su se ophodili prema pripadnicima nacionalnih manjina, kako prema svom narodu i kakva je suradnja bila između Republike Srbije sa susjedima i međunarodnom zajednicom i neka to usporede sa sadašnjim

stanjem. Ne kažem da je danas sjajno, problema ima, teška je ekonomska kriza, nedostatak radnih mjesta, ali se to ne može porediti sa situacijom prije 2000. g. Naš cilj je ekonomski razvoj, ravnopravnost, bolji život za sve građane, ali u objektivnim uvjetima koji ne ovise samo o šidskoj općini, nego i o općoj situaciji na globalnom nivou.

Uskoro počinje predizborna kampanja. Jedna od mjera koju je Općina Šid nedavno uvela jest socijalno-ekonomski program pomaganja najugroženijima. Što možete obećati građanima kada je u pitanju poboljšanje standarda života na ovim prostorima?

Ne samo pred izbore, jer se ova lokalna samouprava zalagala za građane, osobito najugroženije, koliko je god to bilo moguće. Pomagali smo stare i nemoćne osobe, imali smo razvojne projekte. Kada su najmlađi u pitanju puno smo ulagali u predškolske ustanove, u infrastrukturu i sl. No, nismo tu samo da na taj način pomažemo nego i da razvijamo, pa smo preko mnogih fondova osigurali sredstva za infrastrukturne projekte koji nisu financirani iz lokalnog proračuna, nego su ta sredstva ostavljena za pomoć socijalno ugroženima, sportskim klubovima, kulturno-umjetničkim društvima, vjerskim zajednicama itd. U narednom periodu intenzivno ćemo raditi na rješavanju problema socijalne prirode i pomoći koliko god možemo.

**Sa nama uvek imate
pogodak PLUS**

www.svastara.rs

VOJVODANSKA
Svaštara

Održana godišnja skupština »Prepreka«

NOVI SAD – HKUPD »Stanislav Preprek« iz Novog Sada održalo je prošle subote redovitu godišnju skupštinu na kojoj je, među ostalim, podnijeto Izvješće o radu, Izvješće Nadzornog odbora, te najavljen plan i program rada za iduće razdoblje. Društvo u idućoj godini planira postaviti još jednu dramsku predstavu, nastaviti s tradicijom održavanja manifestacije »Preprekovo proljeće«, ali prirediti i niz drugih događaja.

Ispred HNV-a nazočnima se obratila članica Izvršnog odbora zadužena za informiranje *Ankica Jukić-Mandić*, istaknuvši kako je ova udruga radom i zalaganjem, u ne baš uvijek lakim uvjetima, uspjela pridonijeti očuvanju tradicije hrvatske manjine u Vojvodini. Dodala je kako će HNV kao i dosada, sukladno mogućnostima, pomagati rad Društva. Skupštini je ispred Veleposlanstva RH iz Beograda nazočio *Darko Sabljak* koji je nazočnima prenio poruku da matična domovina skrbi o Hrvatima izvan njezinih granica. Skupštini je nazočio i predsjednik HKPD-a »Jelačić« iz Petrovaradina *Josip Pokas* koji je u obraćanju poseban akcent stavio na suradnju ova dva društva.

Usvojen finansijski plan Matice hrvatske Subotica

SUBOTICA – Prošloga četvrtka održan je sastanak Predsjedništva subotičkog ogranka Matice hrvatske na kojemu je usvojen finansijski plan za ovu godinu. Na sastanku je, između ostalog, imenovan novi član uredništva časopisa »Klasje naših ravni«. Namjesto *Petka Vojnića Purčara* to će biti subotički književnik, novinar i urednik *Zvonko Sarić*. Najavljeno je i da će Matica hrvatska Subotica provesti anketno istraživanje na temu »Hrvati i knjiga«. Anketu će sačiniti mr. *Jasminka Dulić*, a rezultati će biti objavljeni u okviru Dana Matice hrvatske u Subotici, koji bi se trebali održati u rujnu.

Osječki HNK gostovao u Novom Sadu

NOVI SAD – Hrvatsko narodno kazalište iz Osijeka gostovalo je u utorak s predstavom »Pidžama za šestero« u Novom Sadu na sceni Srpskog narodnog kazališta. Predstava počiva na nizu

zabuna koje nastaju zbog zamršenih ljubavnih, odnosno ljubavničkih odnosa, te jednog nadimka koji može biti skraćenica od dva imena. Režiju potpisuje *Robert Raponja*, a u predstavi igraju: *Tatjana Bertok Zupković*, *Tomislav Martić*, *Sandra Lončarić Tankosić*, *Vjekoslav Janković*, *Nela Kocsis* i *Velimir Čokljat*.

Koncert Gupčevih tamburaša u Mitrovici

SRIJEMSKA MITROVICA – Veliki tamburaški orkestar HKPD-a »Matija Gubec« iz Rume održat će, nakon dugo vremena, cjelovečernji koncert u Srijemskoj Mitrovici. Koncert će biti održan u petak, 16. ožujka, u dvorani kazališta »Dobrica Milutinović«, a u organizaciji Centra za kulturu »Sirmium Art«. Rumski orkestar, kojim će ravnati *Josip Jurca*, nastupit će s čak šestero vokalnih solista.

Predstavljanje monografije o Stipanu Kopiloviću

NOVI SAD – Predstavljanje likovne monografije *Bele Durancija* »Slikar Stipan Kopilović (1877. – 1924.)«, objavljene u nakladi Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, održat će se u okviru međunarodnog Salona knjiga u Novom Sadu, u ponedjeljak, 5. ožujka, na Štandu izdavačke djelatnosti na jezicima nacionalnih manjina Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje (Hala Master Novosadskog sajma). O knjizi će govoriti: *Bela Duranci*, autor, *Sava Stepanov*, povjesničar umjetnosti te *Olga Šram*, povjesničarka umjetnosti i stručna suradnica ZKVH-a. Moderator predstavljanja bit će *Tomislav Žigmanov*, ravnatelj ZKVH-a. Početak je u 12 sati.

Osamnaesti po redu, Salon knjiga u Novom Sadu održava se od 1. do 6. ožujka. Među ostalim, bit će predstavljeno više tisuća naslova, među kojima i nakladnička djelatnost na jezicima nacionalnih manjina u pokrajini. Također, bit će priređena manifestacija »Dani Laze Kostića«, Europski Facebook pjesnički festival, Prvi europski festival ilustracije knjige te izložba povodom 60 godina od početka rada umjetničkih kolonija u Vojvodini.

Cijena ulaznice je 100 dinara, a za đake, studente i knjižničare ulaz je besplatan.

Tony Cetinski u Novom Sadu

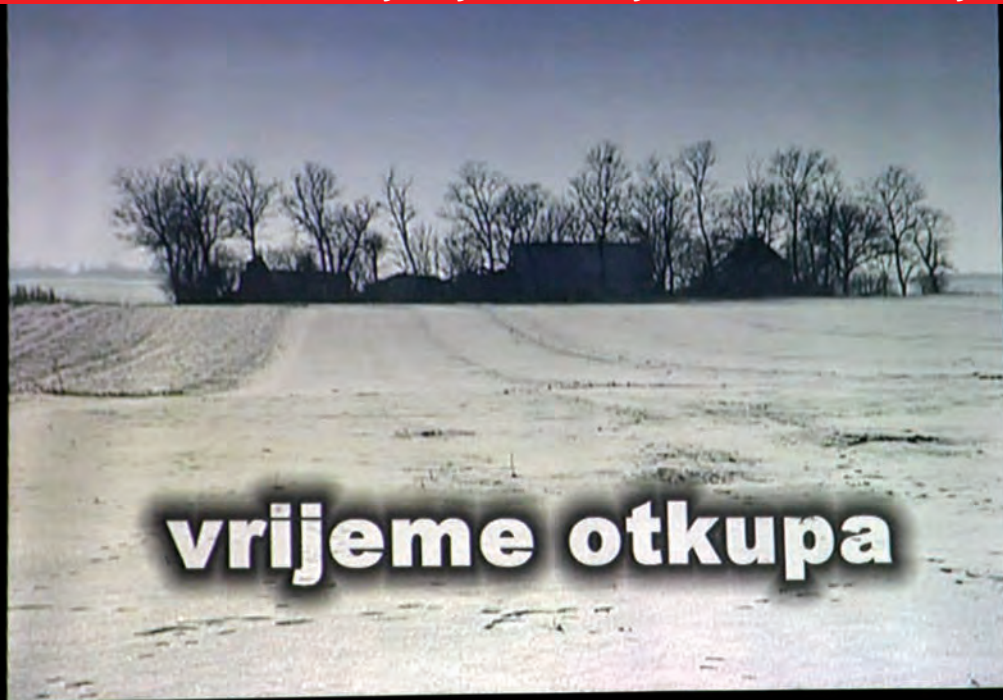
NOVI SAD – Hrvatski pop pjevač *Tony Cetinski* održat će koncert u četvrtak, 8. ožujka, u Velikoj dvorani novosadskog Spensa. Za ovu prigodu, jedan od najboljih muških vokala s ovih prostora najavljuje fantastičnu atmosferu i vrhunsku svirku. Ulaznice možete kupiti na blagajnama Spensa, te u lancu Gigstixa: Pariski magazin i Bulevar Books u Novom Sadu.

Koncert Gorana Karana u Beogradu

BEOGRAD – Koncert Gorana Karana u Beogradu bit će održan 8. ožujka u Domu sindikata, s početkom u 20.30 sati, najavljuje »Blic«. Osim starih hitova, posjetitelji beogradskog koncerta imat će prigodu čuti i pjesme s novog CD-a koji je u pripremi, te pjesmu »All the Colours of the Rainbow« koja je izabrana za temu pjesmu Festivala svjetskih kultura, održanog u Berlinu.

DOKUMENTARNI FILM RAJKA LJUBIĆA »VRIJEME OTKUPA« PREMIJERNO PRIKAZAN U SUBOTICI

Reforma s okusom traume

Novi dokumentarni film *Rajka Ljubića* »Vrijeme otkupa« premijerno je prikazan prošloga četvrtka u Velikoj vijećnici Gradske kuće. Film se bavi poslijeratnom agrarnom reformom, temeljem koje je, u razdoblju od 1946. do 1953. godine, država provodila nasilno oduzimanje zemljišta u privatnom vlasništvu, što je nazvano »otkup« poljoprivrednih viškova.

U navedenom razdoblju oduzeto je ukupno 640 tisuća hektara poljoprivrednog zemljišta koje je raspodijeljeno na tri strane, odnosno dio je dodijeljen svježim doseljenim kolonistima iz pasivnih krajeva, dio su dobili ovdašnji bezzemljaši, dok je dio pripao tada tek osnovanim seljačkim zadrugama. Najveće žrtve agrarne reforme u Subotici bili su bunjevački Hrvati, budući da su bili naj-

većim dijelom vlasnici poljoprivredne zemlje, sitni i srednji zemljoposjednici. Tražeći više nego što je seljak mogao dati, nove vlasti su nerijetko primjenjivale i teško fizičko zlostavljanje te su seljaci osuđivani i zatvarani. U filmu »Vrijeme otkupa« govore članovi obitelji

koje su proživjele nemilosrdnu kampanju protiv seljaka u okviru poslijeratne agrarne reforme.

ISTRAŽIVANJE ZLA

Autor »Vremena otkupa« Rajko Ljubić je prigodom premijere istaknuo kako se u ovom, za

U filmu govore članovi obitelji koje su proživjele nemilosrdnu kampanju protiv seljaka u okviru poslijeratne agrarne reforme

razliku od svojih prijašnjih filmova, bavio temom zla koje ljudi nanose jedni drugima.

»Mislimo da smo razumni, a da pritom u ogromnom broju varijabli dobra i lošeg ne možemo izračunati što nam je zapravo prijetnja, a što nije, pa onda preventivno utamanimo, svejedno fizički ili samo psihički, sve što nam stoji na veličanstvenom putu našega osobnog boljitka. I promatrajući povijest tisućama godina unazad, ne vidim drukčiji obrazac ponašanja. Uvijek je u pitanju interes, bilo osobni bilo kolektivni. I točno to se dogodilo 1946. godine. Proglašeni kolektivni interes, zaodjenut jednom – sada znamo – pogrešnom ideologijom, označio je sve što je u vlasništvu pojedinaca kao najveći grijeh. I taj grijeh se morao oduzeti silom ili milom. Tog momenta se kod vršioca dužnosti oduzimača, pojavio osobni interes: što ja ne bih malo 'ušćario' i za sebe, makar malo mučio druge. I maštovitost u otimanju, za kolektivno i osobno dobro, se razigrala do neslučenih razina. Tako je u legendu ušlo čupanje brkova, uriniranje, namakanje u buna-

Svjedok torture

iz kojih su pili konji. Potom je došlo suđenje i osudili su ga na tri godine zatvora i konfiskaciju imovine«, prisjetio se Pero Prčić.

Nakon projekcije, o »vremenu otkupa« govorilo je i nekoliko starijih osoba koji su kao djeca ili mladi, svjedočili nasilnom oduzimanju zemljišta i torturi vlasti. Jedan od njih bio je i Pero Prčić, učitelj po struci.

»Sjećam se da smo '48. godine kosili žito, a nismo imali ni šaku brašna. Promatrajući nas djecu kako se mučimo, otac je uzeo šarage od kola i jednu deku, te je udarajući snop žita o šarage, natresao oko 100 kg žita, koje je potom odnio samljati i kada smo taj kruh kušali, nije bilo boljega na svijetu. Nakon dvije godine, 1950., otac nije više imao što dati kako bi ispunio 'obvezu', te su ga pozvali u Odbor gdje su odlučili zatvoriti ga u staji i primoravali ga piti vodu iz alova

ru i vešanje na tavanu, među šunkama, kojih više nije bilo», rekao je Rajko Ljubić.

UNIŠTAVANJE SELA

Prema Ljubićevim riječima, prva i druga agrarna reforma imale su negativne posljedice na razvoj poljoprivrede i sela. »Naravno da se odmah vidjela namjera ondašnjih vlasti: uništiti u potpunosti samostalne stanovnike sela, jer su oni jedini nesavjetljivi, jer posjeduju hranu i sklonište od svega i svačega. A kada ga odvijaš od njegovoga, kada mu odrediš neku bijednu plaću, ucijeniš dječjim dodatkom i eventualnim stanom, tada je tvoj i možeš mu raditi što te je volja. Do napu-

štanja salaša bi svakako došlo, promatrajući moderna kretanja u poljoprivredi. Ali to ne bi bio takav krvav proces, nasilan i nepravedan. Nego bi bio prirodan, puno sporiji i s očuvanjem svih tradicija, pa i govora – dija-

lektalne ikavice – koja je samo na salašu mogla tako živjeti i tako se očuvati«, naglasio je Rajko Ljubić.

Inače, ovo je četrdeseti film Rajka Ljubića snimljen u proteklih deset godina, a koji se

Sugovornici

Svoja sjećanja na »vrijeme otkupa« u filmu su iznijeli: Jakov Kujundžić, Verica Matković, Giza Miljački Matak, Ante Dulić, Antun Mukić, Marija Čović, Gabriela Sudarević, Julije Lipozenčić i Bela Duranci.

bavi temama iz života bunjevačkih Hrvata u subotičkom kraju. »Vrijeme otkupa« nastalo je u produkciji Hrvatskog akademskog društva koje je i organiziralo premijernu projekciju. Nakon Subotice, film bi trebao biti prikazan u okolnim seoskim mjestima – Tavankutu, Maloj Bosni, Đurđinu i Bikovu.

D. B. P.

U PEČUHU PREDSTAVLJEN DRUGI BROJ GODIŠNJAKA ZA ZNANSTVENA ISTRAŽIVANJA ZKVH-A

Nastavljena suradnja dvaju zavoda

Predstavljanjem drugog broja Godišnjaka za znanstvena istraživanja u Klubu Augusta Šenoe u Pečuhu, 28. veljače, nastavljena je međunarodna znanstvena suradnja između Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata i Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj. Ugovorom koji je početkom ove godine potpisan između dvaju zavoda predviđena je suradnja, od razmjene časopisa i knjiga, preko uzajamnog objavljivanja radova u publikacijama, razmjene znanstvenika i sudionika na znanstvenim konferencijama, do stručne pomoći oko realizacije znanstvenih istraživanja. Riječ je o suradnji koja se temelji na zajedničkim potrebama proučavanja povijesti i sadašnjosti Hrvata u Mađarskoj i Srbiji, prije svega, u područjima društvenog života koja su od značaja za njihov nacionalni identitet, a koja je ovom prigodom nastavljena. U tom smislu, na književnoj je tribini najavljena i skora subotička promocija izdanja iz naklade Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj.

Ravnatelj Znanstvenog zavo-

da Hrvata u Mađarskoj mr. sc. *Stjepan Blažetin* predstavio je nakladnički rad ZKVH-a te je, među ostalim, istaknuo članak dr. sc. *Roberta Skenderovića* u kojemu se iznose nalazi novijih povijesnih istraživanja koji otkrivaju važne detalje o smjerovima i uzrocima migracija u XVII. i XVIII. stoljeću, a koji su

problema s kojima se suočavaju Hrvati u Vojvodini«, istaknuo je ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata *Tomislav Žigmanov*, predstavljajući Godišnjak. Kao primjer jednoga takvog sagledavanja, koje se temelji na znanstvenom pristupu i ima cilj olakšati rješavanje konkretnih problema,

značajni za razumijevanje etnogeneze i nacionalnog identiteta bunjevačkih Hrvata, kako u Vojvodini, tako i u Mađarskoj.

»Racionalni uvid u stanje stvari okvir je razrješavanja

naveo je analizu javne uporabe hrvatskog jezika u Vojvodini, dr. sc. *Petra Vukovića*, docenta na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. U ovom je članku na temelju provede-

ne analize uporabe hrvatskoga jezika u javnim domenama dr. sc. *Vuković* izveo zaključke koji mogu poslužiti kao smjernice za buduću skrb o hrvatskome jeziku kao manjinskom jeziku u Vojvodini.

»Mjesna povijest i sadašnjost vojvođanskih Hrvata 'vapi' za cjelovitijim pristupom, te smo oslanjajući se na uspostavljenu suradnju s mlađim znanstvenicima na projektu 'Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca', osnažili komunikaciju s njima i u kreativnoj suradnji osigurali 12 radova koji za glavnu temu imaju neke od aspekata društvenoga života Hrvata u Vojvodini«, kazao je Žigmanov. Na koncu, najavljujući treći broj Godišnjaka, ravnatelj ZKVH-a je najavio i skorost mogućnost preuzimanja radova objavljenih u zborniku s internetskih stranica, kako bi se olakšao pristup temama koje obrađuju tematiku društvenog života Hrvata, kako u Srbiji, tako i u Mađarskoj, a o kojoj se u javnosti malo zna.

J. D.

HRVATSKI ISELJENIČKI ZBORNIK 2012.

Zastupljeni i vojvođanski Hrvati

U najnovijem izdanju ove publikacije, kojom se sagledavaju različite perspektive hrvatskog iseljništva, mogu se pročitati i četiri teksta o Hrvatima u Vojvodini

Hrvatski iseljenički zbornik je godišnjak, serijska publikacija, u tiskanom i elektroničkom obliku, koji analitički prati društvena i kulturna zbivanja hrvatskoga naroda u domovini, ali ponajviše u iseljništvu. Izdavač *Zbornika* je Hrvatska matica iseljenika koja i na ovaj način nastoji pridonijeti kulturnoj integraciji hrvatskoga iseljništva s domovinom, na čelu s urednicom, profesoricom komparativne književnosti i fonetike, *Vesnom Kukavicom*. Osobita je zanimljivost Hrvatskoga iseljeničkog zbornika, koji izlazi od 1955. godine, ta da je trojezičan, odnosno da su pojedini prilozi ili sažeci s hrvatskoga prevedeni na engleski i španjolski jezik kako bi se mnogi hrvatski iseljenici koji se ne služe hrvatskim nego jezikom domicilne zemlje mogli ravnopravno služiti njime.

U siječnju je tiskan novi *Zbornik* za 2012. godinu s različitim temama podijeljenih u osam tematskih cjelina, naslovljenih: »Znaci vremena«, »Kroatistički obzori«, »Mostovi«, »Povjesnica«, »Duhovnost«, »Baština«, »Znanost« i »Nove knjige«. Građa ovogodišnjega sveska opseže 408 stranica i ilustrirana je s 80 fotografija. U ovome *Zborniku* nekoliko je tekstova kojima su predstavljene, odnosno koji se tiču Hrvata u Vojvodini, neki eksplicitno, a neki kao što je npr. »Učenje inojezičnoga hrvatskoga: udžbenici i programi«, autorice *Lade Kanajet Šimić* i implicitno.

U *Zborniku* je, među ostalima, mjesto našao i tekst dr. sc. *Sanje Vulić* »Vojvođanski pjesnik Mirko Kopunović«, u cjelini naslovljenoj »Kroatistički obzori«, o poetskim značajkama i književnojezičnom izričaju u trima pjesničkim zbirkama ovoga subotičkog pjesnika (»U iskrama nade«, »Pod slapovima sna« i »Nad raspuklinom ćutnje«).

Dio *Zbornika* naslovljen »Mostovi« donosi pregled kulturnih, znanstvenih, političkih i inih relevantnih događaja među Hrvatima diljem planeta, kojima se održavaju veze s matičnom domovinom. Čak tri teksta u ovom dijelu tematiziraju kulturno-političke prilike života vojvođanskih Hrvata – »Stručni skupovi među Hrvatima srednje i jugoistočne Europe«, također autorice dr. sc. *Sanje Vulić*, »Hrvatsko manjinsko pitanje u

Srbiji«, autorice *Sandre Cvikić* i »Autentičan svjedok osvajanja slobode u Vojvodini«, autora *Roberta Skenderovića*.

U prvome tekstu dr. sc. *Vulić* piše o dvjema manifestacijama vojvođanskih Hrvata održanim protekle godine - »Danima A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića« u selu Plavni i »Danima Balinta Vujkova« u Subotici. Na kraju teksta, nakon iscrpnog izvješća s ovih kulturno-znanstvenih događaja, autorica zaključuje o

njihovu značaju u uspostavi suradnje i povezanosti s matičnim narodom, te doprinosu u boljem upoznavanju hrvatskih zajednica i istaknutih pojedinaca kako iz prošlosti, tako i iz sadašnjosti.

Tekst mr. sc. europskih studija *Sandre Cvikić*, »Hrvatsko manjinsko pitanje u Srbiji« analizira problematiku hrvatske nacionalne manjine u Republici Srbiji sa sociološkog motrišta, odnosno križanja dvaju ishodišta – položaja i ostvarenja prava hrvatske nacionalne manjine i fenomena hrvatskoga manjinskog političkog poduzetništva. Riječju, društvenih pojava i fenomena unutar hrvatske zajednice kao platforme za prodiranje u bit procesa demokratizacije, prije svega deficita demokracije, srbijanskoga društva nakon listopada prevrata.

Povjesničar dr. sc. *Robert Skenderović* u tekstu »Autentičan svjedok osvajanja slobode vojvođanskih Hrvata« donosi prikaz najnovije knjige subotičkog esejista i književnika *Tomislava Žigmanova* »Osvajanje slobode«. Knjiga je to, piše *Skenderović*, u kojoj autor *Žigmanov* analizira prilike i probleme političkoga i društvenog života vojvođanskih Hrvata od 2000. godine do danas, s težištem na trima glavnim akterima ove problematike – hrvatska zajednica u Vojvodini, Republika Srbija kao domicilna i Republika Hrvatska kao matična zemlja.

Na koncu, važno je primijetiti da su relevantni kulturni događaji i političke prilike, koje određuju sudbinu hrvatske zajednice u Srbiji, postale temom ozbiljnih rasprava i analiza u sklopu najznačajnije stručno-popularne publikacije kojom se u Hrvatskoj sagledavaju različite perspektive hrvatskog iseljništva u preko 20 zemalja svijeta.

Prethodni brojevi Hrvatskog iseljeničkog zbornika nalaze se na web stranici www.matis.hr.

Vladan Čutura

O Hrvatima iz našeg okruženja

Dječju književnost Hrvata u Mađarskoj i njezine suvremene tendencije u najnovijem *Zborniku* ocjenjuje *Stjepan Blažetin* znanstvenik iz Pečuha. Iz riznice jezične biografistike, nove lingvističke discipline, inovativna je studija *Aleksandre Ščukanec* pod naslovom »Jezične biografije gradišćanskih Hrvata«. U svjetlu najnovijih političkih zbivanja, valja izdvojiti i uvodni esej »Hrvatska i Europska Unija« kojega je napisao dr. sc. *Božo Skoko*. Među prilogima izdvaja se studija *Jima Hlavaca* (Melbourne) o jezičnoj politici i praksi u višjezičnoj Europi.

NOVA KNJIGA TOMISLAVA ŽIGMANOVA »IZAZOVI – SABIRANJA, SUMJERAVANJA, TUMAČENJA: STUDIJE I OGLEDI O KNJIŠKIM I KNJIŽEVNIM TEMAMA HRVATSKOGA ISTOČNOG ZAGRANIČJA«

Korak ka sustavnijoj prezentaciji naše književnosti

Knjigu čini jedanaest tekstova koji su rezultat autorova nastojanja na planu reflektiranja povijesti, procesa i događaja unutar knjige i književnosti vojvođanskih Hrvata

U Pečuahu je objavljena nova knjiga Tomislava Žigmanova »Izazovi – sabiranja, sumjeravanja, tumačenja: studije i ogledi o knjiškim i književnim temama hrvatskoga istočnog zagranica«. Riječ je o zajedničkom nakladničkom projektu triju institucija iz Mađarske, Hrvatske i Srbije – Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj iz Pečuaha, zatim Udruge »Oksimoron« iz Osijeka, te Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice, a posljedica je višegodišnje plodne suradnje znanstvenika i kulturnih djelatnika iz hrvatske zajednice iz ovih triju regionalnih gradskih centara. Knjiga je objavljena u ediciji »Biblioteka Nova« pečuškoga Zavoda, a uskoro će biti dostupna i čitateljima u Srbiji.

POVODI I SVRHE

Knjigu čini jedanaest studija i oglada podijeljenih u tri poglavlja, nastalih u posljednjih desetak godina i rezultat su autorova, relativno kontinuirana nastojanja na planu reflektiranja povijesti, procesa i događaja unutar kulturnoga prostora Hrvata u Vojvodini koji se, prije svega, odnose na fenomen knjige i književnosti. Knjiga je obujma 256 stranica, a sadrži još i popis korištene literature, zatim bibliografske bilješke o tekstovima, kazalo imena, recenzije.

Objavljene rasprave i ogledi pisani su za posve različite prigode – od akademskih predavanja do izlaganja na kulturnim priredbama. Različiti su im, kako je navedeno, bili i povodi i razlozi nastanka – od predstavljanja knjiga do sudjelovanja na znanstvenim skupovima. Smjeraju oni, također, na različite intencije – od tek osvještavanja poznatoga do postizanja i istraživačkih »novuma«. Svrhe im također nisu jednake – od pokušaja sumjeravanja recentnoga književnog stvaralaštva do ocrtavanja programa eventualnih budućih kulturnih praksi. Različite su im i razine činjenične i znanstvene ostvarenosti – od fragmentarnih opisa jednostavnijih predmeta do korektno znanstvene elaboracije cijeloga fenomena. Ni stilovi pisanja nisu im isti – čita se i, recimo to tako, slobodniji esejistički pristup, ali i strogost u filozofijskim diskurzivnim paradigmama, navodi autor u predgovoru knjige.

IZ RECENZIJA

»Prepoznata, usustavljena i osvijetljena za-
vičajna građa (od časopisa, molitvenika i drugih knjiga davne ili suvremene produkcije, preko bibliografija i leksikona, paradigmatičkih pjesnika i prezasluznoga Balinta Vujkova, pa do morala u narodnim poslovicama i suodnosa narodne književnosti i Biblije te recepcije suvremene hrvatske književnosti u Vojvodini) iz autorova čitanja progovara pomno konstruirana cjelina. Mjestimice znanstveno stroga i strukovno pedantna, a mjestimice esejistički, pa i lirska ponesena sama sobom, ta cjelina postaje živi proces koji ima ne samo svoje stupnjeve i tradiciju na koju se naslanja već i ime, kontekst i aktere. Ma koliko na prvi pogled eklektička, o ovoj se zbirci rasprava i oglada može govoriti kao o serioznoj monografiji koja na visokoj razini registrira i problematizira aktualne kulturne, navlastito književne prakse 'zagrančnih Hrvata na istoku'. Čini to u skladu s najmodernijim kritičkim instrumentarijem čime autor uspijeva u još jednoj svojoj, možda i ključnoj nakani, naime, 'da napokon ovo

područje kulturne povijesti postane objektom razvijenih i znanosti primjerenih oblika obradbe i, uopće, refleksivnog zahvaćanja'«.

(iz recenzije prof. dr. sc. Vinka Brešića)

»Nova knjiga Tomislava Žigmanova ukazuje na koji način treba čitati hrvatsku književnost i izvan čvrstih, administrativnih granica Hrvatske. Vojvodina je kulturološki prostor u kojemu se prepoznaju areali hrvatske pismenosti u kojoj je moguće pronaći nacionalno-poetičke ambleme putem kojih ona može biti upisana u liniju kontinuiteta pripadnosti domicilnoj matrici. (...) Nakana Tomislava Žigmanova u ovoj knjizi je jasna. Uočiti, prezentirati, usustaviti, artikulirati, isprovocirati, uzburkati, objediniti, ali i nametnuti nužnost konstrukcije korpusa jedne tematsko-stilske specifične tekstovne produkcije pisane na razlikovnom jeziku (hrvatskom; bunjevačka ikavica) od onog dominantnog na prostoru Vojvodine. Čini to Žigmanov preciznim znanstvenim nervom kroz naočale jakoga pojedinca koji se stručno, utemeljeno, informirano odredio svojim interpretativnim izborom hrvatskih baštinskih i prije svega suvremenih pisaca (npr. Mirko Kopunović, Ante Vukov, Milovan Miković, Vojislav Sekelj) iz Vojvodine prema nacionalnom, književnom, jezičnom i kulturološkom korpusu. Ukazuje se na taj način kojim putem mogu krenuti istraživanja i analize lokalnoga hrvatskog dijalekta i književnosti u specifičnom prostoru o kojemu se piše. Naznačava autor pri tome nužnost jasnijega usustavljiivanja kanona s obiju strana Dunava: one vojvođanske i one hrvatske. Upravo tako zacrtane koordinate postaju jednim smjerom kojim se treba i može ići prema sustavnijoj kanonizaciji i prezentaciji hrvatske književnosti u Vojvodini. Ne radi se više o autorovom pionirskom pokušaju recepcijskog razmatranja i razumijevanja u odnosu na elaboriranje prostora već o njegovom artikuliranom prezentiranju manjinske književnosti spremne za 'ubacivanje' u nacionalne 'Čitanke'«.

(iz recenzije prof. dr. sc. Helene Sablić Tomić)

D. B. P.

PORUKA PAPE BENEDIKTA XVI. ZA KORIZMU 2012.

(UVODNI DIO)

»Pazimo jedni na druge da se potičemo na ljubav i dobra djela« (Heb 10, 24)

Braćo i sestre, korizma nam još jednom pruža mogućnost razmišljati o središtu kršćanskog života: ljubavi. Naime to je pogodno vrijeme da, uz pomoć Božje riječi i sakramenata, obnovimo svoj hod u vjeri, i kao pojedinci i kao zajednica. To je put označen molitvom i zajedništvom, šutnjom i postom, u iščekivanju uskrсне radosti. Ove godine želim iznijeti neka svoja razmišljanja u svjetlu kratkog biblijskog teksta preuzetog iz Poslanice Hebrejima: »Pazimo jedni na druge da se potičemo na ljubav i dobra djela« (10, 24). Ta je rečenica dio perikope u kojoj sveti pisac poziva pouzdati se u Isusa Krista kao najvišeg svećenika, po kojem smo zadobili oprost i otvoren put koji vodi Bogu. Plod prihvaćanja Krista je život koji počiva na tri teologalke kreposti: to jest pristupati Gospodinu »istinitim srcem u punini vjere« (r. 22), nepokolebljivim čuvanjem »vjere nade« (r. 23) u stalnoj budnosti da se zajedno s braćom čine »ljubav i dobra djela« (r. 24). Kaže se također kako je, kao potpora vjerniku u tom ponašanju u skladu s evanđeljem, važno sudjelovati na liturgijskim susretima i molitvi zajednice, upirući pogled u eshatološki cilj, to jest puno zajedništvo u Bogu (r. 25). Zaustavit ću se na retku 24 koji, u kratkim crtama, pruža dragocjen i trajno aktualan nauk o tri aspekta kršćanskog života: pozornost prema drugome, uzajamnost i osobna svetost.

Papa Benedikt XVI.

HODOČAŠĆE NA BIKOVU

Pod Jurićevim križem

Vjernici iz Subotice i Bikova su se na Čistu srijedu, 22. veljače, okupili u župnoj crkvi na Bikovu, na zajedničku pobožnost Križnoga puta, kao i na svetu misu i obred pepeljanja koje je predvodio vlč. *Julije Bašić*.

Nakon misnoga slavlja i ove godine, po 12. put zaredom, vjernici su se uputili hodočastiti pod Jurićev križ, koji je podignut 1911. godine, a obnovljen 2000. godine. Prvi put, skupa s vjernicima, hodočastili su i predstavnici Generalnog konzulata Republike Hrvatske, generalna konzulica *Ljerka Alajbeg* i konzul savjetnik *Anto Franjić* kao i predsjednik Skupštine Grada Subotica *Slavko Parać*.

M. B. S.

SUTRA SEMINAR U SUBOTICI

O teologiji tijela

Početak korizme u Subotičkoj biskupiji bit će obilježen seminarom o teologiji tijela, pod geslom »Ljubav i seksualnost u Božjem naumu«.

Cjelodnevni seminar održat će se u subotu, 3. ožujka, s početkom u 10, pa sve do 18 sati, u amfiteatru Otvorenog sveučilišta u Subotici.

Gost i predavač seminara bit će kapelan Zagrebačkog sveučilišta, don *Damir Stojić*, svećenik salezijanac, istaknuti pastoralac među hrvatskom katoličkom mladeži, poznat i prihvaćen čak i u inozemnim krugovima.

Naglasak njegova poučavanja jest na teologiji tijela, koja je unutar njegova pastoralna rada s mladima/studentima okosnica i stožer.

Don *Damir Stojić* će predvoditi misno slavlje u petak, 2. ožujka, u subotičkoj katedrali, u 20 sati.

Poziv studentima na susrete srijedom

Studenti i mladi radnici nastavljaju susrete u Pastoralnom centru Srijemske biskupije u Petrovaradinu, Štrosmajerova 20. Vlač. *Marijan Vukov*, župni vikar u župi Imena Marijina u Novom Sadu i povjerenik za pastoral mladih Međunarodne biskupske konferencije Svetog Ćirila i Metoda okuplja mlade i vodi ove susrete svake srijede u 20 sati kada se nađu zajedno oko pedeset studenata. Tako će biti i u srijedu 29. veljače kada će se zainteresirani odazvati pozivu povjerenika Vukova i doći na ovaj studentski susret.

T. M.

Svećenička korizmena duhovna obnova

Svećenici koji djeluju u Srijemskoj biskupiji naći će se zajedno na korizmenoj duhovnoj obnovi u Petrovaradinu 5. ožujka. To je još jedan u nizu susreta kako na duhovnoj tako i na pastoralnoj razini prema rasporedu u kalendaru susreta za 2011/2012. godinu.

T. M.

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merković

KRONOLOGIJA od 2. do 9. ožujka

2. OŽUJKA 1790.

Svega desetak dana nakon smrti cara *Josipa II.* Namjesničko vijeće se požurilo svojim uredbama poništiti svaku pojedinačnu novinu koju je preminuli vladar samovoljno uveo 1786. godine, radi reorganizacije cjelokupnog administrativno-upravnog porotka u zemlji, uključujući i ukiđanje samostalnosti slobodnih kraljevskih gradova, sudbenih stolova i dr., što je svima nanijelo velike štete, pa tako i Subotici.

2. OŽUJKA 2000.

U nakladi zagrebačke izdavačke kuće »Dora Krupićeva« objavljena je »Antologija bunjevačke erotske priče« *Balinta Vujkova* (1912. – 1987.) pod naslovom »Mrsne pripovijetke«. To je, ustvari, pretiskano izdanje »Mrsnih pripovijedaka« koje su 1990. godine predstavljene javnosti u okviru edicije Osvit NIP Subotičke novine.

3. OŽUJKA 1930.

U Srijemskoj Mitrovici rođen je *Juraj Lončarević*, profesor hrvatskoga jezika i književnosti, kritičar, esejist, književni povjesničar, istraživač i putopisac. Srednjoškolski profesor i odgojitelj u Đakovu, Subotici i Zagrebu, a jedno vrijeme knjižničar u JAZU. Sedamdesetih godina XX. stoljeća, pod optužbom da je »matičar«, osuđen je na zatvorsku kaznu nakon koje je na ulici. Od 1975. je zaposlen u zagrebačkom Zavodu za kulturu. Napisao je i objavio dvadesetak knjiga o stradanjima Srijemaca, o srijemskoj i bačkoj književnosti, nadalje o piscima »Bajskog trokuta«, te više bunjevačko-šokačkih književnih portreta (o dr. *Josipu Andriću*, *Jakovu Kopiloviću*, *Antunu Karagiću* i dr.). Pored zapaženih književnih i kritičarskih studija, sudjeluje u izradi »Leksikona srijemskih pisaca« i monografiji »Srijem u

hrvatskoj književnosti«. Uredivao je »Zrin«, časopis za povijesna i gospodarska pitanja Hrvatskog Pounja. Umro je u Zagrebu 1998. godine.

3. OŽUJKA 1946.

Subotički dnevni list »Hrvatska riječ« objavio je vijest da je Odjel za industrije i zanatstvo Gradskog narodnooslobodilačkog odbora, u skladu sa Zakonom o konfiskaciji, oduzeo od privatnih vlasnika u gradu 19 industrijskih poduzeća i tvornica, među njima i one najveće i najproduktivnije.

4. OŽUJKA 1856.

Kraljevsko namjesništvo je za učitelja u subotičkoj Školi crtanja imenovalo *Karla Glembaja*. U ovoj školi, osnovanoj 1824. godine, predavali su još: *Anastazija Oberto*, *Jonás Szerencsés*, *István Rasztik*, inženjer *Alojzije Poljaković*, *Ágoston Somogyi* i *Šándor Marković*.

4. OŽUJKA 1868.

Održano savjetovanje na koje mu je razmatrana opravdanost izrade projekta gradnje plovnih kanala na relaciji Budimpešta – Subotica – Segedin.

4. OŽUJKA 1892.

Premинуo odvjetnik *Petar Manić* (67), politički lijevo orijentirani (Liberalna stranka) pristaša gradonačelnika *Ivana Mukića*, istaknuti javni djelatnik, zagovornik ubrzane gradnje željezničke mreže koja gravitira Subotici, te razvoja školstva i kazališta. Bio je predsjednik udruge za potporu siromašnih učenika gimnazije.

4. OŽUJKA 1919.

U Đurđinu je rođen *Alojzije Stantić*, fra *Ante*, karmelićanin, vjerski pisac. Školovao se u Subotici i Somboru, filozofiju i bogosloviju završio u Poljskoj i Italiji, doktorirao u Rimu, na

Gregorijani, a službovao u Haifi i Rimu. Nakon što je Svjetovni karmelski red – osnovan u Somboru, 8. kolovoza 1913., zalaganjem sluga Božjega o. *Gerarda Tome Stantića* – premješten (1959.) u Hrvatsku, o. *Ante Stantić* bio je njegov promicatelj u Remetama. Uz doktorsku radnju objavio je desetak djela i veći broj radova u periodici.

5. OŽUJKA 1882.

Skromnom svečanošću obilježeno je puštanje u promet novoizgrađene željezničke pruge Subotica – Novi Sad. Godinu dana kasnije proradila je pruga Subotica – Kelebija. Inače, prva pruga koja je ovdje izgrađena pošla je s obala Crnoga mora, preko Oradee i Segedina, a na Palić je stigla 12. rujna 1869. godine, a potom je njezina gradnja produžena prema Subotici, Somboru, Osijeku, Zagrebu i Rijeci, kako bi se povežalo Crno s Jadranskim morem.

5. OŽUJKA 1967.

Umro je *Pere Tumbas Hajo*, umjetnik na tamburici, skladatelj, aranžer, pedagog, pokretač i promicatelj tamburaške glazbe u Subotici i ovom podneblju. Od 1938. do pred sam II. svjetski rat na čelu je Tamburaškog orkestra Radio Beograda. Premda je u subotičkoj Muzičkoj školi učio violinu i klavir njegov je instrument bila tamburica za koju je napisao mnoge skladbe, kola i koračnice. Na tragu njegova djelovanja niklo je više zapaženih glazbenika i tamburaških grupa, među kojima je osobito zapažen »Subotički tamburaški orkestar« *Stipana Jaramazovića*.

6. OŽUJKA 1913.

Rođen *Benó Cvijanov*, jedan od najboljih nogometaša NK Bačke, dugogodišnji igrač, trener i sportski dužnosnik. Isprve trenira atletiku gdje mu je iznimna

brzina osiguralo mjesto u štafeti 4 x 100, koja osvoja brojne trofeje. Tada ga je zapazio legendarni trener *Andrija Kujundžić Čiča* i uvodi ga u prvu postavu nogometne momčadi Bačke za koju je nastupio na oko 600 utakmica. Uz zamjetnu brzinu i pokretljivost u igri se odlikovao velikom borbenošću, ali i zamjetnim fair-plejom.

6. OŽUJKA 1988.

Nakladom Matice srpske u Novom Sadu objavljen je 4. svezak Leksikona pisaca Jugoslavije (M-Nj), u kojem je našlo mjesta osamnaest natuknica istaknutih hrvatskih, mađarskih i srpskih pisaca koji su ovdje rođeni, živjeli i stvarali.

7. OŽUJKA 1941.

Okončano je sedmodnevno gostovanje zagrebačkoga Hrvatskog narodnog kazališta u Subotici. Gosti su na ovdašnjoj sceni uprizarili djela *Miroslava Krleža*, *Milana Begovića*, *Kalmana Mesarića*, *Tita Strozija* i dr.

8. OŽUJKA 1963.

Rođen je *Zvonko Sarić*, pjesnik, romanopisac, kritičar i esejist. Izlagao vizualnu poeziju i mail-art na više grupnih međunarodnih izložbi. Aktivno sudjeluje u signalističkom stvaralačkom pokretu od 1996. godine. Suradnik je internacionalne revije »Signal«. Prevođen na mađarski i engleski jezik. Pojedina djela ovog autora nalaze se u legatima signalizma u knjižnici SANU, knjižnici Katedre za srpsku književnost s južnoslavenskim književnostima na Filološkom fakultetu u Beogradu, Narodnoj knjižnici »Stevan Sremac« u Nišu i u Historijskom arhivu Beograda. Objavio desetak knjiga pjesama, novela i romana. Suradnik je više književnih časopisa.

NASTAVLJAMO I DALJE KROZ SVIJET KULINARSTVA, SLANIH I SLATKIH DELICIJA, NAPITAKA I JOŠ MNOGO ČEGA PAMETNOGA I POUČNOG...

Bezvremeni čaj

Kultura ispijanja čaja i strast za istim, ako je vjerovati starim kineskim izvorima, stara je najmanje 5000 godina, iako se prema kineskim legendama može dodati još tisućljeće više. Za hladnih dana, mnogo više nego u ljetnom periodu godi šalica ovoga toplog napitka. No, nije to samo običan napitak, to je i lijek i okrijepa. Pijenje čaja je izraz životnog stila. Čaj je napitak za sve one koji traže odmor, koji vole ugodan razgovor, kojima je potrebno opuštanje. Šalica čaja krije u sebi mnogo toga – geografiju, povijest, kulturu i etnologiju...

Što znači riječ čaj? To je proizvod izrađen od sušenih listova ili lisnih pupoljaka čajnoga grma ili drveta čajevca *Camellia sinensis*. Biljka čajevac višegodišnji je, uvijek zeleni, grm ili malo drvo koje uspijeva u suptropskim i tropskim predjelima.

Kultura pijenja čaja seže u daleku prošlost. Nebrojene su legende i priče o njegovu podrijetlu.

Čaj postaje omiljeni napitak u Kini 783. g. prije Krista. Ne zna se točno je li se čaj prvo samo žvakao ili pušio, ili pak dodavao jelima kao začim. Zna se da je čaj prvo bio pržen, usitnjen u avanu i tada skuhan s rižom uz dodatak soli, cimeta, luka ili mlijeka. Poslije se upotrebljavao »tučeni čaj« (lišće osušenog čaja samljeveno u fini prah) koji se ubacivao u vruću vodu kao što to danas činimo. U 8. stoljeću Lu Vu ili Lu Juin, pjesnik iz dinastije Tang, napi-

sao je djelo »Ča Čing« (Sveto pismo čaja) koje se smatra kodeksom čaja. Poznata je stara kineska poslovice da je »bolje 3 dana bez hrane, nego 1 bez čaja«.

Iz Kine kultiviranje čajevca proširilo se na Japan, koji čaj upoznaje u 8. stoljeću, pa i tamo postaje ubrzo nacionalni napitak, a pripremanje čaja poprima oblik kulta.

Prvi zapis o čaju u Europi vezan je za ime *Marka Pola*. Godine 1610. neznatna količina čaja stiže u Europu i to u Nizozemsku, a malo kasnije upoznaju ga Englezi. Do polovice 18. stoljeća čaj je vrlo rijedak i skup te se u to doba ponajviše upotrebljava kao lijek.

Običaj da se čaj pije iz visokih čaša s metalnim stalkom potječe iz Rusije, a mjeđeni ili srebrni samovar danas ima svako rusko kućanstvo.

Dug je put od svježe ubranih listića zelenog čaja do pakiranog čaja za uporabu.

Najkvalitetniji dio čaja zove se – bulk, kvalitetan dio – fines, čajna prašina – dust. Uglavnom se koristi bulk koji se strojno reže i tako se dobiva broken-tea.

U Ameriku čaj stiže 1650. godine preko Nizozemske. Ono što je kasnije upisano u povijest, a povezano je s čajem, dogodilo se u Bostonu i nazvano je »Bostonska čajanka«. Naime, Sjeverna Amerika je u to vrijeme bila engleska kolonija. Posebnom uredbom Engleska je povisila porez na čaj koji se izvozi u krunske kolonije pa kada su 1773. godine stigla tri britanska broda

s čajem u Boston, nekoliko je građana u znak prosvjeda bacilo cijeli tovar u more. Time je zapravo započeo američki rat za neovisnost.

Prema kineskom mišljenju čaj ima najmanje 20 svojstava, među ostalim: »oslobađa mozak, čisti krv, sprječava teške snove, bistri vid, uklanja tugu, čini čovjeka brzim i hrabrim, poboljšava pamćenje...« Iako to ne treba uzeti doslovce, ne možemo poreći da je šalica dobrog čaja pravo zadovoljstvo. Čaj osvježava i krijepi.

**MOŽDA NISTE ZNALI,
A BILO BI DOBRO ZNATI!**

ZELENI ČAJ

Legenda kaže kako je kineski car *Shen Nung*, oko 2750. godine prije Krista, dok se odmarao od napornog lova zakuhao vodu iz potoka. U lonac u kojemu je ključala voda, slučajno je upalo nekoliko listića zimzelenog drveta srodnika magnolije, kojeg danas nazivamo čajem. Ugodan miris dopro je do njegovih nosnica i car nije mogao odoljeti kušati napitak.

Zeleni čaj ima čak oko tristo različitih sastojaka i upravo taj kemijski sastav krije tajnu njegovih brojnih koristi i ljekovitih svojstava za ljudski organizam. Bogat je flavonoidima koji su snažni antioksidansi i upravo zahvaljujući tome zeleni čaj pomaže u borbi protiv bolesti srca i krvnih žila. Sadrži fluor, te sprječava karijes i povoljno utječe na očuvanje koštane mase. Tijelo čisti od otrova, smanjuje masnoću u krvi, sprječava arteriosklerozu, dobar je protiv upala, normalizira rad štitnjače, djeluje protiv depresije i sl.

Listići čaja su bez soli, sadrže malo bjelancevina i vrlo malo ugljikohidrata.

Zeleni čaj ima posebno široku paletu dokazanog djelovanja, pa se danas upotrebljava ne samo kao čajni napitak, nego kao kozmetičko sredstvo ili pak kao farmaceutski pripravak.

Zeleni čaj ima visok udio vitamina C i E, sadrži minerale i zbog antioksidanasa se koristi i za usporavanje procesa starenja kože. Zato je sve češće sastavni dio kozmetičkih preparata.

Posebnost je kod pripreme zelenog čaja da proključalu vodu prekrijemo listićima tek kad se ohladi na oko sedamdeset stupnjeva. Na dva decilitra čaja stavlja se jedna čajna žličica čaja. Nakon tri minute treba procijediti!

Kava, kao i čaj, u nekim je tradicijama bila iznimno poštovana, a Maye i Azteci

Piše i uređuje: Branka Dulić

ROLAT OD ZELENOG ČAJA**Potrebni sastojci:**

4 jaja / 120 g šećera / 100 g brašna /
3 žličice zelenog čaja Matcha /
(ili dobro usitnjen zeleni čaj)
3 žlice mlijeka / prsohvat soli

Krema:

400 ml mlijeka / 1 puding od vanilije /
50 gr šećera / 80 g maslaca / šaka brusnica
/ šećer u prahu za posipanje

Priprema:

Skuhati kremu od mlijeka i pudinga, ostaviti da se ohladi. Izmiksati puter i sjediniti s ohlađenom kremom. Pećnicu uključiti na 180 stupnjeva. Umutiti jaja sa šećerom, dodati brašno i 3 žličice zelenog čaja. Na kraju dodati mlijeko, sve miksati. Sipati u pleh i peći 15-ak minuta. Pečen rolat izvaditi iz rerne i premazati ga dok je još topao. Brusnice poslagati samo s one strane s koje ćete početi uvijanje rolata. Rolat uviti u proziran celofan kako bi se stegao i ostaviti u hladnjak par sati.

INTEGRALNA LISNATA POGAČA SA ZELENIM ČAJEM**Potrebni sastojci:**

300 g integralnog brašna
200 g mekog brašna
1 jaje
3 žlice maslinovog ulja
300 ml toplog zelenog čaja
1 žlica soli
2 žlice smeđeg šećera
½ praška za pecivo
kvasac

Za premazivanje:

200 gr mekog margarina

Priprema:

Skuhati 300 ml zelenog čaja i ostaviti da se prohladi. Sve sastojke za tijesto sjediniti u dublji sud i pohlađenim čajem zamijesiti tijesto. Ostaviti tijesto da se digno. Nakon toga podijeliti ga na osam dijelova i svaku kuglicu premazati sa svih strana maslinovim uljem. Rasklagijati svaku kuglicu, premazati s malo margarina i redati jednu na drugu (kao za kroasane). Posljednju ne premazivati. Ostaviti da odstoji. Sada to tijesto presaviti prema sredini koliko je to moguće, okrenuti ga i staviti u kalup. Ostaviti još malo da se diže i nakon toga staviti da se peče. Prema želji premazati žumancetom i posuti sjemenkama lana ili susama, maka i sl.

smatrali su je ljekovitom biljkom. No, unatoč nekim pozitivnim djelovanjima kave, kofein u čaju, za razliku od onog u kavi, ne utječe negativno na srce i krvotok, već naprotiv pojačava protok krvi i izmjenu tvari u mozgu. U čaju ima 30 posto manje kofeina nego u kavi. Kofein u kavi rastvara se već u želucu, dok onog iz čaja najvećim dijelom rastvara crijevni sok. Tanini u čaju također djeluju na

sporije primanje kofeina, pa kofein iz kave stiže u krvotok naglo, dok taj proces kod čaja teče puno mirnije.

Djelovanje kofeina iz kave dostiže vrhunac za 10-ak minuta, a prestaje za 30 minuta. Kod čaja, djelovanje kofeina dostiže vrhunac nakon 40, a prestaje nakon 70 minuta.

Kofein iz čaja djeluje osvježavajuće, a krajnji rezultati su poboljšano raspoloženje, te smanjen umor i pospanost.

POLIKLINIKA

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Badawi

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskopijska, Laboratorij, Alergotest

Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox,

Ellman-Radiotalasna kirurgija, tehnika emocionalne slobode-EFT, Masaža, Bahove kapi, Bioptron, Magneti i ostalo...

20 godina sa vama

Poliklinika za vašu obitelj

	JUTARNJA NELAGODA NAKON OPIJANJA	MOJSIJEV BRAT	RIJETKOST	ZAMISAO	AUSTRIJA	BILJKA SLANUTAK, SLANI GRAH	"ARMY RETIRING BOARD"	SLAVNI ARHITEKT FINSKOG PODRIJET- LA, EERO	IDRIZI, HADŽIAB- DIĆ ILI MORALIC	BRAZGOTI- NA (PJESMA JELENE ROZGEI)	AMERICIJ	IZNAD, POVRH	GLAVNI DIO VELI- KE BRITA- NIJE
MEKSIČKA GLUMICA I PJEVA- ČICA (TRI VOKALA U PREZI- MENU)													
RUM, GRAD (obrnuto: DARA)					GLAZBENA OBRADA SKLADBE MRLJA NA ČASTI								
TV SERIJA S GLUMI- COM IZ PR- VOG RETKA (MAR DE AMOR)											DRAGO GABRIĆ RAŠČLAM- BA		
GRKOKA- TOLIK							GLUMAC BAŠIĆ GRAD ROMEA I JULIJE					LUKSEM- BURG MALI KORIJEV	
"RADIJUS"		NJEMAČKI: DAN RUSKI ANTIBOLJ- SEVICI				OTOČANKE S VIRA ROMAN MAKSIMA GORKOG							
LEGENDA KUNG-FUA, BRUCE				SVRŠETAK KATOLIČKE MOLITVE FR. GLUMI- CA, ANOUK					POMUTNJA, NERED TRAVNATA RAVNICA				
USNI OTVOR					GRČKI BOG RATA LOKACIJE ISKOPA RUDA					"LONG RANGE KI- NEMATIC" SELO KOD KRIŽEVACA			
BILJARSKI ŠTAP, TAK			INTONIRA- NJE RIJEKA U TUROPO- LJU										
	KNJIŽEV- NIK ROL- LAND OTRCANA FRAZA							POSUDE ZA CVIJEĆE TVARI					JEDRILJE BRODA, SNAŠT
BIVŠI KU- BANSKI DIKTATOR CASTRO						BILJKA ŠCIR, KADIFIKA PREMAZ ZA NOKTE							
RIMSKA PEDESE- TICA		MADRIDSKI SPORTSKI KLUB ELEMENT CJELINE					ANA U DALMACIJI KOLIKO GOD IH IMA				"ŠTO" U ČAKAVACA VODENI PUŽICI (NANARE)		
POHVALNA PJESMA				NIŽI ČIN U NEKIM VOJSKAMA ROĐENDAN- SKI KOLAC									
SILICIJ			BUNDEVE, BUĆE GORIVO ZA VIŠOKE PEĆI						STARINSKI POREZI VRSTA DIVO- KOZE (MI- ZAR bez M)				
ŽENKA PIJETLA						NOVA GVINEJA (INDONEZ.) NAŠ LANAC MARINA						"LITRA" PJESMA ALANA HRČICE	
URAN		JANJIČAR- SKA POS- TROJBA ANA KARIĆ					IZRAĐIVA- NJE INDIJ						
LUČENJE MLJEKA (LAT.)										VRSTA ŽITARICE (KRUHI) RIMSKA STOTICA			
OSOVINA					INERT- NOST								

RJEŠENJE KRIŽALJKE:
vaze, fidel, amaran, l, real, ane, ča, oda, zastavnik, si, tikve, dace, kokos, iran, l, u, orta, izrada, laktacija, raz, aksa, inercija, mariana seane, arad, aranžman, more ljubavi, dg, uni, jat, relja, l, r, tag, vranke, lee, amen, kaos, usta, ares, ltk, ke, intonacija, romain,

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Ivan Gregurić, Mato Groznica,
Slavica Mamužić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hreka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

LEKTOR:

Vladan Čutura

UREDNIK WEB IZDANJA:

Dražen Prčić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

Parobrod na Bosutu

Da, tako će vam se otvoriti internetska stranica i vidjet ćete parobrod Doris na Bosutu, no meni je do ruku dospjela stara fotografija Morovića iz polovice 19. stoljeća, gdje je bjelodano da je parobrod na Bosutu u Moroviću, jer lijevo na fotografiji su ostaci tvrđave staroga grada u vlasništvu obitelji Morović, a iza je jasno vidljiv stari drveni most građen polovicom 18. stoljeća. Novi željezni most, ili bolje rečeno mostovi u Moroviću, građeni su na Bosutu 1899., a na Studvi 1900. godine. Sagrađeni su sredstvima Investicione zaklade, novčarske institucije Vojne krajine (Granice), iste one koja je sagradila i branu ili ustavu na Bosutu i naplaćivala usluge prolaska parobroda, dok su čamci bili oslobođeni plaćanja. U povijesnim izvorima Morović se javlja vrlo rano, jer katolička crkva Marijinog Uznesenja datira prema jednim izvorima iz 12., a nekima iz 13. stoljeća kada je Morović bio arhidakonat za 43 okolne katoličke župe, no odlaskom Turaka stanje se mijenja. Pripajanjem srijemskih župa novo uspostavljenoj Bosanskoj i Srijemskoj biskupiji sa sjedištem u Đakovu, biskup Krtica je 1872. godine zabilježio da Morović ima solidno građenu crkvu Marijinog Uznesenja koja je u lošem stanju i udaljena je od sela, a Bosut zna svakoga proljeća plaviti, te je podignuta u selu župna crkva sv. Roka 1699., koja je također u lošem stanju, ali je obnovljena sredstvima krajiške vlade.

Zabilježeno je i da je Morović

1732. godine imao 32 pravoslavne kuće s oko 200 duša i da je u selu drvetom građena pravoslavna crkva, koja je također obnovljena 1760. godine, a posvetio ju je mitropolit *Pavle Nenadović*. Parohijom upravlja pop *Jovan Simeunović*, kaže u svojoj knjizi »Srijem – naselja i stanovništvo«, dr. *Rudolf Horvat*.

Vlč. *Emerik Gašić* u svojoj knjizi »Povijest župe i mjesta Morović« piše o drvenim mostovima na Bosutu i Studvi, te piše o vlč. *Franji Vučkoviću*, koji je u Moroviću umro 1884. godine. Vučković je za Morović uradio vrlo mnogo, on je prvi uveo pisanje matica na hrvatskome jeziku, a osim hrvatskoga govorio je latinski, njemački i mađarski. U evidenciji iz njegova vremena stoji da je Morović imao 244 osobe kod uskršne ispovjedi, u Vašici 186, u Adaševcima 36, a u Rači 16 plus 71 uznik. U Adaševcima je 1875. porušena katolička crkva sv. Magdalene. Pišući o Vučkoviću spominje da je iz Morovića parobrodom išao u Mitrovicu, pa je otuda odlazio kod brata u Karlovce, a također je išao Busutom do Lipovce, kod vlč. *Mikoevića* i jednom su prigodom s njim parobrodom išli gibarački vlč. *Dorbolo*, vlč. *Odžić* iz Kukujevaca, grk. župnik *Segedi* iz Šida te graničarski časnici *Paić*, *Turković* i *Kornelija*.

U to su vrijeme, osim putničkoga prometa rijeke bile najjeftinije za transport poljoprivrednih kultura i drveta, a zna se da su upra-

vo u regiji Save i Bosuta bile najbogatije srijemske i slavonske šume i nadaleko čuveni hrast. Sava je bila plovna od ušća do Siska, točnije rečeno do Rugvice kod Zagreba, a najpoznatija je riječna luka bio Sisak, pa Brod, Županja, Mitrovica, Zemun. U Sisak je prvi parobrod »Najvojvotkinja Sofija« uplovio 1839. godine, a 1846. godine u Beču je kupljen prvi parobrod koji je u Sisku kršten po imenu »Sloga«. »Sloga« je prometovala Savom, Dunavom i Tisom, a potopljena je 1884. godine na Savi, na lokaciji Špilje kod Bošnjaka (Županja). I nije to jedini parobrod kojega kriju valovi Save. Godine 1945. nizvodno od Mitrovice, kod Jarka na minu je naišao parobrod Slovenac, kupljen u mađarskom brodogradilištu u Budimpešti. Evo još jednog zanimljivog podatka. Šumarski list iz Zagreba u broju 8. od 1. kolovoza 1888. godine donosi program stručnog obilaska šuma na području petrovaradinske i brodske imovne općine, a obaviti će se parobrodom, željeznicom i zapregama. Sudionici

trebaju biti u Sisku do 25. kolovoza, jer sutradan polazi parobrod, staje su u Brodu, a poslije se ide u Županju gdje je večera i zabava. Sutradan se ide do Vrbanje, na obilazak šuma gdje će biti i ručak, dok je večera zakazana u Moroviću, gdje će se obići šume. Sljedećega se dana ide parobrodom do Mitrovice, također obilazak šuma i pregled ureda petrovaradinske imovne općine i završava ručkom za sve sudionike. A evo i kako je nastala ideja da pišem o parobrodu u Moroviću. Ovi naši krajevi već dugo ne pamte ovakvu zimu i dok sam jednoga jutra išao za Morović ispratila me vijest da je ledolomac u Osijeku, sljedećeg susrećem na Dunavu kod Aljmaša, a u Moroviću su me dočekale zaledene rijeke Bosut i Studva. Toga poslijepodneva, 6. veljače ove godine, televizija B92 donosi vijest da ledolomac »Fruška gora« mrvi led na Savi kod Mitrovice, ili točnije kod Zirinog splava kod Mačvanske Mitrovice. Ni mnogo stariji ne pamte kada smo bili ovako ledom okovani.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

9. NATJEČAJ LITERARNIH I NOVINARSKIH RADOVA

»ZLATNA
RIBICA«

I ove godine Hrvatska matica iseljenika, podružnica Rijeka, organizira nagradni natječaj za učenike hrvatskih dopunskih škola, kao i za učenike koji uče hrvatski jezik u drugim oblicima organiziranog učenja materinskoga jezika u inozemstvu »Zlatna ribica«. Natječaj je raspisan za literarne i novinarske radove.

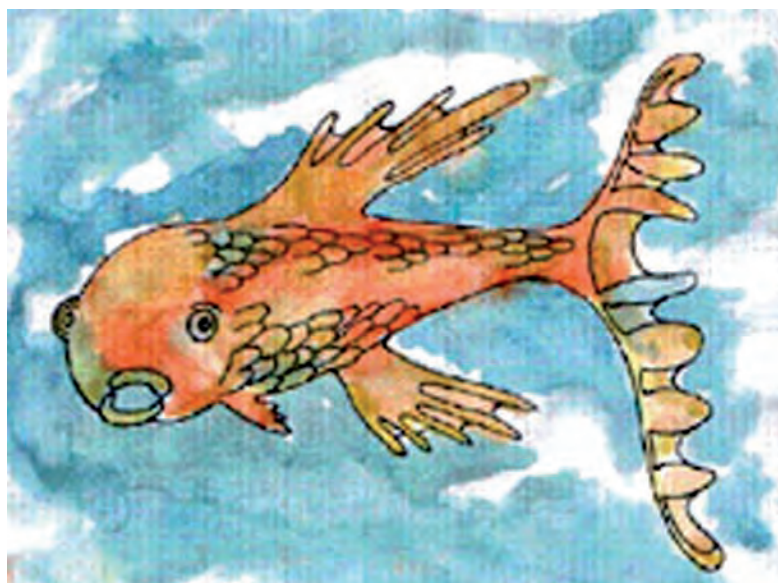
Teme Natječaja za literarne radove za dobnu skupinu od 6 do 12 godina su: »Pahuljice padaju«, »Najluđa igra« ili »Kako bih se ponašao/la kao roditelj«, a za dobnu skupinu od 13 do 15 godina: »Pismo dragoj osobi«, »Božić u mojoj obitelji« ili »Život bez mobitela«, dok su teme za dobnu skupinu od 16 do 18 godina: »Mirisi i okusi Hrvatske u mom domu«, »Mi smo medijska generacija« ili »U mojoj zemlji čudesa«.

Natječaj za novinarske radove se realizira samo u dobnoj skupini od 13 do 18 godina, a teme su: »Moj grad«, »Hrvatska u Europi – moja vizija budućnosti« ili »Imam dvije domovine«.

Literarni i novinarski radovi mogu biti pisani hrvatskim standardnim jezikom, te u svim hrvatskim narječjima i njima pripadajućim govorima (mjesni govori roditelja). Kod literarnih uradaka učenici mogu pisati lirske pjesme u stihu i u prozi, kratke priče i sastavke u kojima će opisivati događaje, stanja, zbivanja, iskazivati svoje osjećaje, dati maha mašti, dok kod novinarskog izričaja mogu pisati vijest, izvješće, reportažu, putopis, intervju o njima znanim pojavama, događajima ili ljudima.

Broj literarnih i novinarskih radova nije ograničen. Svaki rad treba biti pisan na računalo ili pisačem stroju i sadržavati sljedeće podatke: ime i prezime učenika, dob, razred, elektroničku adresu učenika (ako ju ima), naziv škole i grada, ime i prezime učitelja (mentora).

Natječaj »Zlatna ribica« je nagradni. Prvonagrađeni učenici, u svakoj kategoriji (uzrasnoj dobi), dobivaju

diplomu i boravak u ljetnoj školi Hrvatske matice iseljenika. Drugonagrađeni literarni i novinarski radovi dobivaju pohvalnicu. Ostali sudionici dobivaju priznanja za sudjelovanje u Natječaju. Svi dobivaju dar, a Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta Republike Hrvatske podupire ovaj natječaj.

Draga djeco, sve vam je već poznato, i prethodnih ste godina sudjelovali u ovom natječaju. Vremena ima dovoljno te dobro promislite i skupa sa svojim učiteljicama i nastavnicima dogovorite koju ćete temu obraditi i u kojoj kategoriji sudjelovati.

Rok za slanja radova je 7. travnja 2012. godine, a adresa je i dalje ista: HRVATSKA MATICA ISELJENIKA - PODRUŽNICA RIJEKA, Trpimirova 6, 51000 Rijeka, Republika Hrvatska. Ukoliko su vam potrebne dodatne informacije možete se obratiti **Vanji Pavlovec**, voditeljici podružnice Hrvatske matice iseljenika u Rijeci na telefone: +385/51/214 557 te fax.: +385/51/339 804 ili putem e-mail: rijeka@matis.hr

Objava rezultata Natječaja bit će u svibnju 2012. godine.

Dotad budite kreativni, pišite i šaljite svoje uratke, a mi ćemo na Hrckovim stranicama objaviti imena najboljih.

Nove radionice na Dječjem odjelu Gradske knjižnice

Ožujak je i vrijeme je za nove radionice na Dječjem odjelu Gradske knjižnice. Baš kao što smo i obećali svake druge subote u mjesecu, a to je ovoga puta 10. ožujka u dvama terminima – od 9 i od 11 sati. Dođite se djeco oprobati u novoj tehnici. Dopustite sebi iskazati kreativnost i vještinu. Što ne znate, naučit ćete u radionici Gradske knjižnice.

Princip sudjelovanja u radu je i dalje isti. Potrebno je biti član Gradske knjižnice, školske dobi, te svoje prisustvo najaviti pravodobno telefonom ili osobno na Dječjem odjelu. Broj mjesta je ograničen zbog kvalitete rada s djecom. Potrebni materijal osigurava knjižnica, a gotove

uratke djeca nose kući. Cijena je 150 dinara.

Prijave putem telefona: 024/ 553-115 ili osobno na Dječjem odjelu.

Srdačno vas očekujemo!

Vaša Gradska knjižnica!

KALENDAR ZA NAREDNI TJEDAN

- 2. ožujka - Međunarodni dan pomirenja
- 5. ožujka - Svjetski dan energetske efikasnosti
- 5. ožujka - Svjetski dan molitve
- 6. ožujka - Svjetski dan glaukoma
- 6. ožujka – 12. ožujka - Svjetski tjedan glaukoma
- 8. ožujka - Međunarodni dan žena UN

Počela korizma, vrijeme priprave za Uskrs

Drugi moji ljubitelji Hrckovih stranica, završilo se pokladno vrijeme, vrijeme maskara i maskenbala. Počela je korizma, četrdesetodnevno vrijeme priprave za Uskrs.

Mnogi od vas već su donijeli odluku čega će se odreći u korizmi. Najčešće je to igrice na računalu, slatkiš ili gledanje televizije. Svakako ovo je i najteže ispuniti. Sve su to stvari koje volimo i nije nam se lako odreći ih se. Neki su se ipak odlučili za »blaže« i jednostavnije varijante te su odlučili biti bolji, činiti drugima dobra djela, što su ustvari i dosad trebali činiti. Bilo kako bilo, bitno je da se svatko sukladno svojim snagama odluči za ono što mu je najdraže i najteže. Samim tim će i uspjeh biti draži, a žrtva za Isusa veća.

Sigurno ima i onih koji se iz tko zna kojih razloga nisu ni za što odlučili. Ne klonite duhom. Još uvijek nije kasno donijeti odluku kako ćete pripremiti sebe i svoju dušu za Isusovo uskrsnuće.

Ako vam se i dogodi da po neki put »pokleknete« te prekršite obećanje, ne očajavajte nego ustanite i počnite iznova. I odraslima se to također događa, možda i češće nego što mislite. Nije sramota pasti nego je sramota ostati ležati.

Stoga, danas recite sebi i drugima: »Danas želim biti bolji, želim se obratiti i vjerovati Evanđelju« i Uskrs će doći. A mi ćemo biti uz vas i bodriti vas da ustrajete do kraja.

Neka nam ovo korizmeno vrijeme bude plodno, puno dobrih djela te veselo dočekamo Uskrs.

»PJESNIČE NARODA MOG«

Promijenjen datum održavanja Općinske smotre recitatora

Tradicionalna smotra recitatora naziva »Pjesniče naroda mog«, koja se organizira svake godine na razini Republike Srbije, bit će odložena za tjedan dana zbog izvanrednih vremenskih uvjeta s početka veljače i neplanirane obustave nastave u školama, te će za područje Grada Subotice biti održana u utorak, 6. ožujka, s početkom u 9 sati u Gradskoj knjižnici u Subotici.

Viši rang natjecanja (Zonska smotra) neće biti mijenjan, pa ostaje termin smotre u petak, 9. ožujka, s početkom u 10 sati također u Gradskoj knjižnici.

»Hrcko« navija za sve koji se pripremaju za ovo natjecanje i želi im puno uspjeha u lijepom kazivanju poezije. Svakako očekujte detaljno izvješće sa smotre.

**PETAK
2.3.2012.**

06:07 Najava programa
06:12 Trenutak spoznaje
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:12 Lugarnica 18, serija
10:00 Vijesti
10:10 Vijesti iz kulture
10:15 Overland 5 - Od Pekinga do Rima: Indija/Pakistan, dokumentarna serija
11:10 Sve će biti dobro, serija
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:10 Drugo mišljenje
14:40 Dunja i tožni čovjek, emisija pučke i predajne kulture
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
16:50 Hrvatska uživo - 1. dio
17:00 Vijesti
17:10 Hrvatska uživo - 2. dio
17:55 Iza ekrana
18:25 Putem europskih fondova
18:40 Domaći dokumentarni film
19:30 Dnevnik
20:02 Odabrao Đelo H.: Reagan, dok. film
20:55 Ciklus hrvatskog filma: Karaula
22:35 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:10 Peti dan, talk show
00:00 Na rubu znanosti: Hrvatsko bajoslovlje
00:50 Filmski maraton: Uskraćeni zagrljaj, argentinsko-francusko-talijansko-španjolski film
02:30 Filmski maraton: Kansas City, američko-francuski film
04:20 Dr. Oz, talk show
05:00 Lugarnica 18, serija

06:35 Najava programa
06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
07:25 Teletubbies, animirana serija
07:50 Mala TV:
--:-- TV vrtić: Tanjuri
--:-- Gazoon: Noćna smetnja, crtani film
--:-- Tajni dnevnik patke

Matilde: Tko se nije skrio
08:20 Mega Mindy, serija
08:45 Connor na tajnom zadatku, serija za mlade
09:10 Školski sat: Od sapuna do sapunice
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:45 Degrassi Novi naraštaj 3, serija za mlade
11:10 Žderonja 2, crtana serija
11:35 Tudinci u Americi, humoristična serija
11:55 Reprizni program
12:40 Indeks
13:10 Pola ure kulture (R)
13:35 Marlowe, pas policajac - američki film (R)
15:00 Degrassi Novi naraštaj 3, serija za mlade
15:25 Obična klinka, serija
15:50 Školski sat: Od sapuna do sapunice
16:35 Mala TV:
17:05 Crtani film
17:15 Briljanteen
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 7, serija
19:15 Simpsoni 20
19:40 Glazba, glazba...
20:00 Pravila privlačnosti, američki film
21:35 Američka pita 2, američki film
23:20 Nora Roberts 2: Polarna svjetlost, mini-serija
00:50 Retrovizor: Mercy 1, serija
01:35 Retrovizor: Nove avanture stare Christine 4, humoristična serija (R)
01:55 Retrovizor: Monk 7
02:35 Noćni glazbeni program

07:00 I tako to..., serija
07:30 Jumanji, crtana serija
07:55 Bumba, crtana serija
08:10 TV izlog
08:25 Nate Berkus Show
09:25 TV izlog
09:40 Kad lišće pada, serija R
10:40 Izgubljena čast, serija R
11:40 Inspektor Rex, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Oluja u raju, serija
15:25 Inspektor Rex, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:00 Smrtonosno oružje, igrani film
00:10 John Q, igrani film
02:30 Carera, igrani film
04:35 Ezo TV, tarot show
06:05 Dnevnik Nove TV R
06:55 Kraj programa

06:05 RTL Danas, (R)
06:40 Vatreno nebo, telenovela (R)
07:35 Dragon Ball Z, animirani film
08:00 PopPixie, crtani film
08:15 Moji džepni ljubimci, animirani film
08:30 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
09:10 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
11:20 Večera za 5, (R)
12:25 Vatreno nebo, telenovela (dvije epizode)
14:10 Krv nije voda, serija (R)
15:05 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 TV premijera: Knjiga iskupljenja, igrani film, znanstveno-fantastični/ akcijski
22:00 Skakač, igrani film, znanstveno-fantastični/ avanturistički
23:55 Lančana reakcija, igrani film, akcijski
01:25 Astro show, emisija uživo
02:25 RTL Danas, (R)
03:00 Kost, kriminalistička serija (dvije epizode) (R)

**SUBOTA
3.3.2012.**

05:55 Najava programa
06:00 Drugo mišljenje
06:45 Iza ekrana
07:15 Dunja i tožni čovjek, emisija pučke i predajne kulture
07:45 Hrvatska kronika BiH
08:00 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Posljednja pljačka vlaka, američki film
09:45 Vijesti iz kulture
10:00 Vijesti
10:13 Kućni ljubimci
10:45 Pod filipinskom zastavom, dok. cilm
11:15 Normalan život, emisija
12:00 Dnevnik
12:30 Veterani mira, emisija
13:15 Duhovni izazovi
13:45 Prizma
14:30 manjinski Mozaik: Iz Rusije s ljubavlju
14:45 Jelovnici izgubljenog vremena
15:10 Eko zona
15:35 Istina o lavovima, dokumentarna serija

16:30 Euromagazin
17:00 Vijesti
17:20 Reporteri
18:20 Potrošački kod
18:50 In memoriam Helgi Vlahović
19:20 Loto 7/39
19:30 Dnevnik
20:01 Žena mačka, američki film
21:45 Najmoćnije žene svijeta: Amelia Earhart, dokumentarna serija
22:40 Dnevnik 3
23:00 Vijesti iz kulture
23:05 Kum 3, američki film
01:50 Filmski maraton: Eight Diagram Pole Fighter, hongkonški film
03:25 Filmski maraton: Jahači na valovima, američki film
04:55 Najmoćnije žene svijeta: Amelia Earhart, dokumentarna serija
05:45 Eko zona

08:35 Najava programa
08:40 Opera box
09:10 Patak Frka, crtana serija (R)
09:35 Maharal - tajna talismana, serija za mlade
10:00 Mala TV
--:-- Baltazar: Leteći Fabijan
--:-- Danica: Danica i naopaki šišmiš (R)
--:-- Čarobna ploča - II. razred
10:30 Trolovi, crtana serija
10:55 Kvittfjell: Skijanje (M) - spust, prijenos
12:10 Milijuni, britanski film za djecu
13:45 Dokumentarni film
14:20 KS Automagazin
15:20 Direkt: Drugi
15:50 4 zida
16:20 Pravila privlačnosti, američki film
17:55 Košarka, ABA liga: Cedevita - Maccabi, prijenos
19:45 Glazba, glazba... rock
20:00 Ciklus Michaela Moorea: Kapitalizam - Ljubavna priča, dokumentarni film
22:10 Bijes na dva kotača, američko-australski film
23:30 Mankellov inspektor Wallander 2, serija
01:00 Priče iz bečke šume na Zagrebkomu
01:45 Noćni glazbeni program

06:45 Nad lipom 35, show
07:45 TV Izlog
08:00 Smallville, serija

09:00 Peppa, crtana serija R
09:30 Peppa, crtana serija
09:15 Winx, crtana serija
09:40 Gormiti, crtana serija R
10:05 Ptica trkačica, crtana serija
10:30 Zauvijek susjedi, serija R
12:30 Larin izbor, serija R
14:35 John Q, igrani film R
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Provjereno, informativni magazin R
18:05 Nad lipom 35, show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 xXx 2: Stanje pripravnosti igrani film
22:05 Razbijač 2: Naplata, igrani film
22:30 Boks - uvodna emisija
22:55 Boks: V. Kličko vs. J.M. Mormeck
00:00 Boks - objavlja emisija
00:05 Razbijač 2: Naplata, igrani film - nastavak
01:25 Smrtonosno oružje, igrani film R
03:25 Ezo TV, tarot show
04:25 Nad lipom 35, show R
05:20 Kraj programa

05:50 RTL Danas, informativna emisija (R)
06:25 X-Men, animirani film (R)
06:50 PopPixie, animirani film
08:10 Učilica, kviz za djecu
08:55 Ruža vjetrova, dramska serija (dvije epizode) (R)
11:05 Provincijalci, igrani film, komedija
13:05 Lančana reakcija, igrani film, akcijski
15:00 Eragon, igrani film, fantazija
16:45 Skakač, igrani film, znanstveno-fantastični/ avanturistički
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:10 Galileo, zabavna/ obrazovna emisija
20:00 Svemoguća Evan, igrani film, komedija
21:40 Spartanci dolaze, igrani film, komedija
23:05 TV premijera: Zakon šake, igrani film, komedija
00:35 Astro show, emisija uživo
01:35 RTL Danas, informativna emisija (R)
02:10 Eragon, igrani film, fantazija

**NEDJELJA
4.3.2012.**

06:00 Najava programa
 06:05 Duhovni izazovi, međureligijski magazin (R)
 06:50 Normalan život, emisija
 07:30 In memoriam Helgi Vlahović
 08:00 Zlatna kinoteka: Sedam godina vjernosti, američki film
 09:40 Vijesti iz kulture
 10:00 Vijesti
 10:10 ni DA ni NE
 11:00 Poirot 3, serija
 12:00 Dnevnik
 12:25 Plodovi zemlje
 13:20 Rijeka: More
 14:00 Nedjeljom u dva
 15:05 Sportska groznica, američki film
 17:00 Vijesti
 17:15 Mir i dobro
 17:45 Vrtlarića
 18:20 Lijepom našom: Brdovec - Šenkovec
 19:20 Loto 6/45
 19:30 Dnevnik
 20:01 Sve u 71, kviz
 20:55 Downton Abbey, serija
 21:55 Dnevnik 3
 22:15 Vijesti iz kulture
 22:25 Hotel Babylon 4, serija
 23:15 PP
 23:20 Nedjeljom u dva
 00:20 Poirot 3, serija
 01:15 Reprizni program (R)
 03:50 Lijepom našom: Brdovec - Šenkovec
 04:50 Plodovi zemlje

06:35 Najava programa
 06:40 Mladi glazbenik za Euroviziju
 07:25 Mala TV
 --:-- TV vrtić: Vjeverica
 --:-- Brlag: Ribe
 --:-- Tajni dnevnik patke Matilde: Tko se nije skrio (R)
 07:55 Vesele trojke, crtana serija
 08:20 Hamtaro, crtana serija
 08:45 Merlin 2, serija za djecu
 10:55 Kvittfjell: Skijanje (M) - superG, prijenos
 12:05 Kardinal vjere, ljubavi i pravde - dokumentarni film
 13:30 Ciklus nostalgija: Prokletstvo Pinka
 15:50 Magazin Lige prvaka
 16:15 Olimp - sportska emisija
 17:25 Rukomet, Seha liga: Nexa - Vardar, prijenos
 19:05 Simpsoni 20
 19:30 Glazba, glazba... evergreen
 20:00 Alvarez Kelly, američki film
 21:50 Filmski boutique: Jedan

vlak za dvije skitnice, američki film
 23:50 Posebni dodaci, emisija o filmu
 00:05 Ciklus korejskog filma: Oldboy, južnokorejski film
 02:00 Glazbeni specijal
 02:25 Noćni glazbeni program

05:20 Bijela grofica, igrani film
 07:30 TV Izlog
 07:45 Braća, serija 7/13
 08:10 Klub otpisanih, serija
 08:40 Peppa, crtana serija R
 08:45 Peppa, crtana serija
 08:55 Winx, crtana serija
 09:20 Gormiti, crtana serija
 09:45 Ptica trkačica, crtana serija
 10:10 Magazin Lige prvaka
 10:40 Zauvijek susjedi, serija R
 11:55 Larin izbor, serija R
 14:00 Crni Talijan, igrani film
 15:35 Nad lipom 35, show
 16:45 xXx 2: Stanje pripravnosti igrani film R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 xXx 2: Stanje pripravnosti igrani film R - nastavak
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Zlatni kompas, film
 22:15 Red Carpet, showbiz magazin
 23:35 Razbijač 2: Naplata, igrani film R
 01:25 Braća po oružju, film
 02:55 Gospodari iluzija, show
 03:45 Red Carpet, showbiz magazin R
 04:55 Braća, serija R
 05:20 Klub otpisanih, serija R
 05:45 Gospodari iluzija, show R
 06:30 Kraj programa

06:05 RTL Danas, informativna emisija (R)
 06:40 X- Men, animirani film (R)
 07:00 Moji džepni ljubimci, animirani film (R)
 08:35 Ruža vjetrova, serija (dvije epizode) (R)
 10:40 Otok, dramska serija (dvije epizode)
 13:00 Noć u muzeju, igrani film, komedija
 15:00 Svemoguća Evan, igrani film, komedija (R)
 16:40 Ljubav je na selu, dok. sapunica (R)
 17:40 Ekkluziv Vikend, magazin
 18:30 RTL Danas
 19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija

HRT1 5.3.2012. 20:35

TITO - posljednji svjedoci testamenta, dokumentarna serija
 Godina proizvodnje: 2011.
 Naslov epizode: PROCVAT
 Epizoda: 10

Svjedoci testamenta govore o počecima snažnog i svestranog razvoja Jugoslavije, koja se vidno distancira od sovjetskog modela društvenog i privrednog razvoja. Uvodi se samoupravljanje, raspuštanje seljačke zadruge, provodi se agrarna reforma, počinje razvoj atomskog programa, osniva se Zagrebački velesajam, Leksikografski zavod, umjetnost dobiva sve širi zamah.

Tito vrlo pažljivo brine o svojoj užoj i široj obitelji, 1952. se ženi Jovankom.

1954. Milovan Đilas silazi s političke scene zbog svojih članaka o potrebi za demokratizacijom društva. 1955. Hruščov se ispričava Titu zbog Informbira. Počinju velika Titova putovanja, susret s kralji-

com Elizabetom, Churchillom, dolazi do osnivanja Pokreta nesvrstanih, 1960. Tito posjećuje Ameriku odnosno Kennedya. Od 1960. jača privredna i društvena liberalizacija, 1964. dolazi do otvaranja jugoslaven-skih granica prema Zapadu.

Trajanje: 56 min.

Scenarij: Lordan Zafranović i Mira Šušar
 Redatelj: Lordan Zafranović

Produkcija: HRT, Kinodokument, Gama studio

Urednik Dokumentarnog programa: Ninoslav Lovčević

20.00 TV premijera: Pogrešno skretanje kod Taoha, film, kriminalistički triler
 21.35 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica
 22.35 CSI: Miami, serija (tri epizode)
 01.05 Astro show, emisija uživo
 02.05 RTL Danas, (R)
 02.40 Noć u muzeju, igrani film, komedija

PONEDJELJAK 5.3.2012.

05:37 Najava programa
 05:42 Rijeka: More
 06:12 Mir i dobro
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:12 Lugarnica 18, serija
 10:00 Vijesti
 10:10 Vijesti iz kulture
 10:15 Overland 5 - Od Pekinga do Rima: Pakistan/ Afganistan, dokumentarna serija
 11:10 Sve će biti dobro, serija
 12:00 Dnevnik
 12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 13:15 Dr. Oz, talk show
 14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:40 Glas domovine
 15:15 Ponos Ratkajevih, serija
 16:05 Alisa, slušaj svoje srce
 17:00 Vijesti u pet
 18:20 8. kat, talk-show

19:12 20pet, kviz
 19:30 Dnevnik
 20:12 TV Bingo
 20:35 Tito - posljednji svjedoci testamenta: Procvat, dok. serija
 21:35 Puls Hrvatske
 22:40 Rekonstrukcija: TBF
 23:10 Dnevnik 3
 23:35 Vijesti iz kulture
 23:45 Svijet profita
 00:15 Eroica, dok. film
 01:05 In medias res
 01:50 Dr. House 7, serija
 02:35 Tračerića 3, serija
 03:15 Zločinački umovi 5, serija
 04:00 Skica za portret
 04:05 Svijet profita
 04:35 Lugarnica 18, serija
 05:20 8. kat, talk-show

06:35 Najava programa
 06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 07:25 Teletubbies, animirana serija
 07:50 Mala Tv
 --:-- TV vrtić
 --:-- Brlag: Sove
 --:-- Čarobna ploča - II razred
 08:20 Mega Mindy, serija
 08:45 Connor na tajnom zadatku, serija za mlade
 09:10 Školski sat: Vrijeme bakterija
 10:00 Alisa, slušaj svoje srce
 10:45 Degraasi Novi naraštaj 3, serija za mlade
 11:10 Žderonja 2, crtana serija
 11:35 Ružiona
 12:05 Glazba, glazba... (R)

12:20 KS Automagazin
 12:50 4 zida
 13:20 Gospodica medvjedica, njemačko-kanadski film (R)
 14:55 Crtani film
 15:05 Degraasi Novi naraštaj 3, serija za mlade
 15:30 Obična klinka, serija
 15:55 Školski sat: Vrijeme bakterija
 16:40 Mala Tv:
 --:-- TV vrtić
 --:-- Brlag: Sove
 --:-- Čarobna ploča, II. razred
 17:10 Doktor Who 3, serija
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:30 Downton Abbey, serija
 19:20 Simpsoni 20
 20:00 In medias res
 20:50 Top Gear 10: Polar Special, dok. serija
 21:40 Dr. House 7, serija
 22:25 Tračerića 3, serija
 23:10 Zločinački umovi 5
 23:55 Kalifornikacija 3, serija
 00:25 Retrovizor: Nove avanture stare Christine 4, humoristična serija (R)
 00:50 Retrovizor: Mercy 1
 01:35 Retrovizor: Monk 7
 02:20 Noćni glazbeni program

06:05 I tako to..., serija
 06:35 Nate Berkus show
 07:30 Jumanji, crtana serija
 07:55 Bumba, crtana serija
 08:10 TV izlog
 08:25 Kad lišće pada, serija R
 09:25 TV izlog
 09:40 Izgubljeni čast, serija R

11:40 Inspektor Rex, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Inspektor Rex, serija
15:25 Walker, teksaški
rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
21:00 Larin izbor, serija
22:05 Večernje vijesti
22:25 Oceanovih dvanaest,
igrani film
00:45 Braća po oružju,
igrani film R
02:20 Opasna igra, serija
03:05 Seinfeld, serija 75/180
03:30 CSI Prag, serija 9/13
04:25 Ezo TV, tarot show
05:15 Dnevnik Nove TV R
06:05 Kraj programa

06:00 RTL Danas, (R)
06:35 Dragon Ball Z
07:00 PopPixie, crtani film
07:15 Moji džepni ljubimci,
animirani film
07:30 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode) (R)
09:35 Ekkluziv Vikend,
magazin (R)
10:15 Večera za 5, lifestyle
emisija (R)
11:20 Vatrene nebo, telenovela
(dvije epizode)
13:20 Ruža vjetrova, serija (R)
14:10 Krv nije voda, serija (R)
15:05 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
20:50 Strava nam moru:
Potonuće Coste
Concordije, dokumentarni
21:45 Pod opsadom, igrani
film, akcijski triler
23:40 RTL Vijesti
23:55 CSI: Miami,
serija (dvije epizode)
01:30 Astro show, emisija uživo
02:30 CSI: Miami, serija
03:15 RTL Danas, (R)

**UTORAK
6.3.2012.**

06:07 Najava programa
06:12 Treća dob, emisija za
umirovljenike
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti

07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
07:40 Dobro jutro, Hrvatska
09:12 Lugarnica 18, serija
10:00 Vijesti
10:10 Vijesti iz kulture
10:15 Overland 5 -
Od Pekinga do Rima:
Afganistan/Iran,
dokumentarna serija
11:10 Debbie Travis
preuređuje 1
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zovim, vrijeme
stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:10 Među nama
14:40 Znanstvena petica
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
17:22 Hrvatska uživo
18:20 8. kat, talk-show
19:12 20pet, kviz
19:30 Dnevnik
20:12 Sve u 7!, kviz
21:05 U Europi,
dokumentarna serija
21:40 24 (8), serija
22:30 Otvoreno
23:10 Dnevnik 3
23:35 Vijesti iz kulture
23:40 Meštar od svega - Luko
Paljetak, dok. film
00:30 Ciklus europskog filma:
Postani čovjek,
francusko-belgijsko-
izraelsko-talijanski film
02:55 In medias res
03:40 Zločinački umovi 5
04:25 Skica za portret
04:35 Lugarnica 18, serija
05:20 8. kat, talk-show

06:35 Najava programa
06:40 Kad zovim, vrijeme
stane - telenovela
07:25 Teletubbies, animirana
serija
07:50 Mala Tv:
--- TV vrtić: Ljubimac
--- Ninin kutak:
Vjetrokaz (R)
--- Oblutak posprema svoje
igračke, crtani film
--- Danica i udav
08:20 Mega Mindy, serija
08:45 Connor na tajnom
zadatku, serija za mlade
09:10 Školski sat: Tko je
danas inicijator u vezi
10:00 Alisa, slušaj svoje srce
10:45 Degrassi Novi naraštaj
3, serija za mlade
11:10 Žderonja 2, crtana serija
11:33 Rekonstrukcija: TBF
12:00 Glazba, glazba... (R)
12:15 Top Gear 10: Polar
Special, dok. serija

13:35 Mali Bigfoot 2:
Putovanje kući,
američki film
15:05 Degrassi Novi naraštaj
3, serija za mlade
15:30 Obična klinka, serija
15:55 Školski sat: Tko je
danas inicijator u vezi
16:40 Mala Tv:
17:10 Doktor Who 3, serija
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Simpsoni 20
19:00 Hokej, Ebel liga -
1. utakmica polufinala,
prijenos
21:45 Nikad se nisam
poljubila, američki film
23:30 Tračerića 3, serija
00:15 Ružiona
00:45 Zločinački umovi 5
01:30 Bez oduševljenja,
molim! 7 - serija
02:00 Retrovizor: Nove
avanture stare Christine
4, humoristična serija (R)
02:25 Retrovizor: Mercy 1
03:10 Retrovizor: Monk 7
03:55 Noćni glazbeni program

06:05 I tako to..., serija
06:35 Nate Berkus Show
07:30 Jumanji, crtana serija
07:55 Bumba, crtana serija
08:10 TV izlog
08:25 Kad lišće pada, serija R
09:25 TV izlog
09:40 Izgubljena čast, serija R
10:40 Inspektor Rex, serija R
11:40 Walker, teksaški
rendžer, serija R
12:40 IN magazin R
13:30 Larin izbor, serija R
14:30 Inspektor Rex, serija
15:25 Walker, teksaški
rendžer, serija
16:25 Zauvijek susjedi, serija
17:00 Vijesti Nove TV
17:25 IN magazin
18:05 Kad lišće pada, serija
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Izgubljena čast, serija
20:40 Liga prvaka: Benfica -
Zenit St. Petersburg,
prijenos
22:40 Večernje vijesti
23:00 Mr. Bean, serija
23:30 Sažeci Lige prvaka
00:00 Farma smijeha, film
01:50 Opasna igra, serija
02:35 Seinfeld, serija 76/180
03:00 CSI Prag, serija 10/13
03:55 Ezo TV, tarot show
04:55 Dnevnik Nove TV R
05:45 IN magazin R
06:15 Kraj programa

06:05 RTL Danas, (R)

06:40 Dragon Ball Z
07:05 PopPixie, crtani film
07:20 Moji džepni ljubimci,
animirani film
07:35 Cobra 11, akcijska serija
(dvije epizode) (R)
09:40 Ekkluziv Tabloid, (R)
10:10 Večera za 5, (R)
11:15 Vatrene nebo, telenovela
(dvije epizode)
13:25 Ruža vjetrova, serija (R)
14:20 Krv nije voda, serija (R)
15:10 Cobra 11, (dvije epizode)
16:55 RTL 5 do 5
17:05 Večera za 5
18:00 Ekkluziv Tabloid
18:30 RTL Danas
19:05 Krv nije voda, serija
20:00 Ruža vjetrova, serija
20:50 TV premijera: Djevojka
mog prijatelja, film
22:45 TV premijera: Simpsoni
film, igrani film,
animirana komedija
00:15 RTL Vijesti
00:30 Strava nam moru:
Potonuće Coste
Concordije, dok. (R)
01:30 Astro show, emisija uživo
02:30 Djevojka mog prijatelja,
film, komedija (R)
04:15 RTL Danas, (R)

**SRIJEDA
7.3.2012.**

06:07 Najava programa
06:12 Među nama
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:12 Lugarnica 18, serija
10:00 Vijesti
10:10 Vijesti iz kulture
10:15 Overland 5 - Od
Pekinga do Rima:
Iran/Irak/Jordan/Egipat/
Izrael, dok. serija
11:10 Debbie Travis
preuređuje 1
12:00 Dnevnik
12:30 Kad zovim, vrijeme
stane - telenovela
13:15 Dr. Oz, talk show
14:00 Vijesti uz hrvatski
znakovni jezik
14:10 Riječ i život
14:40 Indeks
15:15 Ponos Ratkajevih, serija
16:05 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti u pet
17:22 Hrvatska uživo
18:20 8. kat, talk-show
19:10 20pet, kviz
19:20 Loto 7/39
19:30 Dnevnik
20:12 Misija: Zajedno
21:05 Paralele
21:35 24 (8), serija
22:25 Otvoreno
23:10 Dnevnik 3

23:35 Vijesti iz kulture
23:45 Drugi format
00:50 Vrijeme je za jazz:
65 godina Jazz orkestra
HRT-a, glazba Zorana
Šćekića
02:25 In medias res
02:50 Zločinački umovi 5
03:35 Skica za portret
03:55 Drugi format
04:40 Lugarnica 18, serija
05:25 8. kat, talk-show

06:35 Najava programa
06:40 Kad zovim, vrijeme
stane - telenovela
07:25 Teletubbies
07:50 Mala Tv:
--- TV vrtić: Metar
--- Gazoon: Kamufლაža
--- Poštar pat: Odbjegli zmaj
08:20 Mega Mindy, serija
08:45 Connor na tajnom
zadatku, serija za mlade
09:10 Školski sat: Učimo dizajn
10:00 Prijenos sjednice
Hrvatskog sabora
13:35 Mariken, nizozemsko-
belgijski film
15:05 Degrassi Novi naraštaj
3, serija za mlade
15:30 Obična klinka, serija
15:55 Školski sat: Učimo dizajn
16:40 Mala Tv:
17:10 Doktor Who 3, serija
18:00 Regionalni dnevnik
18:20 Županijska panorama
18:30 Tree Hill 7, serija
19:15 Simpsoni 20
19:40 Glazba, glazba...
20:00 In medias res
20:25 Nogometna Liga prvaka
- emisija
20:40 Nogometna Liga
prvaka: Barcelona -
Bayer 04, 1. poluvrijeme
21:40 Nogometna Liga
prvaka: Barcelona -
Bayer 04, 2. poluvrijeme
22:35 Nogometna Liga prvaka
- emisija
23:05 Zločinački umovi 5
23:50 Kath&Kim 1,
humoristična serija
00:15 Retrovizor: Nove
avanture stare Christine
4, humoristična serija (R)
00:40 Retrovizor: Mercy 1
01:25 Retrovizor: Kojak 1
02:15 Noćni glazbeni program

06:20 I tako to..., serija
06:50 Nate Berkus Show
07:45 Jumanji, crtana serija
08:10 Bumba, crtana serija
08:25 TV izlog
08:40 Kad lišće pada, serija R
09:40 TV izlog

09:55 Izgubljena čast, serija R
 09:45 Inspektor Rex, serija R
 10:45 Walker, teksaški rendžer, serija R
 11:45 IN magazin R
 12:35 Farma smijeha, film R
 14:30 Inspektor Rex, serija
 15:25 Walker, Teksasški rendžer, serija
 16:25 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Izgubljena čast, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Krv i ples, igrani film
 00:35 Opasne strasti, film
 02:15 Opasna igra, serija
 03:00 Seinfeld, serija 77/180
 03:25 CSI Prag, serija 11/13
 04:20 Ezo TV, tarot show
 05:15 Dnevnik Nove TV R
 06:05 Kraj programa

06.05 RTL Danas, (R)
 06.40 Dragon Ball Z
 07.05 PopPixie, crtani film
 07.20 Moji džepni ljubimci, animirani film
 07.35 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode) (R)
 09.40 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10.10 Večera za 5, (R)
 11.15 Vatro nebo, (dvije epizode)
 13.25 Ruža vjetrova, serija (R)
 14.20 Krv nije voda, serija (R)
 15.10 Cobra 11, (dvije epizode)
 16.55 RTL 5 do 5
 17.05 Večera za 5

18.00 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.05 Krv nije voda, serija
 20.00 Ruža vjetrova, serija
 20.50 Mentalist, dramska serija (dvije epizode)
 22.25 CSI: NY, (dvije epizode) (R)
 00.00 RTL Vijesti
 00.15 Simpsoni film, film, animirana komedija (R)
 01.35 Astro show, emisija uživo
 02.35 Mentalist, (dvije epizode)
 04.05 RTL Danas, (R)

**ČETVRTAK
8.3.2012.**

06:07 Najava programa
 06:12 Riječ i život
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 09:12 Lugarnica 18, serija
 10:00 Vijesti
 10:10 Vijesti iz kulture
 10:15 Overland 5 - Od Pekinga do Rima: Izrael/Palestina, dok.serija
 11:10 Debbie Travis preuređuje 1
 12:00 Dnevnik
 12:30 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 13:15 Dr. Oz, talk show
 14:00 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:10 Trenutak spoznaje
 14:40 Hrvatska kronika BiH
 14:55 Kulturna baština
 15:15 Ponos Ratkajevih, serija
 16:05 Alisa, slušaj svoje srce

17:00 Vijesti u pet
 17:22 Hrvatska uživo
 18:16 Žuži se potuži..., dokumentarni film
 19:12 20pet, kviz
 19:30 Dnevnik
 20:12 8. kat, talk-show
 20:55 Sve u 71, kviz
 21:45 Pola ure kulture
 22:15 Ciklus dobitnika Oscara: Privedite osumnjičene, američko-njemački film
 00:05 Dnevnik 3
 00:40 Kardinal vjere, ljubavi i pravde - dok. film
 02:00 Jacques Houdek, snimka koncerta
 03:00 Zločinački umovi 5
 03:45 Reprizni program
 04:35 Lugarnica 18, serija
 05:20 8. kat, talk-show

06:35 Najava programa
 06:40 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 07:25 Teletubbies
 07:50 Mala Tv:
 08:20 Mega Mindy, serija
 08:45 Connor na tajnom zadatku, serija za mlade
 09:10 Školski sat: Žene
 10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13:20 Mary White, američki film (R)
 15:05 Degraasi Novi naraštaj 3, serija za mlade
 15:30 Obična klinka, serija
 15:55 Školski sat: Žene
 16:40 Mala Tv:

17:10 Doktor Who 3, serija
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:55 Nogomet, Europska liga: Sporting - Manchester City, prijenos
 20:50 Nogomet: Europska liga, emisija
 21:00 Nogomet, Europska liga: Manchester UTD - Athletic B, prijenos
 22:55 Nogomet: Europska liga, emisija
 23:10 Zločinački umovi 5
 23:55 Uvijek je sunčano u Philadelphiji 5, serija
 00:20 Retrovizor: Nove avanture stare Christine 4, humoristična serija (R)
 00:45 Retrovizor: Mercy 1
 01:30 Retrovizor: Kojak 1
 02:20 Noćni glazbeni program

06:05 I tako to..., serija
 06:35 Nate Berkus Show
 07:30 Jumanji, crtana serija
 07:55 Bumba, crtana serija
 08:10 TV izlog
 08:25 Kad lišće pada, serija R
 09:25 TV izlog
 09:40 Izgubljena čast, serija R
 10:40 Inspektor Rex, serija R
 11:40 Walker, teksaški rendžer, serija R
 12:40 IN magazin R
 13:30 Larin izbor, serija R
 14:30 Inspektor Rex, serija
 15:25 Walker, teksaški rendžer, serija
 16:25 Zauvijek susjedi, serija
 17:00 Vijesti Nove TV

17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Izgubljena čast, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Provjereno
 23:25 Vraćanje duga, film
 01:15 Krv i ples, igrani film, R
 03:15 Glupost nije prepreka
 03:40 Sjedi i šuti!, serija
 04:05 Ezo TV, tarot show
 05:05 Dnevnik Nove TV R
 05:55 Kraj programa

06.05 RTL Danas, (R)
 06.40 Dragon Ball Z
 07.05 PopPixie, crtani film
 07.20 Moji džepni ljubimci
 07.35 Cobra 11, (dvije epizode) (R)
 09.40 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10.10 Večera za 5, (R)
 11.15 Vatro nebo, (dvije epizode)
 13.25 Ruža vjetrova, serija (R)
 14.20 Krv nije voda, serija (R)
 15.10 Cobra 11, (dvije epizode)
 16.55 RTL 5 do 5
 17.05 Večera za 5
 18.00 Ekkluziv Tabloid
 18.30 RTL Danas
 19.05 Krv nije voda, serija (R)
 20.00 Ruža vjetrova, serija
 21.00 Kost, (dvije epizode)
 22.30 CSI, kriminalistička serija (dvije epizode)
 00.05 RTL Vijesti
 00.20 CSI: NY, (dvije epizode) (R)
 01.50 Astro show, emisija uživo
 02.50 CSI, (dvije epizode)
 04.20 RTL Danas, informativna emisija (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od pone-
 djeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-
 televizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice,
 emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16
 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz Sta-
 nišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18:30 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrt-
 kom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 14,40 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov
 prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH •
 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični
 savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

Poetski predah • Popularne melodije - zabavna
 glazba (ponedjeljkom) • Na valovima hrvatske glaz-
 bene tradicije - narodna glazba (utorkom) • Veliki
 majstori glazbe - ozbiljna glazba (srijedom) • Rock
 vremeplov (četvrtkom) • Minute za jazz (petkom)

19,30 - 20,00

Europski magazin - magazin Radija Deutsche
 Welle (ponedjeljkom) • Kulturna povijest (utorkom)
 • Znanjem do zdravlja (srijedom) • Razmišljanje
 dopušteno (četvrtkom) • Tjedni vodič (petkom)

20,00 - 20,30

»U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • Aktual-
 je (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kul-
 tur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche
 Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«
 - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

Narodna glazba • Blic vijesti i
 odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
 Subota

18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 Vojvodanski tjedan
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 Vjerska emisija, duhovna glazba
 • 20,00 Divni novi svijet
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
 zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 Putnici kroz vrijeme - emisija za djecu
 Hrvatskoga radija
 • 20,00 Hrvatima izvan domovine - emisija Pitomog
 radija iz Pitomače (RH)
 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

NOGOMET

Prozivka

SONTA – Pripreme nogometaša sončanskog Dinama započele su prozivkom u nedjelju, 26. veljače. Na pomoćnom terenu stadiona »Plavih« okupilo se sedamnaest igrača, spremnih za napore zimskih priprema. Trener *Željko Vidaković* i njegov pomoćnik *Stevan Grbić*, pored nogometaša koji su započeli pripreme, moći će u proljetnom dijelu prvenstva MOL Sombor – Apatin – Odžaci – Kula računati na još nekoliko mladića koji su odsustvovali s prozivke zbog igranja za kadetsku ekipu Dinamove nogometne škole. »Raduje me ovakav odaziv igrača, a još me više raduje i to što možemo ozbiljno računati na nekoliko članova kadetske ekipe, poniklih u nogometnoj školi. Natjecateljski rezultati nam nisu prioritet, svoj rad smo podredili daljnjem pomlađivanju i na taj način stvaranju jedne stabilne ekipe, koja će u budućnosti imati puno veće domete u natjecanju«, kaže prvi trener Vidaković.

I. A.

Subotičanke bolje

OSIJEK – Na stadionu u Gradskom vrtu u subotu, 25. veljače, u Osijeku je odigrana međunarodna nogometna utakmica između ŽNK Osijek i ŽFK Spartak iz Subotice, a gošće su bile bolje i slavile s 4-2. Bio je to sudar ponajboljih ekipa Hrvatske i Srbije, a domaće su djevojke odmah krenule silovito i za 15 minuta već su imale vodstvo 2 - 0, jer je nezaustavljiva *Lojna* zabila u 9. minuti za 1 - 0 i odmah u 14. za 2 - 0. Rano vodstvo kao da je uspavalo domaće, pa su gošće već u 20. minuti smanjile na 2 - 1 i tako se

otišlo na odmor. Što su im treneri rekli nije nam poznato, no očito je *Boris Arsić* bio sugestivniji, jer je *Damjanovićeva* svojim drugim golom već u 66. minuti izravnala na 2 - 2, pa tako gošće preuzimaju inicijativu. To su naplatile u 76. minuti pogotkom *Saške Savanović*, a konačan rezultat 4-2 postavila je *Anja Adamov* u 88 minuti. Obje su ekipe pokazale da zaslužuju šampionske naslove, no gošće su bile bolje i znalački iskoristile uspješno odrađene pripreme na Zlatiboru.

S. Ž.

ŠAH

Osijek Open

OSIJEK – Otvoreno prvenstvo Osijeka u šahu održano je prošloga vikenda u VIP-dvorani Gradskoga vrta u jakoj konkurenciji 62 šahista, najviše iz Hrvatske, od Belog Manastira do Dubrovnika, uz

sudjelovanje 4 velemajstora, 2 internacionalna majstora i desetak FIDE majstora. Turnir je određen za FIDE i Cro rejting listu, odigran prema švicarskom sustavu u 7 kola, a prvo je mjesto i 3.500 kuna osvojio *Siniša Dražić*, velemajstor iz Novoga Sada, drugi je bio *Bojan Medak*, FIDE majstor iz Osijeka, član ŠK Ilok iz Iloka, inače pobjednik Osijek Opena u 2010. godini, a treće mjesto je osvojio velemajstor *Zoran Jovanović*, prošlogodišnji pobjednik turnira, član ŠK ETF iz Osijeka. Titulu najbolje rangiranog šahista Osječko-baranjske županije ponio je *Grgur Dulić*, Subotičanin na radu u Osijeku, inače član ŠK Beli Manastir iz istoimenoga grada.

S. Ž.

NAJBOLJI SPORTAŠI SUBOTICE

Medalja Lajoša Vermeša za najbolje

SUBOTICA – Šesti put od proglašenja izbora za najboljeg sportaša Subotice, koji nosi naziv velikog mecene subotičkog sporta *Lajoša Vermeša*, u ponedjeljak, 27. veljače, u Čitaonici Gradske knjižnice dodijeljena su priznanja najuspješnijima u protekloj

godini. Prvo mjesto i zlatna medalja, prema izboru sportskih novinara i djelatnika, pripalo je odbojkašu *Luki Mediću* koji je osvojio tri zlatne medalje s kadetskom reprezentacijom Srbije na svjetskom, europskom i balkanskom prvenstvu. Srebrna medalja pripala je vrataru NK Zlatibor voda i mladom reprezentativcu *Branimiru Aleksiću*, dok je brončano odličje s likom Lajoša Vermeša pripalo biciklistu *Gaboru Kasi*. Najbolji sportski kolektiv je ženski odbojkaški klub Spartak NIS, a priznanje za sportski rekord godine dobila je mlada plivačica *Milica Šoštarec*. Svi sportaši i sportašice koji su osvojili glasove članova žirija nagrađeni su prigodnom diplomom i knjigom »Velosiped gospodina Vermeša«.

FLASH VIJESTI

- * ODBOJKA, Superliga žene: Spartak NIS – Vojvodina 3:0
- * KOŠARKA, Prva B liga: Spartak – Radnički (O) 91:66
- * KOŠARKA, Prva liga žene: Spartak – Crvena zvezda 66:84
- * RUKOMET, Prva liga Srbije: Novi Pazar – Spartak Vojput 22:22
- * PLIVANJE, Zimsko prvenstvo Srbije, Novi Sad: Plivači Spartaka osvojili 8 medalja
- * DŽUDO, Turnir »Maksim Jančić«, Turija: Uspješan nastup mladih džudista Spartaka.

TOMISLAV SIVIĆ, NOGOMETNI TRENER

Rezultati govore

*U svim sredinama
u kojima je dosada
radio ostavio je
zavidan učinak*

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Trenerska karijera Tomislava Sivića započela je 1995. godine na dalekim Farskim (Ovčjim) otocima, usporedo s okončanjem aktivnim bavljenjem nogometom i već od samoga starta bila je ispunjena rezultatima i uspjesima koji su odmah ukazivali na veliki strateški talent i osjećaj za vođenje momčadi. Povratkom u Srbiju 2002. godine, sljedećih nekoliko godina vodi kadetsku nogometnu reprezentaciju, a potom slijedi odlazak u Mađarsku i povijesno uvođenje Kecskemeta u Prvu mađarsku ligu, rad s omladinskom reprezentacijom Srbije i još jedan, trijumfalniji povratak u Kecskemet s kojim je 2010. godine osvojio mađarski Kup. Nakon jesenske polusezone, Sivić je napustio klub i sada je u pregovorima oko novog trenerskog angažmana.

»Nakon vrlo uspješne polusezone u kojoj je osvojen rekordan broj bodova, vlasnik kluba je u skladu s postojećom krizom i recesijom odlučio napraviti određene financijske rezove koji su uvjetovali promjenu igračkog kadra i realizaciju određenih planiranih ciljeva, pa smo se sporazumno rastali. Iz Mađarske, konkretno iz Kecskemeta, nosim jako pozitivne dojmove jer sam u dva navrata uspio napraviti

velike rezultate s jednim malim klubom uvodeći ga u Prvu ligu i potom osvajajući nacionalni kup, što su najveći uspjesi u stogodišnjoj tradiciji njegova postojanja«, obrazložio je Tomislav Sivić svoju aktualnu poziciju.

USPOREDBA

Kao iskusnog nogometnog stručnjaka koji dobro poznaje prilike u okruženju, zamolili smo ga za usporedbu kvalitete ligaškog nogometa u Mađarskoj, Srbiji i Hrvatskoj.

»Mnogo toga je slično, ali osobno mislim kako se bolje utakmice igraju u Mađarskoj, ponajprije zbog kvalitetnije infrastrukture i opremljenosti svih prvoligaških stadiona koji imaju reflektore i mogućnost odigravanja noćnih susreta. Također, što je izuzetno važno za vrednovanje kvalitete, u Mađarskoj se igra za gol više što pridonosi atraktivnijem nogometnom doživljaju.

Napose, država je napravila veliki iskorak u odnosu na okruženje, formirajući i finansirajući 12 nogometnih akademija, što u konačnici vodi prema kvalitativnom unapređenju i razvijanju nogometa na mađarskim prostorima. Sve to već počinje donositi prve rezultate, ponajprije u mladim starosnim selekcijama i u budućnosti treba očekivati

još značajnije rezultatske pomake. S druge strane, nogometaši koji s naših prostora dolaze u Mađarsku još uvijek predstavljaju velika pojačanja za bilo koju momčad i individualno gledano su još uvijek bolji od tamošnjeg igračkog kadra«.

RAD S MLADIM IGRAČIMA

Jedan dio trenerske karijere Sivić je posvetio radu s mladim starosnim kategorijama koji mu je dodatno izoštrio sposobnost ranog prepoznavanja igračke kvalitete i pravilnog selektiranja perspektivnih budućih prvotimaca.

»Smatram to svojom stručnom kvalitetom i prednost u radu, i dosta rijetko pravim pogreške u procjeni pojedinih igrača, što je zasluga mog dugogodišnjeg rada u Nogometnom savezu Srbije na izborničkim pozicijama mladih reprezentativnih kategorija. U tom poslu se jednostavno već zarana mora vidjeti nešto što

Uvijek spakirani koferi

Moja obitelj se svih ovih godina navikla na moje napola spakirane kofere, jer takav je posao nogometnog trenera i nikada se ne zna gdje je sljedeća radna destinacija.

drugi ne vide i već zarana početi pripremu pojedinog, talentiranog igrača čineći sve u smjeru njegovog pravilnog razvijanja i sazrijevanja. Od igrača s kojima sam radio svakako bih izdvojio *Sulejmanija* koji je trenutačno jedan od glavnih napadača velikog Ajaxa, *Rajkovića* koji nastupa za Hamburger i još mnogo perspektivnih nogometaša čije vrijeme tek dolazi. Problem transformacija talentiranog juniora u kvalitetnog seniora je jedan složen proces u kojem se sve mora raditi planski i na dulje staze, a nažalost svjedoci smo čestog propadanja talenata koji jednostavno intelektualno ne mogu izdržati pritisak prvog velikog ugovora, preseljenja u veću sredinu i adaptaciju na nju. Upravo zbog toga je priprema i formiranje mladog nogometaša velika stvar koju moraju provoditi samo iskusni, školovani nogometni stručnjaci«, naglasio je Sivić.

STRUČNOST

»Uvijek kada dođem u novu sredinu, isprva od vodstva kluba zatražim mjesec dana za upoznavanje situacije i čak ni ne inzistiram odmah na ugovoru. Odmah nastojim sagledati mogućnosti igračkog kadra i potencijal klubskih čelnika i ukoliko vidim da ima 'kemije' spreman sam jamčiti za rezultat, što se događalo u svim sredinama u kojima sam u proteklom trenerskim godinama radio. Mnogo sam uložio u svoje nogometno usavršavanje i nikada ne mislim prestati stručno napredovati, jer nogomet je igra koja stalno ide naprijed. Uz kontinuirani rad u klubovima i reprezentativnim selekcijama, svaki slobodan prostor koristio sam za obilazak velikih klubova poput Liverpoola, Ajaxa, PSV-a i dr., nastojeći uspoređivati različite načine rada po kojima su jake momčadi prepoznatljive. Kombinirajući svoja i iskustva svojih renomiranih kolega, nastojim još više unaprijediti trenersku vještinu«, zaključio je na koncu razgovora Tomislav Sivić, za čije ćemo velike rezultate zasigurno još čuti.

POGLED S TRIBINA

Operacija Euro 2012.

Prijateljskim susretom protiv Švedske nogometna reprezentacija Hrvatske započinje ciklus oglednih utakmica pred nastup na Europskom prvenstvu u Poljskoj i Ukrajini. Nažalost, zbog tiskarskih rokova nismo u mogućnosti znati rezultat susreta koji se odigrao u večernjem terminu u srijedu, 29. veljače, ali zasigurno znamo kako je datum simboličan s obzirom da se radi o danu koji je u kalendaru samo tijekom prijestupne godine. Također znamo kako se ni rezultati pripremni ogleda u ciklusu priprema pred velika natjecanja ne uzimaju previše opterećujuće, jer je u pitanju posao formiranja najboljeg mogućeg sastava i ovakvi dueli su odlična prilika za »kalkulacije i pretumbacije«. Poznavajući izbornika Bilića znamo kako on i pokraj svega nabrojanog uvijek ide na pobjedu i svojim »fajterskim stilom«, po kojem je bio poznat kao britki obrambeni igrač, nikada neće podlegnuti nikakvim

kalkulacijama, pa makar se radilo o pripremnom, prijateljskom susretu. Švedi su odabrani jer svojom formacijom i načinom igre sliče Irskoj, protivniku iz kvalifikacijske euro skupine, pa ćemo vidjeti na koji način su Srna, Modrić i ostali momci u novim kockastim majicama uspjeli parirati momčadi koju predvodi jedan od najboljih centarfora današnjice, Zlatan Ibrahimović.

Nakon ovoga uvodnog susreta u operaciji Euro 2012, prema već dogovorenom rasporedu, Hrvatsku očekuju još dva kontrolna prijateljska susreta, 25. svibnja protiv Estonije (Rijeka) i 2. lipnja protiv Norveške (Oslo). U međuvremenu reprezentativni stručni stožer imat će pune ruke posla u posmatranju svih kandidata za put na EP, analiziranju njihove forme i igara u klubovima za koje nastupaju, na putu postupnog sužavanja konačnog spiska. Dobra vijest je svakako ponovna »igračka aktivacija« nekoliko standardnih reprezentativaca, ponajprije Čorluke (prešao u Bayer Leverkusen) i Kranjčara (povratnik u momčad Tottenhama), te vratara Pletikose (Rostov) i Subašića (Monaco) koji redovito brane. Ostatak glavne igračke jezgre opet ima drugi problem, poput prvih perjanica Srne i Modrića koji su non stop u igračkom pogonu i do početka Eura imat će u nogama i previše jakih susreta.

Do početka još jednoga velikog natjecanja na koje je Hrvatska izborila plasman ima još dosta vremena i prigoda da se momčad dobro ukomponira, a upravo će vrijeme koje je pred nama pokazati sve.

Je li Hrvatska spremna napraviti veliki iskorak u Poljskoj i »preskočiti« Španjolce i Talijane?

D. P.

NOGOMET

Pobjeda Dinama, remi Hajduka

Susretima 19. kola nastavljeno je nogometno prvenstvo Hrvatske, koje je donijelo novi kiks Hajduka na domaćem terenu (Istra 1961, 1-1) i novu pobjedu Dinamu (Karlovac, 3-0), pa je bodovna razlika branitelja naslova uvećana na osam bodova prednosti.

Ostali rezultati: Osijek – Split 3-2, Lučko – Zagreb 0-1, Slaven – Cibalia 0-1, Šibenik – Inter 2-0, Lokomotiva – Zadar 3-0

Tablica: Dinamo 45, Hajduk 37, Split, Slaven 31, Osijek 29, Lokomotiva 28, Cibalia 26, Zagreb 25,

Rijeka, Inter 24, Zadar 22, Istra 1961 18, Šibenik 17, Lučko 15, Karlovac 14, Varaždin 8

KOŠARKA

Partizan bolji od Cibone

Domaćim porazom od Partizana (77-83), nakon produžetaka, čini se da su košarkaši Cibone propustili priliku hvatanja priključka zoni četvrte pozicije koja vodi na završni turnir za prvaka. Gostujućim porazom protiv Crvene zvezde (87-74) i drugi hrvatski predstavnik, Zagreb CO je u sličnoj situaciji, dok jedino Cedevita i dalje nastavlja s odličnim partijama i pobjedama (Helios, 98-72), držeći drugu poziciju na tablici regionalne ABA lige.

RUKOMET

S druge pozicije u doigravanje

Posljednji susret skupine A Lige prvaka donio je hrvatskom šampionu Zagreb CO duel protiv švicarske momčadi Kadetten Schaffhausen, koji nije imao nikakvog rezultatskog značaja za poziciju na tablici. Momčad Ivice Obrvana već prije je osigurala drugu poziciju, ali je pobjeda (31-28) zaokružila rekordni bodovni saldo od 16 poena i pozitivni ulazak u nastavak izlučnog natjecanja u kojemu će protivnik Zagrebašima biti ...

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karađorđev put 2,

- Telefon (danonoćno):

(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na

Internetu: www.funero.co.rs

e-mail: funero@funero.co.rs

Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Izdajem namješteni jednosobni stan na Proizivci, Nade Dimić 40. Tel.: 783 209, zvati od 17 do 20 sati.

Slobodan muškarac (45) upoznao bi slobodnu žensku ozbiljnu osobu bez obveza. Tel.: 063/8533015.

Čamci od bijelog slavonskog hrasta po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064-3467056; www.okrugic-camci.co.rs

Izdajem dvosoban namješteni stan u centru Subotice. Tel.: 064-9699933.

Prodajem prirodne rakije od dunje, šljive i miješanog voća. Tel.: 024-532-179; 0628170152.

Prodajem stan 42 m² u Kerskom naselju. Može zamjena za poljoprivredno zemljište (okolica Starog Žednika, Đurđin, Mala Bosna, Verušić). Cijena: 20.500 eura. Tel.: 069 2355039.

Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisa-ma« iz Subotice moli ljude dobre volje da im daruju polovni pianino ili bolju klavijaturu (sintisajzer) potrebnu za aktivnosti udruge. Predstavnik udruge možete kontaktirati na telefon: 060/016-1167.

Kupujem: plinske boce, plaćam 1000 dinara, krupnjak krupač Odžaci do 70 eura, a Lifam do 50 eura i kupujem traktor IMT ili Rakovica, priključne strojeve, motokultivator. Tel.: 063-8131246.

Izdajem sobe s kupatilom i upotrebom kuhinje u Makarskoj. Parking osiguran. Tel.: 021 6433 – 395; 060 6331 910; 00 385 21 617 909.

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u Tavankutoj ulici, preko puta Blaškova križa, u blizini centra grada. Tel.: 062 513 798.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješteni stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

U Subotici na Radijalcu izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG CATV, za učenika-cu studenta-cu nepušača. Tel.: 024-558227 ili 061-1979116.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješteni stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Torte i kolače pravim. POVOLJNO. Tel.: 024-527-499 i 064-18-39-591.

Prodajem sliku ulje na platnu hrvatskog slikara Ivana Čorka. Slika je stara 50-60 godina. Tel.: 061-139-19-52.

Prodajem ulje lavande, pomaže kod problema s: bakterijom eserihije coli, bronhijalne astme glavobolje. Tel.: 064-29-42-338.

Jeftino se prodaje sljedeća dječja oprema: dječji krevetac, dječja kolica, ljetna kolica, hodalica, hranilica, igračka Kengur, ruksak za nošenje bebe. Tel.: 24-525-232

U najljepšem dijelu Kertvaroša u Subotici 800 m od Gradske kuće prodaje se dio obiteljske kuće cca 60 m spremno za adaptaciju za 15.500 eura. Tel.: 063-8838747 i 024-572-875.

Kupio bih vjetrenjaču za 12V.=750W. Može nekompletna ili neispravna. Tel.: 061 691 92 37.

U Subotici, na Radijalcu, izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG, CATV. Za učenika ili učenicu, studenta, nepušača. Tel.: 024 558 227 ili 061 19 79 116.

Izdajem dvosoban namješteni stan u Zagrebu (Folnegovićevo naselje), 3 kreveta, plinsko grijanje, blizina tramvajske stanice. Cijena: 300 eura. Tel.: 00381 63 8820654 (Srbija) ili 00385 91 1770000 i 00385 98 819437 (Hrvatska).

Prodajem zbirke zadataka za pripremu državne mature za hrvatski, engleski, matematiku, fiziku, kemiju i biologiju. Tel.: 063 8820654.

Tražim mladu žensku osobu koja nije u radnom odnosu za poslove u kući. Tjedno dva puta po par sati. Tel.: 024 520 764. Zvati od 12 do 14 sati.

Povoljno prodajem 80 knjiga iz kompleta »Pet stoljeća hrvatske književnosti«. Tel.: 024/542-754.

Prodajem petosobnu kuću na kat u centru Kertvaroša, može za 2 obitelji, od čvrstog materijala izgrađena 1966.-1968., gradsko grijanje, voda, trofazna struja, parket, cca 200-200 m², plac cca 500 m². Tel.: 024-545-901.

Čamci od belog slavonskog hrasta, po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064-3467056; www.okrugic-camci.co.rs

Primila bih u svojoj kući u Bačkoj Topoli dvije ili tri osobe za izdržavanje; primam i nepokretne. Plaćanje po dogovoru. Tel.: 069-177-17-99.

Pakrac – na prodaju odmah useljiva obiteljska kuća – dvokatnica površine oko 280 m² sa svim priključcima. Dokumentacija o vlasništvu uredna. Tel.: 00 381 62 788 932.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara

☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 40 EURA

☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretpлата na internetsko izdanje tjednika

* **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**

* **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22

VOJVOĐANSKA BANKA

AD MS FIL. SUBOTICA

IBAN: RS3535500000200292421

NIU Hrvatska riječ,

Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:

NIU »Hrvatska riječ«,

Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

DIMNJAČAR MARINKO

Profesija neraskidivo vezana za »sreću«

Piše: Dražen Prčić

menski traje jedna intervencija čišćenja, naš sugovornik odgovara:

»Sve ovisi o konkretnoj situaciji i količini zaprljanosti. Treba vaditi čađ, ići na tavan, biti oprezan da se ne zaprljaju unutarnje prostorije, onda ovisi i o vrsti peći i još nekim drugim čimbenicima, no sve u svemu neki prosjek bi bio od 20 do 30 minuta. U mom rajonu, ovisno o dijelu Malog Bajmoka i starosti kuća, u starijim objektima dominiraju crijepne peći, dok su u novim to najčešće tzv. etažne peći, pa i to onda uvjetuje efektivnu dužinu potrebnog vremena čišćenja.«

DIMNJAČARSKE ZGODE

Zbog već spomenutoga uvriježenog vjerovanja, ljudi koji se bave ovom profesijom često se znaju naći u neobičnim i nesvakidašnjim situacijama.

»Jednom sam stigao u kuću koja je baš slavila rođenje djeteta i jednostavno nisam mogao izići van. U domu je opća sreća, a još je stigao i dimnjačar. Opet bilo je i situacija kada se moja intervencija podudarila s ispraćajem vojnika i priređenim slavljem u njegovu čast i što ćeš nego moraš sjesti i sudjelovati u fešti. S druge strane, bilo je i nemilih situacija kada je moj dolazak bio u posljednji čas, samo malo prije mogućeg izbijanja požara uslijed zapušanja dimnjaka. Ali i onda je on bio pripisan sreći koja se često veže uz našu profesiju. Upravo taj odnos s ljudima čini ovaj posao zanimljivim i zbog toga se namjeravam njime baviti sve do odlaska u mirovinu, a dotad planiram očistiti još mnogo dimnjaka i uvijek biti na usluzi ljudima kojima je potrebna moja profesionalna pomoć«, zaključio je Marinko Vujković Lamić razgovor i pohitao u novu dimnjačarsku akciju.

Prije izvjesnog vremena pokraj mene je na svom biciklu projurio dimnjačar Marinko Vujković Lamić koji u ovo zimsko doba ima pune ruke posla oko brojnih dimnjaka u svom djelovnom rajonu. Potražio sam njegov telefonski broj i pozvao ga u našu redakciju u želji da priču o njegovu poslu zajednički ispričamo našim čitateljima. Posjetio nas je u svojoj radnoj uniformi s alatom koji mu služi za obavljanje posla i započeo razgovor o zanimanju koje, kako kaže, najviše voli.

»Poslom dimnjačara se bavim već petnaest godina uz određene vremenske prekide, a sve je započelo još davne 1985. godine kada sam prvi put odjenuo crnu radnu uniformu. Nakon svršenog stručnog tečaja radio sam do odlaska u vojsku, a potom su uslijedile neke druge životne okolnosti uslijed kojih sam prekinuo dimnjačarsku službu da bih se 'dimnjacima i četkama' vratio 2000. godine i do današnjih dana ostao privržen poslu koji volim«, ukratko je pojasnio Marinko i nastavio:

»Moj dan započinje oblačenjem radne uniforme na kojoj sve mora biti na svome mjestu, od obuće i svih odjevnih dijelova, a napose gumbova. Jer, upravo se naši gumbovi često

znaju 'otkidati za sreću' od strane mnogih prolaznika zbog uvriježenoga narodnog mišljenja i običaja kako dimnjačari donose sreću. Iako zamolim ljude da ih ne kidaju, često to bude uzalud... Ali, što da se radi kada me svi u mom rajonu znaju i uvijek mi mašu, dobacuju, trube autima u prolazu.

POSLO DIMNJAČARA

Pitanje koje se nameće samo po sebi odnosi se na upit kako izgleda biti dimnjačar i kolika je stvarna potreba za uslugama ove profesije koje je nekada bila izuzetno važna i cijenjena. Imali i danas potrebe za njom u vremenima centralnoga i plinskog grijanja.

»Ljudi i danas koriste klasičan način loženja čvrstim energentima, napose što je cijena plina za mnoge preskupa i sve je veći trend povratka na staro, što opet podrazumijeva potrebu za čistim dimnjacima. Osobito kada je bilo jako hladno, tijekom par tjedana početkom veljače. No, tu se onda javljaju određeni problemi,

Alat

U standardni dimnjačarski alat spadaju: četka, otpražnik, ključevi za dimnjak, torbica, odvijač, špakla i dr.

jer ljudi zanemare čistoću svojih dimnjaka i može doći do ozbiljnih problema uslijed zapušanja. Padne cigla unutra, uginula ptica, neki drugi oblik otpada i onda je sve na dimnjačaru i njegovoj vještini. Jer u pitanju su ozbiljne stvari koje ako se zanemare mogu dovesti i do smrtnih slučajeva uslijed mogućeg trovanja i gušenja ugljendioksidom.

Zahvaljujući modernizaciji gradnje kuća i dimnjaka danas je naš posao mnogo jednostavniji jer su u pitanju suvremeni modeli od šamota, za razliku od nekadašnjih starih dimnjaka u koje se moralo ulaziti unutra i na licu mjesta otklanjati nakupljeni talog.«

RADNO VRIJEME

Iako postoji redovito radno vrijeme koje započinje dolaskom u sjedište tvrtke, dimnjačar Marinko kaže kako mu se često dogodi da počne raditi i prije odlaska na radno mjesto ili da ga radna obveza uhvati i nakon svršetka radnog vremena.

»Dogode se, često, situacije i ljudi me jednostavno zaustave i zamole za uslugu čišćenja. E sada, ako je to prije početka službenoga radnog vremena ili nakon njegova završetka, što da se radi. Ne mogu ih odbiti.«

Na laičko pitanje koliko vre-

Mali majstor za stara jela

Kažu da u selima šokačkog Podunavlja podjednako dobro kuhaju i žene i muškarci, a često se mogu vidjeti i dječaci kako njišu kotlić nad veselom vatricom. Današnje generacije djevojčica baš i nisu pretjerano sklone kuhanju, draži su im hot-dogovi, čips i Coca-Cola. No, da svako pravilo ima iznimke potvrđuje primjer trinaestogodišnje Sonćanke, učenice 7. razreda OŠ »Ivan Goran Kovačić«, Maje Andrašić. »Poput

svih svojih prijateljica, uvijek sam o hobijima razmišljala isključivo kao o skupljanju salveta, razglednica, biljega ili značtica. No, tata mi je pojasnio da to može biti i nešto što jako volimo raditi, nešto što nema materijalnu vrijednost, a često nije ni uočljivo na prvi pogled. Sada vidim koliko su moji današnji hobiji sadržajniji od onih za koje sam u djetinjosti dobi mislila da su jedini pravi. Tada sam sakupljala salvete, radovala se svakoj novoj, a

trenutačni me hobiji ispunjavaju velikim zadovoljstvom«, priča nam Maja s rukama do lakata u brašnu. Na štednjaku je lonac sa sosinom čorbom, onakvom kakvu je znala kuhati njezina prabaka Kata, a mala kuharica je za radnim stolom umijesila tijesto za trzane valjuščiće. Blago zarumenjeni obraščići i iskren, djetinji osmijeh odaju veliko zadovoljstvo urađenim. »Svi u obitelji znamo kuhati, a starija sestra Sanja je i učenica srednje kuharske škole u Apatinu. Za mene je kuhinja bila nekakav čarobni svijet još od najranijeg djetinjstva. Palačinke sam pekla još dok sam morala pokraj štednjaka stajati na stolcu. Bilo je i kidanja i ispadanja iz tave, ali sam bila uporna, da ne kažem djetinje tvrdoglava i uz maminu pomoć svladala sam znanje. Danas me jako zanimaju starinska jela koja su kuhale naše bake. Tata kaže da je ovu slatku sosinu čorbu s trzanim valjuščićima kuhala i njegova baka. To jelo obožavamo svi u kući, a isto tako i soparni krumpira i valjušaka, nasuho krumpirma, pile na valjuščiće«, priča Maja dok trza valjuščiće u sosinu čorbu. Osim kuhanja starinskih jela Maja uživa i u pripremi kolača. »Sve je počelo za mamin rođendan prije tri godine. Žarko sam ju željela iznenaditi i uz tatinu neznatnu pomoć ispekla sam slatke medaljončiće. Kada je došla s posla, doista se ugodno iznenadila, izljubila me, a ja sam bila vrlo ponosna na svoje kolače. Jedino je dobar dio poda oko stola bio posut brašnom, ali tko bi još gledao na takve sitnice? Danas s uspjehom pečem kolače svojoj baki Marici, ali isto tako i susjedi baki Kati. One su već u godinama, pa im to više i ne ide od ruke, a ja s velikim zadovoljstvom pomažem starijima. I jednoj i drugoj najčešće spremam majmunov kolač, koji se u maminoj bilježnici s receptima baš tako zove«, smijući se priča Maja i postavlja čorbu na stol.

2. ožujka 2012.

U NEKOLIKO REDAKA

Korizma

Ušli smo u još jednu korizmu. Milosno vrijeme kada bi svaki čovjek ugledajući se na Kristovo uskrsnuće trebao promišljati o svom životu i postupcima, dobijajući novu snagu i razvijajući istinsku ljubav prema svojim bližnjima, ali i svima drugima. Zato je korizma i vrijeme rađanja novoga bića u nama, bića ispunjenog ljubavlju. Ustrajnošću, poniznošću, strpljivošću i svim drugim kvalitetnim osobinama ljudskog roda, u prilici smo dati najbolje od sebe.

FOTO KUTAK

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

Znaju li one cijenu mlijeka?

KVIZ

Miroslav Čačković

Koje godine i gdje se rodio hrvatski kirurg i rendgenolog Miroslav Čačković?

Gdje je stekao liječničko zvanje?

U kojoj bolnici je započeo i proveo cijeli svoj liječnički staž?

Koja je bila njegova liječnička specijalnost?

Koje godine postaje fizik zagrebačke županije?

Po čemu će ostati zauvijek upamćen u povijesti hrvatske medicine?

Što je njegova velika zasluga u razvoju medicinske znanosti na hrvatski prostorima?

Kada i gdje je umro Miroslav Čačković?

Rodio se 28. rujna 1865. godine u Zagrebu
U Beču 1895. godine
Bolnici milosrdnih sestara
Abdominalna kirurgija i neurokirurgija
1908. godine
Kao jedan od prvih rendgenologa
Jedan od osnivača Medicinskog fakulteta u Zagrebu
Umro je u 29. lipnja 1930. godine u Zagrebu

VICEVI

Srele se dvije prijateljice koje se nisu dugo vidjele na autobusnoj postaji:

- Što ima novoga? Jesi li se udala?

- Nisam!

- Pa što čekaš, molim te?

- Autobus – odgovori mirno prijateljica.

Upisao se Ivica u srednju automehaničarsku školu. Nakon godinu dana, nastavnik ispituje i prozove ga da mu pojasni na kojem principu radi dizel motor.

- Mogu li to opisati svojim riječima?

- Naravno Ivce

- To nešto ovako brm, brmm, brmmmm...

Proteklih snježnih dana na našim prostorima bila je popularna nova vrsta lutrije.

Ostružeš snijeg i pronađeš auto!

Sretan dobitnik dobija svoj automobil.

Ostalima ostaje novi pokušaj.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

VIKEND AKCIJA

2.3.-

5.3.2012.

Švargla u prirodnom crijevu 1kg

209 ~~229.90din~~
90din

Kukuruz kokičar 1 kg

59 ~~65.90din~~
90din

Bomboni orange , cherry, strawberry, lemon 100g

36 ~~44.90din~~
50din

Sok Multi sola 1,5 l + čaša gratis

109 ~~119.90din~~
90din

Pivo Jelen 2 l

165 ~~169.90din~~
90din

Kokosovo brašno 100g

39 ~~51.90din~~
90din

Kafa C 200g

133 ~~148.90din~~
50din

Omješkivač za rublje Silan
Mediterranean 3l

359 ~~439.90din~~
90din

ZIMSKI ARTIKLI PO SNIŽENIM

CIJENAMA i DO - 48 %

ženske hulahopke i dokolenice

NOVI BROJ

klasije 11-12.
naših ravni 2011.

klasije 11-12.
naših ravni 2011.
1935.

ČASOPIS ZA KNJIŽEVNOST, UMJETNOST I ZNANOST

ISSN 1451-2521

9 771451 252003

Portreti Rudera Boskovića

JOSEPH-ROGER ROSCOVICH
Célèbre Astronome et Géomètre, né le 13 Mai 1721
à Nagasacki, mort le 16 Février 1797, à Milan, âgé de 75 ans et 9 mois.
Après avoir été religieux Jésuite, jusqu'à la suppression de l'Ordre.
Il fut chargé d'observer avec distinction. Ses travaux
ont été très importants, surtout pour les observations de Jupiter
et de Saturne, et pour la découverte de la comète de 1790.

U PRODAJI